

Bijblad bij De Industriële Eigendom

Redactie:

Mr S. BOEKMAN
Ir C. M. R. DAVIDSON
Prof. Mr W. L. HAARDT
Prof. Mr E. A. VAN NIEUWEN-
HOVEN HELBACH

Mr J. PETERS
Mr W. M. J. C. PHAF
Mr J. W. VAN DER ZANDEN
Medewerkers:
Mr J. A. VAN ARKEL
Ir P. L. HAZELZET

Ir L. W. KOOY
Mr S. K. MARTENS
Drs C. H. J. VAN SOEST
Dr H. P. TEUNISSEN
Mr L. WICHERS HOETH

Adres der redactie: Willem Witsenplein 6 • 's-Gravenhage • Telefoon nr (070) 26 40 01

Verschijnt de 15e, 16e of 17e van iedere maand. Prijs f 30,— met inbegrip van het jaarregister per jaar; voor het buitenland f 30,—; afzonderlijke nummers f 3,—; het jaarregister afzonderlijk f 6,—.
Adres der administratie: Bureau voor de Industriële Eigendom, Willem Witsenplein 6, 's-Gravenhage, Tel. nr (070) 26 40 01.
Postgirorekening nr 17 300.

INHOUD VAN DEZE AFLEVERING:

Officiële mededelingen.

Wijziging van de samenstelling der centrale afdeling van de Octrooiraad. — Personeel. — Benoeming van een buitengewoon lid van de Octrooiraad. — Register van octrooigemachtigden. — Statistiek van V.V.O.'s en V.B.O.'s — Afschriften en inlichtingen uit de openbare registers gehouden op grond van de Merkenwet van 1893.

Artikelen.

Prof. Mr W. L. HAARDT, Verslag der Vergadering van het Comité Exécutif der A.I.P.P.I. te Madrid 1970, blz. 34–40).
Mr H. W. WERTHEIMER, Het Veldkamp-artikel in de Benelux-Merkenwet (blz. 40/7).

Jurisprudentie.

a. Rechterlijke beslissingen.

1. Octrooirecht: gene.

2. Merkenrecht.

Nr 7. Rechtbank 's-Gravenhage, 23 april 1970, Mattel/Van Reenen (de woordmerken SKIFFLE en SKIPPER stemmen in hoofdzaak overeen; de waren „combinatie-spelen, schuifpuzzles, speelgoed, drukwerken” behoren tot dezelfde soort als „speelgoed, spellen en poppen”).

Nr 8. Hof 's-Gravenhage, 7 mei 1969, Organon/Nordic (het woordmerk NIPREDON voor „anti-rheumatica, alleen op dokters-recept verkrijgbaar” stemt niet op verwarrende wijze overeen met het woordmerk BREDON).

3. Handelsnaamrecht.

Nr 9. Hoge Raad, 26 juni 1970, Maastricht Air/Rotterdam Air (*Rechtbank:* de handelsnaam „Maastricht/Air” wijkt in zo geringe mate af van de handelsnaam „Limburg-Air”, dat bij het publiek verwarring tussen die beide ondernemingen te duchten is; *Hoge Raad:* het voorgestelde middel van cassatie berust op de stelling dat van verwarring bij het publiek tussen twee ondernemingen slechts sprake kan zijn, als een onderneming door het voeren van een bepaalde handelsnaam concurrentie aan een andere onderneming aandoet; deze stelling vindt noch in de bewoordingen noch in de strekking van art. 5 Handelsnaamwet steun).

b. Beslissing van de Octrooiraad.

Nr 10. Afdeling van Beroep, 16 december 1970 (de programmering van de inrichting volgens de aanvraag, de zgn. „software” of programmatuur, berust weliswaar op een verdienstelijke gedachte, doch de realisering daarvan is noch als inrichting noch als werkwijze octrooieerbaar).

Mededeling.

Dr D. A. WAS, Gehouden vergadering van de Commissie inzake de internationale bescherming van de industriële eigendom, van de Internationale Kamer van Koophandel (Parijs, 13 november 1970) (blz. 60/3).

Wetgeving.

Toepassingsreglement bij de eenvormige Beneluxwet op de warenmerken (blz. 63/4).

Besluit van 28 december 1970, *Staatsblad* nr 625, houdende wijziging van het Octrooiereglement (blz. 65).

Boekaankondiging.

K. PRAHL, Patentschutz und Wettbewerb, Göttingen, 1969, door Dr H. P. TEUNISSEN (blz. 65/6).

Tijdschriftbespreking.

La Propriété industrielle 1969 en 1970, door Mr S. K. MARTENS (blz. 66/9).

Litteratuur.

Statistiek van de industriële eigendom 1969 (blz. 71/2).

OFFICIËLE MEDEDELINGEN

Wijziging van de samenstelling der centrale afdeling van de Octrooiraad.

Aan Ir W. A. J. DE WEERD is met ingang van 1 maart 1971 eervol ontslag verleend als plaatsvervangend lid van de centrale afdeling van de Octrooiraad en met ingang van dezelfde datum is in diens plaats aangewezen Ir G. J. KOELEWIJN (beschikking van de Staatssecretaris van Economische Zaken van 6 januari 1971, nr 670/600 Dir. voor Wetgeving en andere Juridische Aangelegenheden).

Personeel.

Aan de heer Ir W. A. J. DE WEERD, lid van de Octrooiraad, is op zijn verzoek wegens het bereikt hebben van de pensioengerechtigde leeftijd, met ingang van 1 maart 1971 eervol ontslag verleend met dankbetuiging voor de bewezen belangrijke diensten (Koninklijk besluit van 19 januari 1971, nr 27).

Bij beschikkingen van de Minister van Economische Zaken van 7 januari 1971, nr Pers./81 en van 28 januari 1971, nr Pers./4, is aan de heren L. TH. CASSA en A. W. MARIS CZ., beiden schrijver in vaste dienst bij het Bureau voor de Industriële Eigendom, op hun verzoek met ingang van 1 maart 1971 eervol ontslag verleend.

Benoeming van een buitengewoon lid van de Octrooiraad.

De heer Ir W. A. J. DE WEERD is met ingang van 1 maart 1971 voor een periode van vijf jaren benoemd tot buitengewoon lid van de Octrooiraad (Koninklijk besluit van 19 januari 1971, nr 27).

Register van octrooigemachtigden.

De Voorzitter van de Octrooiraad maakt bekend, dat de heer Ir H. G. J. VERMEULEN te Geldrop op 25 januari 1971 in bovengenoemd register is ingeschreven.

Statistiek van V.V.O.'s en V.B.O.'s.

De statistiek om verzoeken om vooronderzoek en verzoeken om een beslissing omtrent octrooiverlening, stand 1 januari 1971, zal in de aflevering van het *Bijblad I.E.* van maart a.s. worden gepubliceerd.

Afschriften en inlichtingen uit de openbare registers gehouden op grond van de Merkenwet van 1893.

1. Na de inwerkingtreding van de Benelux Merkenwet blijft het Bureau voor de Industriële Eigendom afschriften verstrekken van de krachtens de Merkenwet van 1893 ingeschreven merken. Deze afschriften kunnen schriftelijk besteld worden bij het Bureau voor de Industriële Eigendom, Willem Witsenplein 6, 's-Gravenhage 2018, voor f 0,75 per bladzijde.

2. Wegens het thans nog ontbreken van het Benelux-register van merken als informatiebron voor handel en industrie en ook in verband met het verrichten van bevestigende Benelux depots van merken (art. 30 Benelux Merkenwet) blijkt men behoefte te hebben aan inlichtingen uit de openbare registers van de Merkenwet van 1893. Het Bureau voor de Industriële Eigendom is bereid gedurende het jaar 1971 inlichtingen te verschaffen aan de hand van de nog aanwezige documentatie van het Merkenbureau betreffende nationaal ingeschreven merken. Deze inlichtingen dienen schriftelijk aangevraagd te worden bij het Bureau voor de Industriële Eigendom tegen een bedrag van f 2,50 per inlichting, met dien verstande, dat indien de inlichting betrekking heeft op meer dan drie merken, voor ieder merk waarop de inlichting betrekking heeft f 1,— verschuldigd is.

ARTIKELN

Verslag der Vergadering van het Comité Exécutif der A.I.P.P.I. te Madrid 1970,

door Prof. Mr W. L. HAARDT.

1. Inleiding.

Van 18 tot 24 oktober 1970 was het Comité Exécutif der A.I.P.P.I. in Madrid bijeen. Er waren, de begeleidende dames niet medegerekend, 165 personen aanwezig, uit 33 landen; uit Nederland Ir C. M. R. DAVIDSON, Prof. Mr E. A. VAN NIEUWENHOVEN HELBACH, Mr Ir L. B. CHAVANNES, Prof. Mr W. L. HAARDT, Ir D. HUMANS, Mrs R. VAN DER VEEN, E. VAN WEEL en J. WOLTERBEEK, en, als waarnemer voor de zuster-vereniging, de A. L. A. I., Prof. Mr H. COHEN JEHOAM.

Er is hard gewerkt, daar in het prachtig-geoutilleerde, kers-verse Congres-Paleis, in de wijk der nieuwe ministeries, tegenover het voetbal-stadion van Real Madrid; vanaf de opening der eerste plenaire zitting, op maandagochtend om 9.15 uur, tot de vierde en laatste, die een uur te laat, om 19 uur op vrijdagmiddag eindigde, zodat de deelnemers nog maar nét de tijd hadden om zich te verkleden en hun zenuwachtig geworden dames op te halen voor het slotbanket in datzelfde Congres-Paleis, een feestelijke afsluiting van een bijeenkomst, waaraan de deelnemers, ondanks de inspannende werkzaamheden, toch ook wel heel feestelijke herinneringen zullen bewaren. Zonnig weer begunstigde ons verblijf in Madrid en onze Spaanse gastheren en -vrouwen omringden ons met

een hartelijkheid en een persoonlijke zorg waarvoor het woord „gastvrijheid” te kort schiet. De excursies, waaronder die naar Toledo voor alle deelnemers, waren voortreffelijk georganiseerd, evenals het transport door het drukke Madrileense verkeer van en naar de hotels. Aan de voorzitter der Spaanse Groep, ALBERTO DE ELZABURU, zijn gezin en zijn vele help(st)ers kan daarvoor niet genoeg dank worden gebracht.

Een schaduw viel over al deze feestelijkheid reeds dadelijk bij het begin der bijeenkomst door het ontstellende bericht, dat enige dagen tevoren, reeds op Spaans gebied aangekomen om de vergadering bij te wonen, was overleden MARIO LUZATTI, voorzitter der Italiaanse groep, sinds jaren een der steunpilaren van de A.I.P.P.I., organisator van het onvergetelijke congres in Venetië in 1969 en van de vergadering van het Comité Exécutif in Sirmione in 1955. De voorzitter, de Mexicaan ANTONIO CORREA, herdacht hem op stijlvolle wijze, evenals de sinds het vorige congres overleden Franse octrooigemachtigde GILBERT BEAU DE LOMENIE. Posthuum werd MARIO LUZATTI onderscheiden met het erelidmaatschap; voor de Nederlandse groep, die reeds twee ereleden telt (Ir GELISSEN en Mr BODENHAUSEN), was het een grote voldoening, dat deze eer thans ook aan haar oud-voorzitter

Ir C. M. R. DAVIDSON te beurt viel, een besluit dat door een bijzonder hartelijk applaus werd onderstreept.

In de eerste plenaire zitting werden, zoals gebruikelijk, *enige huishoudelijke punten* afgewikkeld. De secretaris-generaal BLUM lichtte zijn in druk verschenen verslag toe, waaruit hier slechts zij vermeld, dat het ledenbestand (in april 1969 nog 4186) er per 1 september 1970 als volgt uitzag: 4481 in totaal, waaronder 4397 aangesloten bij 36 landengroepen, 11 aangesloten bij één regionale groep en 73 individuele leden uit 30 landen; 16 nieuwe candidaat-individuele landen werden voorgedragen, waarvan 14 werden aanvaard en 2 werden aangehouden, omdat het hier bureaux en geen personen betrof.

Ook de penningmeester LADAS bracht rapport uit en het bekende liedje van de stijgende kosten weerklonk. Een te verwachten tekort van \$ 5000,— zou echter door de contributieverhoging van \$ 25,— op \$ 30,— per lid, waartoe in Venetië was besloten, kunnen worden opvangen.

De rapporteur-général MATHÉLY leidde tenslotte de te behandelen onderwerpen in ter aanvulling van zijn reeds in druk verschenen samenvatting der nationale rapporten. In subcommissies zouden de onderwerpen 41, 47, 48, 51, 52 en 53 worden voorbereid ter afronding in de latere plenaire zittingen. Alvorens deze — en de andere op de agenda geplaatste — onderwerpen hieronder in systematische volgorde nader te bespreken, moet ik echter nog vermelden, dat in de 3e plenaire zitting, op vrijdagmorgen, het nieuwe reglement werd vastgesteld. Een door de Presidentenvergadering goedgekeurd ontwerp (gedateerd 20 augustus 1970) gaf aanleiding tot enige amendementen, waarvan sommige werden aanvaard. Zij betroffen vooral de kosten die het land dat een Presidentenvergadering, een Comité Exécutif of een Congres ontvangt, heeft te dragen, resp. op de deelnemers kan verhalen (artt. 2, 11 en 21) en de mogelijkheid, c.q. verplichting een coördinerende commissie voor een bepaald onderwerp uit verschillende nationale groepen te vormen (art. 19); een voorstel van de Amerikaan SCHULMAN om zulk een commissie verplicht te stellen als 10 nationale groepen er om vragen, werd met 71 stemmen vóór en 21 tegen aanvaard.

2. Onderwerpen van algemene aard.

Helaas bleek niet veel schot te zijn gekomen in het belangrijke onderwerp 45 B, *Het recht van de industriële eigendom en de ontwikkelingslanden*, dat na een resolutie van het Congres van Tokio in 1966 (van Nederlandse zijde was toen een rapport uitgebracht door Ir C. M. R. DAVIDSON) was verwezen naar een bijzondere commissie onder voorzitterschap van de Argentijn O'FARREL. Van deze commissie werd een interim-rapport met enig cijfermateriaal in de eerste plenaire zitting gedistribueerd, toegelicht door de voorzitter, waarmede de vergadering niet veel kon doen. Zij beschikte verder alleen over een lezenswaardig rapport van de Zwitserse groep (Dr G. GANSER), waarin de argumenten door politici en zich als deskundigen opwerpende personen in ontwikkelingslanden, aangevoerd ten betoge dat rechten van industriële eigendom voor die landen meer nadeel dan voordeel zouden brengen, worden opgesomd (*Annuaire* 1970, blz. 221 e.v.). Met de bestudering en zo mogelijk weerlegging dier argumenten zal de commissie O'FARREL voortgaan en het punt blijft op de agenda.

De behandeling van het andere onderwerp van algemene aard, 48 B, *Toepassing der artikelen 2 en 15 van het Unie-Verdrag*, kon wel worden afgerond. Voor het probleem — actueel in verband met de komende verdragen over de instelling van een Europees systeem voor octrooiverlening en over het Europees octrooi voor de Gemeenschappelijke Markt en de herziening van de Overeenkomst van Madrid betreffende de internationale in-

schrijving van merken — moge ik verwijzen naar mijn verslag van het Congres van Venetië in dit tijdschrift, 1967, blz. 208. Achttien landengroepen hadden een rapport ingezonden.

Het Nederlandse was van de hand van Ir D. HIJMANS, die in Madrid ook deelnam aan de besprekingen in de subcommissie, waarvan de Rus BOGUSLAWSKY voorzitter en de Deen STEENSTRUP secretaris was. De laatste nam de feitelijke leiding over en rapporteerde in de 2e plenaire zitting: men was het er spoedig over eens geworden, dat een voorstel tot wijziging van het Unieverdrag of een officiële interpretatie van de artikelen 2 en 15 weinig kans zou maken en kwam met een tekst die een „wens” inhield, geformuleerd door de Fransman LAVOIX, die ik hier echter in de Engelse tekst weergeef, omdat deze als de „originele” naar voren werd gebracht:

„AIPPI, considering that the application of national treatment to nationals of countries of the Union constitutes the fundamental basis of the Convention, holds:

that any national of a country of the Union shall enjoy in any other country of the Union the advantages granted to the nationals in their own country not only by national law, but also by international agreements.”

Hoewel er in de rapporten van de nationale groepen nog sterk uiteenlopende opvattingen waren verkondigd, werd deze resolutie, ondanks tegenkanting van de Italiaan MESSEROTTI BENVENUTI, die betoogde, dat men dan de Overeenkomst van Madrid inzake de internationale inschrijving van merken zou moeten herzien en het Patent Cooperation Treaty in verband met art. 45 daarvan niet zou kunnen ratificeren, met 94 stemmen vóór, 3 tegen en 11 onthoudingen aanvaard. De Amerikaan LADAS bepleitte de aanvaarding met de uitlating, dat hij deze formulering „a marvel of briefness and precision” vond. Ik ben geneigd haar een „slag in de lucht” te noemen en moet het nog zien, dat regionale verdragen of wel zó geredigeerd kunnen worden dat onderdanen van niet-aangesloten landen niet worden achtergesteld bij de eigen onderdanen, óf wel gepaard gaan met een wijziging in de eigen nationale wetgeving om die achterstelling te voorkomen. Hoe dan ook, het onderwerp kon van de agenda worden afgevoerd.

3. Octrooirecht.

In de eerste plenaire zitting werd het rapport gedistribueerd, dat de A.I.P.P.I.-waarnemers, de heren DAVIDSON en LADAS, hadden uitgebracht over de Diplomatieke Conferentie gehouden te Washington van 25 mei tot 19 juni 1970 over het *Patent Cooperation Treaty*, dat op laatstgenoemde datum namens 20 van de 78 vertegenwoordigde landen was ondertekend. De heer LADAS noemde dit in zijn toelichting een groot evenement in de geschiedenis van de industriële eigendom. Hij uitte zijn vreugde over de medewerking die de A.I.P.P.I.-waarnemers van verscheidene delegatie-leden uit A.I.P.P.I.-kringen hadden ondervonden bij het uitwisselen van informatie en gedachten, maar ook zijn teleurstelling dat in de delegaties van sommige landen die toch een grote rol op het gebied van de industriële eigendom spelen, zoals Duitsland, Frankrijk, Japan, Oostenrijk, Spanje en Zwitserland, uitsluitend ambtenaren zetelden en geen deskundigen uit de kringen die straks van de faciliteiten die het verdrag wil bieden, gebruik moeten maken. Ook releveerde hij de felle aanval die Brazilië bij de aanvang der conferentie op het hele systeem der rechten van industriële eigendom had ondernomen en die uiteindelijk geleid had tot het opnemen van een nieuw hoofdstuk IV (art. 50, 51 en 52) over „Technical Services”. De A.I.P.P.I. had zich sterk ingezet voor één gecentraliseerde

„Searching Authority” en als beginsel is die gedachte aanvaard in art. 16 lid 2. Tenslotte bracht hij lof aan de B.I.R.P.I.-vertegenwoordigers met Mr BODENHAUSEN aan het hoofd, die de ingewikkelde materie volledig beheersten en op iedere vraag hun antwoord klaar hadden.

Een tweede octrooirechtelijk onderwerp kwam nog ter sprake in de laatste plenaire zitting: 42 B, *Het uitvindingscertificaat*. De heer BOGUSLAWSKY gaf nog enige aanvullende informatie op het Russische rapport, dat in het *Annuaire* 1970, blz. 215, is gepubliceerd. Het onderwerp zal verder worden bestudeerd door een commissie, waarin behalve de in het rapport genoemde landen, ook Italië opgenomen wenste te worden. De bedoeling was deze Commissie in 1971 in Leningrad te laten vergaderen, tegelijk met de Presidentenconferentie.

4. Merkenrecht.

Een droevig lot onderging het onderwerp 47 B, *Effect van de territorialiteit van het merkrecht bij ongeoorloofde invoer van produkten*. Aan de talloze rapporten die sinds de vergadering in Salzburg in 1964 aan dit inderdaad moeilijke probleem waren gewijd, waren nog 17 toegevoegd, waaronder het Nederlandse van de hand van Mr J. WOLTERBEEK. Deze had daarin verdedigd, dat men tot heden te ambitieus was geweest en dat men eens moest proberen althans over één specifiek geval een meerderheidsuitspraak te krijgen en wel in deze zin, dat de merkhouder die in de landen A en B hetzelfde merkrecht heeft, doch in land A goederen van een andere variëteit onder dat merk op de markt brengt dan in land B, aangepast aan de daar heersende bijzondere omstandigheden (klimaat, hardheid van het water, technische ontwikkeling, smaak van het publiek), wel degelijk, het territoriale effect van het merkrecht benuttend, de import van zijn goederen uit het ene land in het andere kan beloften. Het is de vraag of deze opzet zou zijn geslaagd, want in de door de Zwitser MADAY voorgezeten werkgroep ontwierp men in langdurige zittingen een resolutie die toch weer veel ambitieuzer was en die voor de vraag-WOLTERBEEK juist toch weer een alternatief open liet, omdat een minderheid de beantwoording onzeker achtte.

Ik laat deze resolutie hieronder volgen om haar voor het nageslacht te bewaren, want zij werd in de 4e plenaire zitting niet aanvaard. Zij ondervond felle oppositie van de Amerikaan LADAS, de Duitser KRIEGER, de Zweed BERNITZ en de Deen HOLM-NIELSEN. Men miste een theoretische grondslag, wees op de tegenkanting die de voorgestelde oplossingen in de internationale literatuur reeds hadden ondervonden en het gebrek aan gezag dat van zulk een resolutie van de zijde der A.I.P.P.I. zou uitgaan. De Fransman CORRE stelde toen voor het hele onderwerp van de agenda af te voeren; hij kreeg bijval van Amerikaanse zijde en daartoe werd vervolgens met 63 tegen 44 stemmen besloten. Binnen een half uur was het werk van zes jaren naar het archief verwezen; hier dan de resolutie, waarover niet eens meer werd gestemd:

„Le Comité Exécutif se prononce en faveur des principes suivants:

1) La territorialité est un principe fondamental du droit des marques qui doit également être appliqué en cas d'importation non autorisé de produits sur lesquels la marque a été apposée licitement.

2) Les exceptions éventuelles basées sur les règles de droit public et notamment les règles de la libre concurrence doivent être appliquées en dehors du droit des marques.

3) Dans le cadre du droit des marques, il convient de retenir les principes suivants:

a) Si la marque est, dans différents pays, la propriété de titulaires différents n'ayant pas de rapports juridiques

ou économiques, chaque titulaire peut intervenir contre des importations de produits sur lesquels la marque a été apposée par un autre titulaire ou ses ayant-droits.

b) Si la marque est, dans différents pays, la propriété de titulaires différents ayant des rapports juridiques ou économiques, chaque titulaire peut tout au moins intervenir contre des importations de produits ayant des caractéristiques différentes; la différence doit être telle que le public puisse y attacher de l'importance.

c) Si la marque est, dans différents pays, la propriété du même titulaire, celui-ci ne peut pas intervenir contre l'importation de produits sur lesquels la marque a été apposée par lui-même ou par un de ses ayant-droits, lorsque ces produits sont identiques aux produits mis en vente dans le pays d'importation par le titulaire ou ses ayant-droits.

Alternative 1 (majorité du groupe de travail)

Si les produits ont des caractéristiques différentes, le titulaire peut intervenir contre ces importations lorsqu'il en résulte un préjudice à la marque.

Alternative 2 (minorité du groupe de travail)

Si les produits ont des caractéristiques différentes, il n'est pas possible d'établir actuellement une règle générale acceptable.”

Het tweede merkenrechtelijke onderwerp, 52 B, *Eventuele herziening van de Overeenkomst van Madrid betreffende de internationale inschrijving van merken*, had 15 nationale rapporten opgeleverd, waaronder dat van Mr E. VAN WHEEL van Nederlandse zijde. Algemeen had men zich gebaseerd op de in oktober 1969 door de B.I.R.P.I. gepubliceerde vragenlijst (document MM 1/2), die ook reeds voorlopig was beantwoord door de Presidentenvergadering te München van 22-26 maart 1970. De subcommissie, onder voorzitterschap van de Fransman DEVANT, beperkte zich tot de beantwoording der vragen I, III, IV, V, VI en X, waarbij het laatste punt — de mogelijkheid het Engels als tweede werktaal te aanvaarden — haar aanvankelijk, door het niet (willen?) begrijpen van een oplossing door Mr BODENHAUSEN aan de hand gedaan, het meeste moeite kostte. Uiteindelijk bracht zij een rapport uit, dat ik hieronder zal opnemen, daarbij vermeldende dat

— over de nummers 1) 2) en 3) betreffende vraag I niet gestemd werd

— de nummers 4) 5) en 7) betreffende de vragen III, IV en VI unaniem werden aanvaard

— nummer 6) betreffende vraag V met 61 stemmen vóór en 29 onthoudingen werd aanvaard, nadat een amendement om het slot vanaf „étant étendu que” te schrappen, met 40 stemmen vóór en 30 stemmen tegen was aangenomen

— punt 8) in de hier weergegeven gerectificeerde tekst unaniem werd aanvaard.

Rapport de la Commission.

La commission a étudié, au cours de la Réunion du 19 et 20 octobre, les questions suivantes que M. le Directeur Général BODENHAUSEN, présent à cette réunion, nous avait signalé comme étant les plus importantes:

Questions I, III, IV, V, VI, X.

1) Sur la question I, c'est-à-dire dépendance ou indépendance de l'enregistrement international par rapport à un enregistrement national initial, la discussion s'est engagée sur la base d'une part, des rapports M/M/2 et des rapports nationaux des groupes, et, d'autre part, du rapport M/M/8 déposé dans l'intervalle par MM. les Experts réunis à Genève le 13/4/1970.

Il a été rappelé qu'une majorité des groupes nationaux — parmi lesquels des pays non membres de l'Union de

Madrid — s'était prononcée en faveur du maintien de la dépendance. Ceux des délégués de la Commission, qui sont au contraire en faveur de l'indépendance, ont exposé les raisons pour lesquelles cette réforme leur apparaissait nécessaire.

La raison principale consiste à leur avis dans les difficultés qui se présentent pour les pays à examen, pour lesquels la marque, déposée comme marque d'origine, peut être refusée pour des raisons entièrement étrangères de lois ou conditions de fait des autres pays de l'Arrangement de Madrid. Les nationaux de ces pays se trouvent ainsi dans une situation défavorable par rapport aux nationaux des pays sans examen ou à contrôle moins sévère. En outre, il y a un risque que le droit de priorité soit perdu.

Des pays non membres de l'Union de Madrid ont exposé des raisons analogues.

Les partisans du maintien de la dépendance ont fait valoir que l'abandon de celle-ci dès l'origine, c'est-à-dire l'institution d'un dépôt international immédiat, aurait les conséquences regrettables suivantes:

a) Les registres risqueraient d'être très rapidement, en l'absence du filtrage préalable que constituent actuellement les examens dans les pays qui en comportent.

b) Les tiers possédant des droits antérieurs à ceux d'un titulaire de marque internationale seraient privés de la possibilité que leur offre l'Arrangement actuel, de s'opposer à la marque dudit titulaire par une seule action au pays d'origine de ce dernier.

c) Dans les pays où le dépôt d'une marque est encore conditionné par l'existence d'un enregistrement au pays d'origine, le système de l'indépendance serait désavantageux.

Les deux tendances s'affrontant sans qu'une solution apparaisse possible, la Commission a estimé impossible de soumettre la question à un vote.

2. La Commission a étudié la „proposition autrichienne” formulée dans le document MM/8 p 11 No. 26, par les Experts de Genève, et qui consiste dans le cas où la dépendance serait maintenue à l'origine, à baser l'enregistrement international, non plus sur un enregistrement de la marque au pays d'origine, mais seulement sur le dépôt de cette marque.

De cette manière, l'une au moins des objections faites par les groupes et rappelées plus haut seraient écartées puisque, même pour une procédure d'examen assez longue dans le pays d'origine, le titulaire de la marque pourrait toujours sauvegarder son droit de priorité.

Bien entendu, de dépôt international ne serait, de la part de l'OMPI, ni transmis aux administrations nationales, ni évidemment publié, tant que l'administration du pays d'origine n'aurait pas procédé à un examen purement formel.

De toute façon, si l'enregistrement de la marque au pays d'origine est refusé dans le délai de dépendance prévu actuellement par l'Arrangement de Madrid (Acte de Nice), la protection de la marque internationale cessait dans les autres pays.

La précédente solution a été adoptée par une majorité des délégués de la Commission, pour le cas où le système de la dépendance serait maintenu.

3. Au cours de la discussion, la dépendance a été examinée sous deux angles, savoir, la dépendance à l'origine et la dépendance après dépôt. Pour la première, elle a été traitée suivant les points 1° et 2° plus haut.

Pour la seconde, l'Acte de Nice, pour des raisons de sécurité juridique, a réduit à 5 ans le délai de dépendance. Certains pays, dans leurs rapports et au cours de la présente discussion, ont émis le désir que ce délai soit réduit à 2 ou 3 ans.

4. Sur la question III, limitation territoriale, une majorité s'est déclarée en sa faveur, c'est-à-dire pour l'obligation, par le déposant international, de désigner dans son dépôt les pays où il desire être protégé.

Une majorité s'est également déclarée pour l'obligation de désigner au moins trois pays.

5. Sur la question IV, les Groupes ont été de tout façon d'accord pour assurer, d'une façon ou d'une autre, une augmentation des taxes en vue d'éviter un encombrement des registres.

La majorité s'est déclarée pour l'obligation de payer une taxe pour chaque classe.

Une minorité avait proposé de prévoir une taxe complémentaire, les uns à partir de la 3e classe, les autres à partir de la 4e, pour tenir compte du fait que certains produits appartiennent souvent simultanément à plusieurs classes.

6. Concernant la question V, qui vise la transmission de certains documents par les BIRPI aux administrations nationales, ainsi que l'obligation pour l'ORPI de requérir ces documents comme condition de l'enregistrement international, une majorité s'est manifestée contre l'introduction de mesures de ce genre dans le texte de l'Arrangement, étant entendu que rien ne s'oppose à une telle transmission sur la demande de l'intéressé.

7. Concernant la question VI, délai de refus de protection, la majorité s'est prononcée en faveur du maintien du délai d'un an, mais à partir de la date de publication de l'enregistrement international. Une minorité a demandé une prolongation du délai à 18 mois.

8. Concernant la question X, sur la possibilité d'adopter l'anglais comme deuxième langue de travail, l'ensemble des groupes a émis un avis favorable.

Les pays membres de l'Arrangement devront indiquer laquelle des deux langues de travail ils désirent utiliser.

En ce qui concerne la langue à choisir pour la publication des listes de produits, le système suivant a été envisagé et approuvé à l'unanimité.

a) Si parmi les pays désignés par le déposant de la marque internationale figurent seulement des pays ayant choisi le français comme langue de travail, la liste des produits sera publiée en français seulement;

b) Si parmi les pays désignés figurent seulement des pays ayant choisi la langue anglaise comme langue de travail, la liste des produits sera publiée en anglais seulement;

c) Si les pays désignés appartiennent à la fois aux deux groupes précédents, la publication aura lieu à la fois en français et en anglais.

Uiteraard blijft dit punt op de agenda staan, nu het Congres in Mexico voorafgaat aan de Diplomatieke Conferentie over de Herziening der Overeenkomst van Madrid, die is voorzien voor het tijdvak van 6 mei tot 2 juni 1973.

In dit verband moet nog worden vermeld, dat van Amerikaanse en Canadese zijde (de Heren PATTISHALL en ROBERTSON) een sterk beroep is gedaan op de bestudering van de mogelijkheid van een werkelijk internationale inschrijving van merken, wellicht met gecentraliseerd vooronderzoek, een soort P.C.T.-plan voor merken. De gedachte vond voldoende bijval om tot de benoeming van een bijzondere Commissie te komen, al zou die wellicht niet meer tijdig de Presidentenvergadering in mei 1971 in Leningrad kunnen voorlichten. Als ik het goed heb begrepen, zullen de rapporteurs over het onderwerp 52 B voorshands als bijzondere Commissie functioneren.

5. Handelsnaam.

Nog weer 20 nationale rapporten waren uitgebracht over het onderwerp 41 A, *De bescherming van de handelsnaam*, waaronder het Nederlandse van de hand van ondergetekende. Een aantal rapporteurs hadden op 10 juli in Parijs reeds een voorvergadering gehad met als basis een samenvatting der uitgebrachte rapporten opgesteld door de Duitse rapporteur BEIER. Zo kon de subcommissie onder voorzitterschap van de Belg VAN REEPINGHEN wat sneller van start gaan en kon men het over de grote lijnen eens worden, al hadden sommigen bijvoorbeeld meer nadruk willen leggen op het onderscheidende karakter als element of op het overheersende criterium van het verwarringsgevaar, of ook wel het „emblem” als handelsnaam willen ecarteren. De hieronder afgedrukte resolutie werd dan ook in de 4e plenaire zitting aanvaard met een gevoel van opluchting, dat dit onderwerp hiermede van de agenda kon worden afgevoerd. Daarbij moet wel worden aangetekend, dat punt I (2) eerst aanving met de woorden „Sans préjudice des dispositions prévues par la législation nationale assurant une protection plus étendue” die terecht werden vervangen na een opmerking van de Amerikaan LADAS, die er op wees dat hier ook de rechtspraak een rol kan spelen. Voorts dat onze nieuwe voorzitter VAN NIEUWENHOVEN HELBACH terecht bezwaar maakte tegen punt 2 alinea 1, voorzover daarbij een inschrijving alléén als voldoende basis voor bescherming werd aanvaard. Zijn amendement dat hier dan ook opvolgend gebruik verlangd moest worden, werd echter met een kleine meerderheid (51 tegen, 45 vóór) verworpen.

Ook in de subcommissie had ik mij op dit punt verzet tegen de voorstanders, die vooral bij monde van BEIER stelden, dat inschrijving zonder gebruik haast nooit en dan slechts voor korte duur voorkwam en in ieder geval het vestigen van een prioriteit op die basis nuttig was.

De resolutie luidt:

Le Comité exécutif de l'A.I.P.P.I.

considérant qu'il est nécessaire, dans l'intérêt du commerce international, d'améliorer la protection internationale du nom commercial et d'établir des règles communes pour cette protection.

I. émet le vœu que l'art. 8 de la Convention d'Union de Paris soit modifié comme suit:

(1) Le nom commercial sera protégé dans tous les pays de l'Union sans obligation de dépôt ou d'enregistrement, qu'il fasse ou non partie d'une marque de fabrique, de commerce ou de service.

(2) Sans préjudice d'une protection nationale plus étendue, la protection du nom commercial sera régie par les principes suivants:

1. Le nom commercial est une désignation distinguant une entreprise de production ou de vente de produits, ou de fourniture de services.

A titre de nom commercial peuvent être protégés notamment un nom patronymique, une dénomination de fantaisie, une désignation de l'objet de l'entreprise, un élément caractéristique ou une abréviation du nom commercial, un emblème ou tout autre moyen d'individualisation de l'entreprise.

Le caractère distinctif du nom commercial résulte de la nature de la désignation ou de l'usage qui en est fait.

2. Le nom commercial fait l'objet d'un droit exclusif bénéficiant de la protection; ce droit s'acquiert par l'usage, ou par l'enregistrement, ou par une notoriété suffisante du nom commercial. Chacun des ces modes d'acquisition suffira pour assurer la protection.

Lorsqu'un nom commercial n'est ni utilisé, ni enregistré, ni suffisamment notoire dans le pays où la

protection est réclamée, la protection sera accordée lorsque le nom commercial jouit d'une notoriété internationale suffisante et que l'entreprise considérée est d'une manière non équivoque sur le point d'étendre ses activités à ce pays.

3. a) Le nom commercial est protégé contre tout usage ou tout enregistrement, par un tiers, de la même désignation ou d'une désignation similaire pouvant entraîner un risque de confusion entre les entreprises ou induire le public en erreur.

b) Le nom commercial jouissant d'une grande notoriété est protégé contre tout emploi ou enregistrement par un tiers, même pour désigner des entreprises ayant des objets différents, lorsque cet usage ou cet enregistrement peuvent induire le public en erreur ou causer un préjudice au titulaire du nom commercial.

II. Le Comité exécutif.

émet encore le vœu que les principes énoncés soient respectés, indépendamment de leur introduction dans la Convention d'Union de Paris, par la législation nationale et la jurisprudence des pays de l'Union comme un minimum nécessaire pour une protection satisfaisante du nom commercial.

6. Onderwerpen van Onderscheiden Aard.

Onder deze categorie wil ik allereerst brengen 51 B, *De toepassing van het Verdrag van 1961 tot bescherming van kweekprodukten **), waarover 18 nationale rapporten waren uitgebracht, waaronder het Nederlandse van de hand van Mr R. VAN DER VEEN, die ook zitting nam in de subcommissie onder voorzitterschap van de Duitser PECHMANN. Deze laatste had veel voorbereidend werk verricht voor een standpuntbepaling, die door de Raad van dit nieuwe verdrag volgens Mr BODENHAUSEN als een „oorlogsverklaring” zou zijn opgevat. Door zijn interventie kwam uiteindelijk een resolutie uit de bus die blijk gaf van een reëlere aanpak van het probleem der conflicten waartoe toepassing van octrooi- en merkenrecht enerzijds en het recht op kweekprodukten anderzijds zouden kunnen leiden. Die resolutie werd met algemene stemmen aanvaard en hield zich in het bijzonder bezig met de interpretatie van art. 13, lid 9 van het nieuwe Verdrag, zoals blijkt uit haar tekst:

The Executive Committee of AIPPI welcomes the increased and improved possibilities for protecting new plant varieties brought about by the Convention for the Protection of New Varieties of Plants of 1961 which entered into force in 1968.

However, the reports of various national groups of AIPPI make it evident that there is concern as to the interpretation of art. 13 (9) of the Plant Variety Convention.

It seems that it has been interpreted to mean that the producer or seller of a new variety is entitled to add a trade mark to the denomination of a variety, only if that trade mark is used for a range of varieties originating from him.

After careful consideration the Executive Committee has reached the conclusion that this is not the proper interpretation.

The word „product” in art. 13 (3) and (9) means any merchandise sold under a trade mark and in case of art. 13 (9) is wide enough to include a single plant variety. When a category of products is involved the words „species” and „genus” are used in the Plant Variety Convention.

*) *Tractatenblad* 1962, nrs 21 en 117 en 1968, nr 122.

The aim of art. 13 (9) is to preserve the basic right of any trade mark owner to use a trade mark for a particular product, just as much as he would be entitled to use it for a range of products, which includes that particular product.

Moreover any prohibition against the use of a trade mark for a single variety only, would contravene art. 7 of the Industrial Property Convention, wherever use or intention to use is prerequisite for a valid trade mark registration.

The Executive Committee of AIPPI accordingly draws this matter to the attention of the counsel of UPOV and asks it to take such measures as may be appropriate.

Daar deze Raad van het nieuwe Verdrag (U.P.O.V.) reeds een week later vergaderde was de zaak nogal urgent. Een brief zou worden geschreven met het verzoek de A.I.P.P.I. door een waarnemer vertegenwoordigd te doen zijn en tevens werd besloten een permanente commissie in te stellen om zich met het onderwerp van de bescherming van kweekprodukten bezig te houden, en wel onder voorzitterschap van onze landgenoot VAN NIEUWENHOVEN HELBACH.

Het tweede onderwerp van deze categorie was 53 B, *De Know How*. Het bevindt zich nog in de eerste fase van de verschaffing van informatie, waartoe niet minder dan 22 nationale rapporten (het Nederlandse was van de hand van VAN NIEUWENHOVEN HELBACH) ter tafel lagen. De subcommissie onder voorzitterschap van de Engelse barrister LLOYD moest trachten uit de daarin vervatte gegevens — gekenmerkt door de afwezigheid van wetgevende bepalingen en een grote schaarste aan rechterlijke uitspraken — te komen tot een omschrijving van het begrip „know how”, tot een keuze van het meest geschikte stelsel ter bescherming van „know how” en zo mogelijk ook tot aanbevelingen over het opnemen van een bepaling er over in het Unieverdrag. Uit de punten II tot en met VI van het rapport dat aan de 3e plenaire zitting werd voorgelegd en die ik hieronder laat volgen, blijkt dat men — begrijpelijkerwijze — nog niet verder kwam dan een terreinverkenning. In die zitting werd dan ook besloten de studie op basis van dit rapport voort te zetten, waarbij nog naar voren kwam

(a) dat punt V eigenlijk onder punt VI thuis hoorde,

(b) dat de studie voorlopig nog niet op het opnemen van wijzigingen in het Unieverdrag gericht moest worden, te meer omdat zodanige wijzigingen toch eerst op zijn vroegst over 6 of 7 jaar aan de orde komen (aldus Mr BODENHAUSEN),

(c) dat bescherming van know how goed kan dienen om langs andere weg moeilijk te beschermen computer-programma's te beschouwen.

Hier dan de tekst:

II. Point agreed by all members of Committee.

(a) The study of „know-how” should be continued by AIPPI.

(b) There would appear to be no definition of „know-how” in specific legislation of any country, but the attention of the Committee was drawn to judgments of Courts in several countries where „know-how” was defined.

(c) If a definition of „know-how” is desirable it should be in wide terms.

(d) Specific provisions relating to the protection of „know-how” should be inserted in the Convention. Two methods were discussed, namely adding a new article or adding a new stipulation to paragraph 3 of art. 10bis. Consequential amendments may be necessary.

(e) „Know-how” is a marketable and licenseable asset.

(f) „Know-how” need not necessarily be incorporated on tangible materials such as drawings, reports, apparatus, etc.

(g) „Know-how” can comprise patentable as well as unpatentable matter.

III. Documents considered in detail at working Sessions.

Resumé of M. MATHÉLY

Reports of 22 countries

Reports from Dr. LADAS and Mr. LLOYD

The model law for developing countries

The resolution of the International Chamber of Commerce 17th February, 1961.

IV. The Commission also considered many other aspects of the protection and nature of „know-how”, but time was not sufficient to enable an agreed full report to be prepared at this stage.

V. Recommendations.

The Commission suggests that amendments to the Convention should be made on the following lines:

1. Protection of „know-how”.

The countries of the Union are bound to ensure to persons entitled to the benefits of the Union effective protection for „know-how”.

2. Definition of „know-how”.

It has been suggested that no definition of „know-how” should be included but if a definition is considered necessary, the following is proposed:

„For the purposes of this convention, „know-how” comprises knowledge relating to industrial or business techniques and experiences having practical application and having a confidential character.”

Note: The French representatives present suggested that the following words should be added to the above definition: „... or being unknown at least to the party wishing to receive the „know-how”.”

VI. Points suggested for further study:

1. What amendments of the Convention are desirable.

2. (a) Is a definition of „know-how” necessary

(b) If so, what should be its form.

3. Should any restrictions be placed in contracts for transfer or licensing of „know-how”.

4. Scope of protection of „know-how” required to prevent misappropriation of wrongful use particularly in international transactions so as to encourage transfer or technology from one country to another.

Het is wellicht interessant te vermelden, dat ruim een maand te voren het VIIIe Internationale Congres voor Vergelijkend Recht te Pescara eveneens het probleem „know-how” had besproken. Het Nederlandse rapport van Prof. Mr H. COHEN JEHOAM is in de bundel der Nederlandse rapporten (Kluwer, 1970) gepubliceerd op blz. 235-248 (vergelijk ook *Nederlands Juristenblad* 1971, blz. 10-22). Het samenvattende rapport was van de hand van de Zwitser TROLLER, ook in A.I.P.P.I.-kringen een bekende figuur.

7. Slotopmerkingen.

Tijdens de laatste plenaire zitting ontstond nog een pijnlijke situatie toen de Argentijn O'FARREL voorstelde, althans voor het volgende Congres in Mexico — van 18-24 november 1972 — Spaans als vierde werktal

naast het Frans, Engels en Duits in te voeren, zij het niet in de publicaties der A.I.P.P.I. Een voorstel, waarop moeilijk al te negatief geantwoord kon worden na de in Madrid ondervonden gastvrijheid en met het vooruitzicht van een Congres in Mexico, waar op een grotere belangstelling uit de Latijns-Amerikaanse landen wordt gehoopt dan de A.I.P.P.I. tot dusverre ondervond. Toch kwamen die negatieve reacties er, met name van de Zwitserse Secretaris-Generaal BLUM, die vooral wees op de enorme stijging der kosten van de extra-benodigde tolken. Het argument van de versterkte discriminatie jegens de vele deelnemers uit landen die wél de moeite nemen in een andere taal dan de hunne te spreken en rapporten te schrijven, kwam minder sterk naar voren.

De Fransman LAVOIX deed het diplomatieke voorstel, dat telkens het ontvangende land zijn eigen taal als werktal zou mogen zien toegevoegd. Maar men werd het tenslotte eens over een ander compromis: Spaans zou wél vierde werktal zijn op de Congressen en de vergaderingen van het Comité Exécutif (met de hele rompslomp van extra-tolken), maar niet tijdens de werksittingen van Sub-Comités en niet bij de Presidenten-vergaderingen: 62 stemmen vóór, 6 tegen, 28 onthoudingen. Naar mijn mening had men deze concessie rustig tot de Congressen kunnen beperken, waar de kosten der tolken over een veel groter aantal deelnemers kunnen worden uitgesmeerd. Van de leden van het Comité Exécutif mag kennis van een der drie huidige werktalen toch waarlijk worden verwacht!

Tenslotte een blik op de toekomst. Op het programma van het Congres in Mexico staan:

- 1) 45 B: De industriële eigendom en de Ontwikkelingslanden;
- 2) 51 B: Toepassing van het Verdrag van 1961 tot Bescherming van kweekprodukten;
- 3) 52 B: Eventuele Herziening van de Overeenkomst van Madrid betreffende de internationale inschrijving van merken;
- 4) 53 B: De Know-How.

Een mager programma, maar pogingen om nog andere onderwerpen op de agenda te zetten, zoals het uitgestelde vooronderzoek bij de octrooiverlening, de bescherming van computerprogramma's of de afbakening van de „prior art” (art. 27 lid 5 P.C.T.-verdrag), stuitte af op een kleine meerderheid, die het bij die vier punten wilde laten.

Belangrijke en urgente zaken zullen uiteraard in de Presidenten-vergaderingen aan de orde komen, waarvan de eerste zal worden gehouden te Leningrad in mei 1971 en daaropvolgende in Brussel en Yugoslavië (Dubrovnik). Het eerstvolgende Comité Exécutif zal in 1973 vergaderen in Australië en na Mexico zal het Congres weer zetelen in 1975 te San Francisco.

Het wordt er voor de oude getrouwe deelnemers uit Europa niet makkelijker op!

Wassenaar, 2 januari 1971.

Het Veldkamp-artikel in de Benelux-Merkenwet *)

door Mr H. W. WERTHEIMER.

I. Inleiding.

Het VELDKAMP-artikel, d.w.z. art. 33 van de Eénvormige Benelux-wet inzake de Warenmerken (BMW), welke op 1 januari 1971 in werking treedt, ontleent zijn benaming aan het feit, dat dit artikel zijn ontstaan te danken heeft aan het initiatief van de toenmalige Nederlandse Staatssecretaris van Economische Zaken, Dr. G. M. Veldkamp. Zijn voorstel werd door de Bijzondere Commissie, die door de Raadgevende Interdepartementaire Benelux-Raad ter bestudering van het desbetreffende wetsontwerp was ingesteld, overgenomen en te elfder ure ingediend bij de Raad. Op zijn laatste vergadering die aan de bespreking van het ontwerp-BMW gewijd was, namelijk op 7 juli 1961, heeft de Raad daarop het voorstel met algemene stemmen aanvaard.

De tekst van het huidige artikel 33 der BMW luidt:

„Indien een merk krachtens artikel 32 aan verschillende merkhouders in twee of drie der Benelux-landen toebehoort, kan de merkhouder in één van deze landen zich niet verzetten tegen de invoer van waren, die hetzelfde merk dragen en die uit een ander Beneluxland afkomstig zijn, noch schadevergoeding eisen voor deze invoer, wanneer het merk in dat andere land door de merkhouder of met zijn goedkeuring is aangebracht, en wanneer tussen beide merkhouders ten aanzien van de exploitatie van de betrokken waren, een band van economische aard bestaat.”

*) Met toestemming van schrijver, redactie en uitgever overgenomen uit het tijdschrift *Sociaal-Economische Wetgeving* (18) sept. 1970 (9) blz. 498-516 (Red. van *Bijblad I.E.*).

Wanneer men de geschiedenis van de totstandkoming der BMW ¹⁾ nagaat en ziet dat dit artikel niet voorkwam in het ontwerp van éénvormige wet, dat door de Commissie der Ministers der Benelux, conform haar besluit van 2 december 1958, aan de Benelux-Raad was voorgelegd, rijst uiteraard de vraag welke gebeurtenissen ertoe aanleiding hebben gegeven, dat op het allerlaatste ogenblik het onderhavige artikel 33 nog werd ingelast, m.a.w., wat ertoe geleid heeft dat Staatssecretaris VELDKAMP zijn voorstel heeft gelanceerd.

II. De ontstaansgeschiedenis van artikel 33 BMW.

Omtrent de ontstaansgeschiedenis van Artikel 33 BMW zijn de parlementaire stukken van de Benelux-Raad, en in het bijzonder de Verslagen van de rapporteur der Bijzondere Commissie, de Heer C. LINDEN, zeer instructief en verhelderend.

Hieruit ²⁾ blijkt, dat de Raadgevende Interparlementaire Benelux-Raad het ontwerp voor een verdrag en een éénvormige wet inzake de warenmerken ter behandeling op de agenda van zijn vergadering van 27 januari 1961 had staan. Daartoe had de Bijzondere Commissie op 21 november 1960 een rapport over dit ontwerp uit-

¹⁾ HAARDT, *Benelux-Merkenwet*, TVVS 1970, p. 162.

²⁾ Aanvullend verslag van C. LINDEN, d.d. 9 juni 1961, Document der Raadgevende Interparlementaire Benelux-Raad, No. 15-4.

Opgenomen in GOTZEN, *Van Belgisch naar Benelux-Merkenwet* (Larcier, Brussel en Tjeenk Willink, Zwolle) 1969, Bijlage IV, p. 251-274.

gebracht. Alvorens echter de Raad ter vergadering tot behandeling der stukken over kon gaan, werd op voorstel van rapporteur LINDEN besloten het ontwerp naar de Bijzondere Commissie terug te verwijzen, opdat voor haar een „tegensprekelijk debat” zou kunnen worden gehouden met de afgevaardigden van belanghebbende kringen, met name uit het bedrijfsleven en het vrije beroep, der drie Benelux-landen. Deze hadden namelijk na het verschijnen van het rapport van 21 november 1960 nogmaals hun bezwaren ten aanzien van het ontwerp kenbaar gemaakt, waarbij van Nederlandse zijde zelfs werd aanbevolen het ontwerp integraal te verwerpen. Deze convergerende aanvallen hadden de Raad ertoe gebracht de Commissie te verzoeken belanghebbenden te horen. Op verzoek van Staatssecretaris VELDKAMP besloot de Raad, dat de Commissie nadien over de resultaten van deze hearings zou beraadslagen met de Benelux-ministers.

De hearings hadden op 17 februari 1961 plaats, de daaropvolgende gedachtenwisseling tussen de Commissie met Staatssecretaris VELDKAMP, die namens de Benelux-ministers optrad, bijgestaan door de ambtenaren der drie Benelux-landen, op 9 juni 1961.

Het zou te ver voeren al de argumenten, die door de vertegenwoordigers der belanghebbende kringen uit de Benelux werden aangevoerd, de revue te laten passeren. Een — misschien niet geheel volledige — weergave daarvan, voorzover zij betrekking hebben op het hier besproken onderwerp, zullen gereleveerd worden.

Van Nederlandse zijde, die een frontale aanval tegen de BMW had geopend, werden o.m. de volgende argumenten naar voren gebracht:

Een der redenen waarom de regeringen de Benelux-merkenwet willen pousseren is daarin gelegen, dat zij niet wensen, dat het door de verdwijning van de douanegrenzen vrijgemaakte goederenverkeer tussen de Benelux-landen gefrustreerd zou worden door de handhaving van nationale merkenrechten. Volgens de Nederlandse vertegenwoordigers is een dergelijk uitgangspunt onjuist. In de eerste plaats [bestond] er onder de [destijds geldende] wet toch al een vrij goederenverkeer voor die gevallen, waarin de merkprodukten van een rechthebbende op een binnenlands merk in het buitenland rechtmatig in het verkeer zijn gebracht. De Hoge Raad der Nederlanden³⁾ huldigt immers ook thans reeds de opvatting, dat de merkhouders niet op grond van zijn nationale exclusieve recht kan optreden tegen de import van zijn eigen merkartikelen. Hier is dus ook zonder de BMW reeds een vrij goederenverkeer gewaarborgd.

Aan de andere kant worden krachtens de overgangsbepalingen van de éénvormige wet alle verkregen rechten onverkort geëerbiedigd. Welnu, grote ondernemingen, die in elk der Benelux-landen nationale dochtermaatschappijen bezitten, die ieder zelf merkhouders zijn, kunnen

volgens een vaste jurisprudentie⁴⁾ onder de bestaande wetgeving de import van concerngoederen wel degelijk tegenhouden. Onder de nieuwe éénvormige wet blijven dus ook al deze rechten der nationale dochtermaatschappijen onverkort behouden en dat nog wel voor onbepaalde tijd. Zodoende kan de nieuwe wet in dit opzicht alleen maar voor nieuwe merkartikelen betekenis hebben en een vrij goederenverkeer in het Benelux-gebied waarborgen. Vanzelfsprekend zullen de ondernemingen al hun belangrijke bestaande nationale merken blijven instandhouden. Deze merken vertegenwoordigen verreweg het grootste deel van de totale omzet van merkartikelen. De omzet van nieuwe merkartikelen zinkt daarbij in het niet. Er is dus geen sprake van dat de BMW de door deze wet nagestreefde vrijheid van goederenverkeer tussen de Benelux-landen kan tot stand brengen.

Intussen stelt de Nederlandse delegatie tevens, dat moeilijk kan worden volgehouden, dat de grote ondernemingen, die door middel van hun nationale dochtermaatschappijen enkele verschillen in prijzen tussen de Benelux-landen handhaven, daardoor ernstige problemen scheppen. Bovendien hebben de grote ondernemingen ook belang bij een voortschrijdende economische integratie, immers hoe groter de markt voor een bepaald produkt des te efficiënter kan de produktie geschieden. Zij kunnen zich ook niet veroorloven zich enerzijds voorstander der integratie te verklaren en anderzijds die integratie feitelijk te frustreren en tegen te werken. Er is geen sprake van dat de grote ondernemingen coûte que coûte de mogelijkheid wensen te behouden om met behulp van hun merkenrechten nationale prijsverschillen te handhaven. In de weinige gevallen, namelijk die der nieuwe merken, welke ten hoogste door de nieuwe wet worden bestreken, ontbreekt daaraan dus in de praktijk ook nog de behoefte. Ergo om al deze redenen geen BMW.

Tijdens de discussie hebben de Nederlandse afgevaardigden in hun antwoord op een daartoe gestelde vraag niet betwist, dat de nijverheid erbij belang kan hebben verschillende prijsniveau's vast te stellen in de landen, die zij controleert. Maar zij zou zich in de huidige conjunctuur, nu men streeft naar de éénmaking van de Europese markt, dit niet meer kunnen veroorloven. Overigens kan het argument om aan de BMW enige waarde toe te kennen alleen maar gelden voor de nieuwe merken, die in de toekomst zullen gedeponeerd worden, daar krachtens de overgangsbepalingen van de éénvormige wet de verkregen rechten behouden blijven. Volgens het verslag van de rapporteur leggen sprekers bijzondere nadruk op deze laatste bemerking.

Na dit debat hoorde de Commissie de vertegenwoordigers van de drie Regeringen, die het ontwerp van éénvormige wet met kracht verdedigden. Daarbij stelde de

³⁾ Grundig I-arrest, Grundig t/ Prins, HR 14 december 1956, *BIE* 1957, No. 13, p. 46 e.v., *N.J.* 1962, No. 242 met noot HB, *Ars Aequi* 1957, p. 27/8.

Ook in België wordt aangenomen, dat de merkhouders de import van zijn eigen merkprodukten niet kan weren.

Email Diamant-zaak, Cass., 23 mei 1945, *Pos.* 1945 I, p. 168, *Ing. Cons.* 1949, p. 37 (met noot van VANDER HAEGEN), besproken door GOTZEN in *J.T.* 1949, p. 370 e.v., en door BRAUN en VAN REEPINGHEN, zie *Belgique*, in *Collection „Jupiter”*, *Droit des affaires dans les pays du Marché Commun*, IX, *Marques et Brevets*, 1969, No. 16.5).

Het ging hier echter om een strafzaak. Dat de Belgische rechter hetzelfde standpunt in zal nemen bij een civiele procedure is nog niet duidelijk beslist.

⁴⁾ Nibeja t/ Graetz Nederland, Hof Amsterdam, 28 juni 1962, *N.J.* 1963, No. 218; Blaupunkt Nederland t/ Meyer, Hof Den Haag, 13 mei 1959, *N.J.* 1960, No. 452; *BIE* 1960, p. 127, No. 38.

Ook thans nog: Lever's Zeep Mij. t/ Gegro N.V., (OMO), Pres. Rb. Breda, 31 dec. 1968, *BIE* 1969, No. 9, p. 47/9.

Zo ook DRUCKER-BODENHAUSEN-WICHERS HOETH, *Kort Begrip* 1966, p. 110.

Ook in de Belgische rechtspraak worden de economische relaties tussen de binnenlandse en de buitenlandse merkhouders merkenrechtelijk als irrelevant beschouwd: Nescafé-zaak, Rechtbank van Koophandel Namen, 2 juni 1955, *RIPIA*, 1956, p. 91, *GRUR Int.*, 1957, p. 172. Huilever t/ van Campen (LUX), Handelsrechtbank Antwerpen, 15 juni 1949 (niet gepubliceerd). Huilever t/ Van Kerckhove (LUX), Handelsrechtbank Gent, 13 juli 1950 (niet gepubliceerd). Huilever t/ Holtappels (LUX), Rb. Tongeren, 12 juli 1951 (niet gepubliceerd), Huilever t/ Laureijns (LUX), Rb. v. Koophandel Brugge, 21 febr. 1952 (niet gepubliceerd).

vertegenwoordiger van de Nederlandse Minister van Economische Zaken, dat elke maatregel, die ertoe strekt het vrije verkeer van personen en goederen in Benelux-verband te bevorderen, aangemoedigd moet worden. Hij staat niet onbegrijpend tegenover het verzet van de privé-sector, dat zijns inziens in hoofdzaak ingegeven is door de bezorgdheid de mogelijkheid van een politiek van deelmarkten en gedifferentieerde prijzen in de drie landen te zullen verliezen. Men moet echter niet alleen rekening houden met de belangen van de nijverheid, maar ook met de belangen van de andere sectoren van het economische leven, en met name van de verbruikers.

Hiertegenover herhaalde een vertegenwoordiger van de Nederlandse privésector nogmaals, dat het zoëven beschreven doel ook met de éénvormige wet niet zal bereikt worden, daar in ieder geval de merkrechten, die bestaan vóór de inwerkingtreding van de éénvormige wet, behouden blijven krachtens de overgangsbepalingen.

Gedurende de vergadering der Bijzondere Commissie op 9 juni 1961, waaraan ook Staatssecretaris VELDKAMP deelnam, conform de beslissing van de Benelux-Raad van 27 januari 1961 ⁵⁾, heeft de Commissie zich definitief uitgesproken.

Een der Commissieleden, steunend op het argument herhaaldelijk naar voren gebracht door de Nederlandse belanghebbenden, sprak zijn voorkeur uit voor een aanpassing van de nationale wetgevingen boven een éénvormige wet, daar deze de moeilijkheden toch niet zou oplossen, omdat immers, krachtens de overgangsbepalingen van het ontwerp, de vóór het in werking treden van de éénvormige wet verkregen rechten behouden blijven.

Een ander Commissielid repliceerde hierop, dat in een Benelux alle belemmeringen voor een vrij verkeer van personen en goederen moeten worden opgeheven, dus ook de belemmeringen ten gevolge van de uitéénlopende bepalingen op het stuk van warenmerken in de nationale wetgevingen. Al die belemmeringen kunnen enkel door middel van de éénvormige wet uit de wet worden geruimd.

Met sterke overtuiging — zo luidt het Verslag van LINDEN — sloot de Nederlandse Staatssecretaris van Economische Zaken zich bij dit standpunt aan.

Met het oog op de bloemrijke taal wordt thans het belangrijkste deel van zijn uiteenzetting letterlijk uit het verslag van LINDEN geciteerd ⁶⁾:

„Alleen de éénvormige wet zal, op het gebied van de merken, de afschaffing van de douanebarrières logisch voortzetten. En bij de Economische Unie moet niet alleen rekening worden gehouden met de belangen van de grootbedrijven en de octrooigemachtigden (conseils en brevets).

Hun vijandige houding tegenover de éénvormige wet is zeer begrijpelijk, daar hun directe belangen elders liggen. De ware belanghebbenden zijn evenwel de verbruikers, die terecht mogen eisen, dat de prijzen, welke zij voor hun waren betalen, niet worden opgedreven of vervalst ingevalge allerlei knepen (connivences) met de warenmerken. De ware betrokkenen zijn verder de middenstand en de kleine en middelgrote bedrijven.”

De Staatssecretaris vervolgde zijn betoog aldus:

„Wat dan de overgangsbepalingen betreft, weliswaar blijven de verkregen rechten bestaan, maar niettemin zal het bestaande en gehandhaafde recht

op een merk gelding hebben over het gehele Benelux-gebied. Er zal dus één houder zijn en alle territoriale beperkingen zullen worden opgeheven. Om hierover evenwel niet de minste twijfel te laten bestaan, ware het wellicht nuttig de overgangsbepalingen derwijze te amenderen, dat dit recht in ieder geval op het ganse Beneluxgebied van toepassing wordt gemaakt teneinde gelijk welke discriminatie in het prijzenbeleid zelfs door middel van bestaande merken onmogelijk te maken. Er zou worden bepaald, dat een houder van een merk in één der Benelux-landen zich niet tegen het invoeren van een van een merk voorziene waar in een ander Benelux-land mag voortzetten, als beide houders door economische banden zijn verbonden.”

De Commissie betuigde haar instemming met het door de Staatssecretaris geformuleerde voorstel om de overgangsbepalingen dienovereenkomstig te amenderen. Dit amendement zou de Voorzitter van de Benelux-Raad onverwijld worden toegezonden, alsook aan de Commissie worden voorgelegd op haar bijeenkomst vóór de plenvergadering van de Raad.

Op de vergadering van de Raad van 7 juli 1961 wordt dit college geconfronteerd met het voorstel tot wijziging der éénvormige wet van de volgende strekking ⁷⁾:

Invoeging van een nieuw artikel 34a (het huidige artikel 33), luidend als volgt:

„Indien een merk, krachtens artikel 34 (het huidige artikel 32), aan verschillende merkhouders in twee of drie der Benelux-landen toebehoort, kan de merkhouder in één van deze landen zich niet verzetten tegen de invoer van de waar, die hetzelfde merk draagt en die uit een ander Benelux-land afkomstig is, noch schadevergoeding eisen voor deze invoer, zo de twee volgende voorwaarden tegelijk vervuld zijn:

— indien het merk in dat andere land door de merkhouder of met zijn goedkeuring werd aangebracht,

— en indien tussen beide merkhouders ten aanzien van de exploitatie van de betrokken waar een band van economische aard bestaat.”

Uit de debatten blijkt, dat oorspronkelijk een ander ontwerp-amendement van de Regeringen was uitgegaan, doch dat dit wegens de onleesbaarheid van de tekst in de Commissievergadering voorafgaande aan de plenvergadering in de hierboven vermelde zin werd gewijzigd.

Afgevaardigde PIERSON (België) achtte deze tekst nog niet bevredigend, omdat volgens deze tekst het verbod om iets te doen afhankelijk werd gesteld van twee voorwaarden, die tegelijk vervuld moesten zijn. A contrario zou daaruit kunnen worden afgeleid, dat, indien beide voorwaarden niet vervuld zijn, iedereen gerechtigd zou zijn zich te verzetten of schadevergoeding te eisen. Hij stelde een vereenvoudiging in de tekst voor door met name de woorden „Zo de twee volgende voorwaarden tegelijk vervuld zijn” te schrappen, alsmede tweemaal de woorden „indien” in de daaropvolgende tekst te vervangen door „wanneer”.

Staatssecretaris VELDKAMP, sprekend namens de drie Beneluxregeringen, kan het met de afgevaardigde PIERSON eens zijn, dat de tekst verbetering behoeft. Hij vindt het echter moeilijk om op het 25ste uur nog juiste teksten te formuleren. Gelukkig kan echter volgens de procedure van de Raad een aangenomen amendement ook na het uitbrengen van het advies nog technische verbeteringen ondergaan.

⁵⁾ *Handelingen Benelux-Raad* d.d. 27 januari 1961, No. 28, p. 21.

⁶⁾ Aanvullend Verslag van C. LINDEN, d.d. 9 juni 1961, *Documenten van de Raadgevende Interparlementaire Benelux-Raad*, No. 15-4, p. 18/9.

⁷⁾ *Handelingen Benelux-Raad* d.d. 7 juli 1961, No. 32, p. 3.

In het advies van de Raad aan de Regeringen ⁸⁾, dat met algemene stemmen werd aangenomen, was de tekst van het desbetreffende artikel als volgt geredigeerd:

„Indien een merk krachtens artikel 34 (wordt 32) aan verschillende merkhouders in twee of drie der Beneluxlanden toebehoort, kan de merkhouder in één van deze landen zich niet verzetten tegen de invoer van de waar, die hetzelfde merk draagt en die uit een ander Beneluxland afkomstig is, noch schadevergoeding eisen voor deze invoer, wanneer het merk in dat andere land door de merkhouder of met zijn goedkeuring werd aangebracht, en wanneer tussen beide merkhouders ten aanzien van de exploitatie van de betrokken waar, een band van economische aard bestaat.”

De definitieve tekst van artikel 33 der éénvormige wet wijkt slechts op ondergeschikte punten van bovenstaand advies af, met name wordt niet meer gesproken over „de invoer van de waar die draagt en die is” doch over „de invoer van de waren die dragen en die zijn”, en niet meer over de „exploitatie van de betrokken waar” doch van „exploitatie van de betrokken waren”, terwijl het merk niet „werd aangebracht”, doch „is aangebracht”.

Bij de parlementaire behandeling in de drie nationale volksvertegenwoordigingen heeft het in artikel 33 geregelde onderwerp geen aanleiding tot discussies gegeven. Trouwens, iedere amendering van de tekst der éénvormige wet zou de bekrachtiging door de regering van de desbetreffende Benelux-Staat nietig hebben gemaakt, en de uitvoering en de éénvormige interpretatie van de wet in de weg staan. ⁹⁾

Lorsqu'une loi est introduite par voie de traité, le pouvoir législatif doit en accepter le texte tel quel sans pouvoir user d'un droit d'amendement unilatéral. ¹⁰⁾

De ontstaansgeschiedenis van artikel 33 nagaan moet men wel tot de conclusie komen, dat het voorstel van Staatssecretaris VELDKAMP bepaald niet uit de lucht is komen vallen. De door belanghebbenden naar voren gebrachte argumenten om aan te tonen, dat het wetsvoorstel het nagestreefte doel niet kon waarmaken, heeft een resultaat afgeworpen, dat door hen kennelijk niet was voorzien. Waarschijnlijk hebben zij er geen rekening mee gehouden, dat ook in het allerlaatste stadium van de behandeling van dit wetsvoorstel het aanbrengen van amendementen nog steeds tot de mogelijkheden behoorde. Men kan het de Staatssecretaris moeilijk kwalijk nemen dat, toen van de zijde der belanghebbenden met zoveel nadruk op de onvolkomenheden van de BMW werd gewezen en hem eigenlijk verweten werd, dat hier „broddelwerk” was verricht, hij met zijn voorstel kwam om deze hiaten te dichten. Of hij met dit amendementsvoorstel tegemoet kwam aan de door belanghebbenden naar voren gebrachte bezwaren is echter een andere vraag, waarvan de beantwoording aan de lezer wordt overgelaten.

III. Bespreking van artikel 33 BMW.

Het artikel, dat in Hoofdstuk III der Wet inzake de Overgangsbepalingen zijn plaats heeft gevonden, bevat een zogenaamde „economische bepaling”. Of het daar-

door als een „vreemde eend in de bijt” kan worden gekwalificeerd, zoals GOTZEN ¹¹⁾ doet, is echter een geheel andere kwestie. In het moderne recht op de Industriële Eigendom komt men wel meer zogenaamde economische bepalingen tegen, getuige de artikelen 20a lid 1 en 29 lid 2 van de oorspronkelijke ontwerp-conventie voor een Europees Octrooi ¹²⁾, en de artikelen 11 lid 1, 23 lid 2 en 99 lid 3 van de nieuwe versie daarvan, die sedert begin 1970 bekend staat onder de benaming „Eerste voorontwerp van een Verdrag betreffende het Europees Octrooi voor de Gemeenschappelijke Markt” ¹³⁾ opgesteld door de Groep van deskundigen „Gemeenschapsoctrooi”.

Ook artikel 13 sub A laatste lid der BMW zelf, dat stelt, dat het uitsluitend recht op het merk niet het recht omvat zich te verzetten tegen het gebruik van het merk voor waren, die de merkhouder of zijn licentiehouders onder het bedoelde merk in het verkeer heeft gebracht, kan als een economische bepaling worden bestempeld.

De bepaling van artikel 11 sub B der BMW, volgens welke de beperking van een licentie, die geen beperking is naar haar duur of tot een deel der waren waarvoor het merk is gedeponereerd, geen gevolg heeft voor wat betreft de toepassing van deze wet, heeft eveneens een economisch karakter. Immers de licentiehouders, aan wie een licentie is verleend voor één der drie Benelux-landen, kan zodoende door de merkhouder niet wegens merkinbreuk worden vervolgd, als de licentiehouders het merk toch in één der andere Benelux-landen zou gebruiken.

Beide hier genoemde voorschriften der BMW hebben immers tot doel te voorkomen, dat de Beneluxmarkt door middel van de handhaving van het uitsluitend recht op een merk in nationale deelmarkten wordt verdeeld. Hetzelfde doel wordt door Art. 33 nagestreefd.

Ook de opmerking van GOTZEN, dat de in artikel 33 BMW gestelde regel eerder in het kartelrecht thuis behoort, is betwistbaar. Een kartel veronderstelt een afspraak tussen ondernemingen. Nu is het toch wel zeker, dat er tussen de economische gelieerde ondernemingen niet noodzakelijkerwijze afspraken bestaan tot uitoefening van hun respectievelijke nationale merkenrechten ter wering van ongewenste importen.

Ook afgestemde gedragingen — gesteld al, dat de kartelwet deze zou verbieden, zoals dit wel onder het EEG-mededingingsrecht geschiedt, doch niet krachtens de Nederlandse Wet Economische Mededinging — die direct betrekking hebben op het gebruik van het merk ter wering van importen, zullen niet als vaststaand mogen worden aangenomen.

Nu kan men echter de mening zijn toegedaan, dat een concernonderneming zijn taak heeft te vervullen binnen het kader van het concern als geheel, en dat de concernleiding ervoor heeft zorg te dragen, dat al deze taken der diverse nationale concernondernemingen op elkaar zijn afgestemd. Het uitoefenen van een recht op een merk tegen zgn. nevenimporten is in deze optiek te zien als een bestanddeel van deze gecoördineerde taakstelling van de concernonderneming en kan zodoende als zodanig worden beschouwd als een afgestemd feitelijk gedrag. ¹⁴⁾ Zij, die echter ontkennen, dat er in deze situatie

¹¹⁾ GOTZEN, *Van Belgisch naar Benelux Merkenrecht* (F. Larcier, Brussel, W. E. J. Tjeenk Willink Zwolle), 1969, p. 183.

¹²⁾ OUDEMANS, *The Draft European Patent Convention* (Stevens & Sons, London, Matthew Bender & Co., New York) 1963, p. 32/3.

¹³⁾ Voor de toelichting van SAVIGNON en de tekst van dit Voorontwerp, zie Publikatie van de Raad der Europese Gemeenschappen (1970), tevens verschenen in *GRUR Int.* 1970, p. 122-135.

¹⁴⁾ Deze opvatting is door schrijver dezes verdedigd in zijn annotatie op de drie vonnissen van de Pres. Rb. Breda d.d. 31 dec. 1968 en 1 april 1969, *CDE* 1970, no. 4.

⁸⁾ *Documenten van de Raadgevende Interparlementaire Benelux-Raad*, No. 15-5, GOTZEN, *op. cit.*, Bijl. IV, p. 274/5.

⁹⁾ Zie advies van de Belgische Raad van State opgenomen in *Gedr.St.* van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, voor buitengewone zitting van 25 oktober 1965, 23 (*B.Z.* 1965), N. 1, 3/4.

¹⁰⁾ FRÉDÉRICQ, *L'unification du droit dans les pays de Benelux*, *Revue de Droit International et de Droit Comparé*, 1957, p. 85.

sprake is van een onderling afgestemde feitelijke gedraging, moeten dan ook betwisten, dat het artikel 33 BMW in het kartelrecht thuis behoort.

Ook kan niet gesteld worden, dat een dusdanig gebruik van het merkenrecht als een misbruik van een economische machtspositie is te kwalificeren. Immers het exclusieve recht op een merk verschaft de merkgerechtigde nog niet zonder meer een economische machtspositie.

A. De term „de exploitatie van de betrokken waren”.

GOTZEN geeft aan art. 33 een ongetwijfeld originele uitleg. Hij stelt, dat blijkens de woordkeuze in dit artikel het verbod tot uitoefening der nationale merkenrechten niet alleen afhankelijk is gesteld van het feit, dat de betrokken merkhouders met elkaar economisch verbonden zijn. Daarnaast moet er ook een binding bestaan „ten aanzien van de exploitatie van de betrokken waren”.

Hij denkt daarbij bijv. aan de verhouding van de fabrikant, eigenaar van het merk in land A, tot zijn alleen-vertegenwoordiger, eigenaar van hetzelfde merk in land B. Aan deze tweede voorwaarde is echter volgens GOTZEN niet voldaan, wanneer twee juridisch zelfstandige merkeigenaren, zelfs al zijn zij bijv. financieel met elkaar verbonden, niet samen één en dezelfde waar exploiteren, maar elk in eigen land fabriceren en het merk op de eigen produktie aanbrengen. In die gevallen zou art. 33 niet van toepassing kunnen zijn, en zou dus de import der buitenlandse concerngoederen door een merkenactie geweerd mogen worden. Immers hier zou geen gemeenschappelijke exploitatie van de „betrokken waren” plaats vinden. Ongetwijfeld is dit een verrassende uitleg van art. 33.

Het siert de sociale bewogenheid van de auteur, dat hij zich over de sociale problemen zorgen maakt, die door de sluiting van nationale bedrijven en concentratie in Benelux-productiecentra zouden ontstaan, indien men art. 33 op concernverhoudingen wel van toepassing zou achten. Het betoog dienaangaande luidt als volgt: Weliswaar heeft de Beneluxwet voor *nieuwe* merken deze concentratie-ontwikkeling voorzeker in de hand willen werken, doch zeer wijselijk heeft de Beneluxwet ervan afgezien bestaande werkgelegenheden van betekenis (en dat zijn ook de nationale productiecentra van grotere economische eenheden) overhaastig in gevaar te brengen door hun *bestaande* merken op louter doctrinaire gronden van de gangbare bescherming volgens het territorialiteitsbeginsel te beroven.

Op gevaar af thans als een a-sociaal doctrinair in de annalen geboekstaafd te worden meent schrijver dezes te moeten stellen, dat de door GOTZEN ongetwijfeld ingenieuze uitleg van art. 33 niet juist is.

In de eerste plaats is GOTZEN's uitleg in strijd met de ontstaansgeschiedenis van dit artikel, die hierboven in extenso uit de doeken is gedaan. Hieruit blijkt, dat dit voorschrift juist met name in de BMW zijn plaats heeft gevonden om het handhaven van merkenrechten van dochterondernemingen van internationale concerns tegen Benelux-importen van concernprodukten, die hetzelfde merk dragen, onmogelijk te maken. Het lijkt toch wel een redelijke eis, dat bij de uitleg van deze wet rekening wordt gehouden met de bedoeling van de wetgever, temeer daar de wet nog niet eens in werking getreden was, toen GOTZEN zijn commentaar schreef, en dus nog geen jurisprudentie dienaangaande bestond.

Voorts is er op taalkundig gebied ook nog wel het een en ander tegen de interpretatie van GOTZEN in te brengen. Hij leest de term „exploitatie van de betrokken waren (produits en cause)” als „exploitatie van één en dezelfde waar”. Dit verklaart zijn voorbeeld van de verhouding van fabrikant tot alleenverkoper.

Wanneer men echter de gehele tekst van art. 33 doorleest, ziet men, dat reeds eerder over „waren” wordt gesproken, namelijk waar gesteld wordt, dat de merkhouder zich niet verzetten kan „tegen de invoer van waren, die hetzelfde merk dragen”.

M.a.w. met „de betrokken waren” worden bedoeld „de hierbovenvermelde waren”, d.w.z. dat als voorwaarde voor de toepassing van art. 33 wordt gesteld, dat tussen beide merkhouders ten aanzien van de exploitatie van de waren, die hetzelfde merk dragen, een band van economische aard bestaat.

Dat dit geen uitvinding van schrijver dezes is blijkt uit de ontstaansgeschiedenis van het artikel. In het advies van de Benelux-Raad aan de Regeringen wordt nog gesproken over „de invoer van waar, die hetzelfde merk draagt” en over „de exploitatie van de betrokken waar”. In de éénvormige wet is dit echter gewijzigd in „de invoer van de waren, die hetzelfde merk dragen” en „de exploitatie van de betrokken waren”. Door beide malen het zelfstandig naamwoord „waar” in het meervoud te plaatsen gaf de wetgever dus aan, dat hij tussen beide passages een duidelijk verband ziet.

Daarnaast is de uitleg van GOTZEN ook niet logisch te verklaren. Zelfs in zijn eigen redenering moet artikel 33 van toepassing zijn op concernverhoudingen in die gevallen, dat de merkprodukten centraal in één der Benelux-landen worden geproduceerd en de dochtermaatschappijen in de andere Benelux-landen deze produkten verkopen onder hetzelfde merk, doch daarvan ook zelf de merkhouders zijn. Wat de „betrokken waren” betreft ligt deze situatie immers gelijk aan die van de door GOTZEN vermelde verhouding van fabrikant tot alleenverkoper.

Voorts doet GOTZEN bij een bespreking in ander verband ¹⁵⁾ door een beroep te doen op art. 33 BMW met zoveel woorden uitkomen, dat hij onder het begrip „banden van economische aard” wel degelijk concernverhoudingen, zoals holdings of zustermaatschappijen begrijpt: Aan beide door GOTZEN gestelde voorwaarden is dus voldaan, indien de Beneluxproduktie centraal geschiedt en de verkoop door diverse nationale concernmaatschappijen plaats vindt, die zelf merkhouder zijn.

Art. 33 zou in die zienswijze dan ook uitsluitend in die gevallen niet op concernverhoudingen van toepassing kunnen zijn, wanneer de merkprodukten in technisch en juridisch gescheiden nationale productiecentra worden vervaardigd. Dit betekent dus, dat de toepassing van art. 33 afhankelijk wordt gesteld van het feit of de dochtermaatschappij over eigen fabricagefaciliteiten beschikt of niet. Een soortgelijke opvatting vindt men ook bij VAN BUNNEN ¹⁶⁾, toen deze bepleitte, dat men bij concernverhoudingen niet het „critère formel”, nl. of de dochteronderneming zelf merkhouder is, doch het „critère de l'établissement” (het hebben van een eigen produktiecentrum) moest laten gelden voor de vraag of de dochtermaatschappij met zijn merkenactie nevenimporten van concerngoederen kon weren.

Deze opvatting komt hierop neer, dat men de dochteronderneming die uitsluitend een handelsmerk bezit, geen bescherming waardig acht, maar de dochteronderneming die een fabrieks- en een handelsmerk bezit, wel. Zulk een opvatting is echter in strijd met het gehele stelsel der wet, waarbij aan handels- en fabrieksmerken precies dezelfde rechtsbescherming wordt verleend en te dien aanzien nimmer gediscrimineerd wordt.

Overigens komt men toch ook in onoplosbare vrilles terecht, indien men het al dan niet toelaten van een in-

¹⁵⁾ GOTZEN, *op cit.* No. 27, p. 42/3.

¹⁶⁾ VAN BUNNEN „Observation; Grande Lessive à Breda”, Noot op Pres. Rb. Breda, 31 dec. 1968, (OMO), J.T. 1970, p. 158-160.

breukactie afhankelijk gaat stellen van het criterium of de produkten al dan niet uit een bepaald productiecentrum afkomstig zijn.

Gesteld, dat de produkten bestemd voor concernmaatschappij-merkhouders A gevestigd in Beneluxland N in het productiecentrum X gevestigd in land N zijn vervaardigd, en de produkten bestemd voor concernmaatschappijmerkhouders B gevestigd in Beneluxland L in productiecentrum Y, doch eveneens gevestigd in land N. Hoe staat het met de inbreukactie van A bij re-import naar land N van deze door B in land L in het verkeer gebrachte goederen? Maakt dat verschil uit in vergelijking met de situatie, dat de produkten voor A en voor B in hetzelfde productiecentrum X waren vervaardigd?

Hoe is de situatie, als de productiecentra X en Y deel uitmaken van de tot het concern behorende fabricagematschappij F, of X aan F en Y aan de concernfabricagematschappij G, zodat A en B slechts handelsmerken in hun diverse Beneluxlanden bezitten?

Hoe staat het met de inbreukactie, als de produkten in het verkeer te brengen door B in land L voor een deel uit productiecentrum Z, gevestigd in land L, en voor een deel uit productiecentrum Y, gevestigd in land N, afkomstig zijn, een situatie overigens, die zich juist in de praktijk herhaaldelijk voordoet. Maakt het verschil uit als Z deel uitmaakt van een concernproductiemaatschappij H of niet? Dit zijn slechts enkele mogelijkheden. In de praktijk liggen de verhoudingen vaak nog veel gecompliceerder.

Schrijver dezes laat de oplossing van deze puzzles gaarne aan de voorstanders van de productiecentra-theorie over.

Uit de uiteenzetting van GOTZEN krijgt men overigens de indruk, dat hier niet zozeer het feit op zichzelf de doorslag geeft, dat de produkten in verschillende nationale productiecentra werden gefabriceerd, maar dat in feite een achterliggende overweging een rol speelde. Hij vermeldt namelijk, dat het toch veelal voorkomt, dat nationale productiecentra werken volgens eigen receptuur en in ieder geval gebonden zijn aan een eigen kostprijsberekening. Dit zouden immers aanvaardbare redenen kunnen zijn om nationale verschillen in prijs te continueren.

Met de verschillen in kostprijsberekening kunnen wij snel afrekenen. Immers niet goed is in te zien, hoe verschillen in kostprijzen relevant kunnen zijn voor juridische merkenrechtelijke vraagstukken. Bovendien staat het de ondernemer vrij zijn productie daar te doen plaatsvinden, waar deze voor hem het meest rendabel is. Verkiest hij dit niet te doen, dan neemt hij daarvoor de verantwoordelijkheid op zich. Het lijkt wat vreemd, dat hij daarvoor de bescherming van de wet zou kunnen inroepen, die hem deze ad calendas graecas — de vertegenwoordigers van het bedrijfsleven wezen er tijdens de hearings zelf op — zou moeten geven, niettegenstaande een vrij verkeer in het Benelux-gebied is geschapen. Ook van sociaal-economisch standpunt uit bezien is het niet aanvaardbaar, dat minder rendabele produkties voor onbepaalde tijd beschermd zullen blijven.

Wat de verschillen in de receptuur ¹⁷⁾ betreft, hier raakt men wel degelijk aan een merkenrechtelijk relevant

vraagstuk. Reeds bij herhaling ¹⁸⁾ is betoogd, dat de merkhouders, als zij zelf onder zijn eigen merk produkten in het buitenland in het verkeer brengt, c.q. laat brengen, zij weliswaar in het algemeen niet gerechtigd is met zijn binnenlands uitsluitend recht op een merk de import van deze produkten te verhinderen, doch dat dit hem wel degelijk vrij zou staan, indien de buitenlandse produkten van de binnenlandse afwijken in kwaliteit of samenstelling. Men brengt dan als argument naar voren, dat de binnenlandse consument wordt misleid, indien hij, gewend aan de binnenlandse hoedanigheden van een merkprodukt, thans onder hetzelfde merk produkten met andere kwaliteit of samenstelling aantreft.

Als redenen voor het feit, dat merkprodukten van een concern van land tot land verschillend van samenstelling kunnen zijn, worden genoemd landelijke verschillen in gewoonten en smaak, of verschillen in feitelijke omstandigheden, zoals de hardheid van het water, die de hoedanigheid van het wasmiddel zou bepalen. Van dit laatste argument komt men overigens niet al te zeer onder de indruk, aangezien het niet voor een ieder begrijpelijk zal zijn, waarom de verschillen in waterhardheid bepaald zouden worden door het verloop der nationale grenzen. Hardheidsverschillen van het water in Maastricht en Luik zullen allicht geringer zijn dan die in Maastricht en Groningen.

Vanuit merkenrechtelijk standpunt bezien komt de opvatting van hen, die menen dat de merkhouders een merkenactie toekomt op grond van het bestaan van kwaliteits- of samenstellingsverschillen tussen binnen- en buitenlandse produkten erop neer, dat volgens hun opvattingen het merk een zogenaamde originele kwaliteits- of garantiefunctie bezit, wat betekent dat het merk de garantie voor een gelijkblijvende kwaliteit van een merkprodukt verschaft, zodat het publiek weet welke kwaliteit het koopt, wanneer het éénmaal de kwaliteit van het merkprodukt kent. Voorstanders betogen, dat het de merkhouders vrijstaat de kwaliteit van zijn merkprodukten in elk land naar eigen inzicht te bepalen, en dat hij het recht heeft verwarring bij het publiek te voorkomen, indien zijn goederen van het ene land in het andere dreigen te geraken.

Nu zou tegen deze redenering niets in te brengen zijn, indien het niet zo was, dat de merkhouders krachtens de merkenwet van elk land het recht heeft te allen tijde en zo vaak hij dat wenst de kwaliteit en samenstelling van zijn merkprodukten te wijzigen, wanneer hem dit uit bedrijfspolitieke overwegingen opportuun voorkomt. Immers zijn uitsluitend recht op een merk strekt zich uit tot „soortgelijke waren”. Daar de gelijkblijvende kwaliteit en samenstelling van het merkprodukt dus afhangen van de inzichten van de gerechtigde, is het wat moeilijk om te betogen, dat het merk als zodanig zulk een kwaliteitsgarantie verschaft. Daar komt nog bij, dat geen enkele merkenwet de merkhouders voorschrijft het publiek erover in te lichten, door registratie of anderszins, wanneer hij de kwaliteit of samenstelling van zijn merkprodukt heeft gewijzigd. Dit valt temeer op, omdat juist bij het merk zoveel waarde wordt gehecht aan de informatie, die het merk aan het publiek dient te verschaffen om het te vrijwaren tegen iedere misleiding. Kennelijk wordt het merkenrechtelijk niet relevant geacht, of het publiek al dan niet omtrent de wijziging in kwaliteit of samenstelling van het merkprodukt op de hoogte wordt gesteld. De enige conclusie die men hieruit logischerwijze kan trekken is dus, dat de wet aan verschillen in kwaliteit of

¹⁷⁾ In tegenstelling tot VAN BUNNEN, volgens wie het „établissement” het doorslaggevend criterium voor een merkenactie is ook al zijn de kwaliteit en samenstelling der binnen- en buitenlandse produkten identiek, gaat DE MELLO (*Territorialité des droits de marque et réglementation européenne de la concurrence*, Gazette du Palais 1969 (1er sem.) Doctrine, p. 220) van het „établissement”-criterium uit op grond van de veronderstelling, dat verschillen in productiecentra eo ipso verschillen in kwaliteit en samenstelling met zich meebrengen.

¹⁸⁾ MADAY, *GRUR Int.* 1968, p. 361-364,

HEYDT, *GRUR* 1969, p. 453/4;

WOLTERBEEK, R. M. *Themis* 1969, p. 243 e.v., om slechts enkele recente publikaties te noemen.

samenstelling der merkprodukten geen door haar beschermd onderscheidend vermogen toekent m.a.w. dat het merk als zodanig geen originele garantiefunctie bezit. Het recht op een merk kan dus geen basis voor een inbreukactie opleveren op grond van het enkele feit dat de merkartikelen van de merkgerechtigde van verschillende kwaliteit of samenstelling zijn.¹⁹⁾

Zowel in de Nederlandse als de Belgische jurisprudentie heeft het geval zich voorgedaan, dat de merkhouders het op de binnenlandse markt in het verkeer brengen van buitenlandse merkprodukten, die hij aldaar in het verkeer had gebracht of had laten brengen, door middel van een merkeninbreukactie trachtte te weren met een beroep op het feit, dat zijn buitenlandse merkprodukten in kwaliteit of samenstelling afweken van zijn binnenlandse merkprodukten.

Zowel in Nederland als in België heeft deze actie schipbreuk geleden.

De Nederlandse rechter²⁰⁾ overwoog in het enige geval, dat zich, voor zover bekend, in dit verband heeft voorgedaan:

„O. dat hieraan niet kan afdoen, dat de samenstelling der wasmiddelen zoals deze in Nederland en Duitsland in de handel worden gebracht niet geheel identiek is, althans kan zijn, daar dit een zaak is van bedrijfspolitiek, die de eiseres via hare licentiecontracten naar believen kan beïnvloeden, waarbij wij aantekenen, dat ook in Nederland, als men de reclame mag geloven de samenstelling van wasmiddelen periodiek „vernieuwd” wordt en waaromtrent de eiseressen en haar licentiehouders het publiek desgewenst kunnen inlichten.”

In België heeft zich het geval voorgedaan, dat een merkhouders zich door middel van een merkeninbreukactie ertegen wilde verzetten, dat zijn Franse champagne in België verkocht werd. Als reden voerde hij aan, dat de kwaliteit daarvan zou zijn bedorven tengevolge van de behandeling die deze champagne had ondergaan toen op het schip, dat deze lading vervoerde, in volle zee brand uitbrak. Na een temperatuurstijging door de brand was de lading daarop namelijk plotseling afgekoeld door in aanraking te zijn gekomen met het bluswater. Nadat de brand was geblust wast het schip een Belgische haven binnengevallen en had de kapitein om aanstelling van een sequester verzocht opdat deze zo nodig de lading ten behoeve van de verladers zou verkopen.

De Cour de Cassation²¹⁾ wees de eis van de merkhouders van de hand overwegende:

„qu'elle (d.w.z. de Belgische wet betreffende de fabrieks- en handelsmerken van 1879) ne vise pas le cas où l'acquéreur d'un produit revêtu d'une marque le met en vente, avarié, dénaturé ou usagé.”

De gevallen, die zich onder de Nederlandse en Belgische jurisprudentie hebben voorgedaan, wettigen dan ook niet de verwachting, dat een merkhouders op grond van verschillen in kwaliteit of samenstelling tussen zijn binnenlandse en buitenlandse merkprodukten de nevenimporten van het buitenlandse produkt met een merkenactie zal kunnen weren.

¹⁹⁾ Voor een uitgebreide bespreking: WERTHEIMER, 58 *Trade Mark Reporter* 1968, p. 246-254. Zie ook BEIER, *GRUR Int.* 1968, p. 14, Engelse bijgewerkte versie in *International Review of Industrial Property and Copyright Law* (IIC) 1970 p. 48-72; VANZETTI, *GRUR Int.* 1965, p. 134.

²⁰⁾ Procter & Gamble t/ J. H. Pijsslag N.V. (DASH), Pres. Breda 1 april 1969, *N.J.* 1969, No. 409, p. 1230, *CDE* 1970 no. 4 met noot WERTHEIMER, *IIC* 1970, p. 149/50, *BIE* 1970, p. 184, no. 57.

²¹⁾ Moët & Chandon t/ Capt. Johansson & L. Fletcher, Cass. 27 oktober 1961, *J.T.* 1962, p. 259/60, *Pasicrisie* 1962 I, p. 218.

Met collectieve merken (art. 19 BMW) liggen de zaken anders. Dit zijn tekens, die dienen om één of meer gemeenschappelijke kenmerken te onderscheiden van waren afkomstig van verschillende ondernemingen. Dit gemeenschappelijke kenmerk kan uiteraard zijn, dat het produkt aan bepaalde kwaliteitseisen voldoet, of qua samenstelling een bepaald percentage van één of meer ingrediënten bevat.

Vaak hebben collectieve merken, wanneer daarbij kwaliteits- en samenstellingseisen worden gesteld, slechts tot doel te garanderen, dat de produkten die deze tekens dragen, aan bepaalde minimumeisen voor kwaliteit en samenstelling voldoen.²²⁾

Het staat de onderneming die het collectieve merk op zijn produkten mag aanbrengen, in die gevallen vrij boven deze kwaliteitsnormen en samenstellingsvoorschriften uit te gaan. Dit neemt niet weg, dat collectieve merken toch wel degelijk de garantie kunnen geven, dat aan bepaalde kwaliteits- of samenstellingseisen is voldaan.

Hiermede hangt nauw samen het feit, dat ook in een ander opzicht het collectieve merk van het individuele merk afwijkt. Volgens art. 21 BMW moet namelijk het depot van het collectieve merk vergezeld gaan van een reglement dat o.m. vermeldt welke de gemeenschappelijke kenmerken zijn, die het onderscheidend vermogen van het collectieve merk uitmaken. Wanneer er nu wijzigingen in deze kenmerken worden aangebracht — hetgeen dus uiteraard nieuwe eisen m.b.t. de kwaliteit en samenstelling der goederen kan betreffen — dan moeten deze wijzigingen, die in het bij het merk behorende reglement worden aangebracht, volgens art. 25 BMW, hetzij bij één der nationale diensten, hetzij bij het Benelux-Bureau worden aangemeld. Deze kennisgeving wordt door het Benelux-Bureau ingeschreven. In tegenstelling tot het individuele merk zijn wijzigingen in kwaliteit en samenstelling bij het collectieve merk dus wel degelijk aan bepaalde dwingende vormvoorschriften gebonden.

Als conclusie uit het vorenstaande kan dan ook worden gesteld, dat art. 33 BMW wel degelijk van toepassing is op ondernemingen, die tot hetzelfde concern behoren en die beide in verschillende Beneluxlanden merkhouders zijn, ongeacht het feit of de merkprodukten in kwestie uit verschillende produktiecentra afkomstig zijn, en ongeacht het feit of de merkprodukten van verschillende kwaliteit of samenstelling zijn.

B. De term „een band van economische aard”.

Dat er een band van economische aard tussen concern-ondernemingen bestaat zal wel door eenieder worden aanvaard. Toch geeft deze term, gebruikt in de context van de BMW, aanleiding tot enkele vragen.

Door GOTZEN wordt zonder meer gesteld, dat een band van economische aard in de zin van de BMW ook aanwezig is tussen de fabrikant en de alleenverkoper. Dit is op zichzelf niet zonder meer een vaststaand feit. Uit de wetshistorie blijkt, dat bij art. 33 uitsluitend gedacht is aan concernverhoudingen, en dat daarbij de verhouding fabrikant tot alleenverkoper nimmer ter sprake kwam.

Niet ontkend wordt, dat er in het algemeen gesproken tussen de fabrikant en zijn alleenverkoper een band van economische aard bestaat, maar deze is ook aanwezig tussen fabrikanten en afnemers, die langdurige leveringscontracten of langdurige afnamecontracten met elkaar afgesloten hebben.

Gezien echter het feit, dat art. 33 in Hoofdstuk III der wet gewijd aan de Overgangsbepalingen, een uitzondering maakt op de algemeen aanvaarde regel, dat verkregen

²²⁾ Zie bijv. Beschikking der Europese Commissie van 25 juni 1969 (IV/597—VVVF), *P.B.* No. L. 168/22, 10 juli 1969.

rechten integraal zullen worden geëerbiedigd, bestaat de neiging art. 33, mede gezien de wetshistorie, restrictief uit te leggen en bijgevolg bij de verhouding fabrikant-alleenverkoper in beginsel geen band van economische aard in de zin van de BMW aanwezig te achten.

De term „band van economische aard” geeft door zijn onbestemdheid toch ook aanleiding tot vragen in die gevallen, dat tussen de desbetreffende ondernemingen een concernrelatie bestaat. Deze vragen rijzen zodra de relatie niet meer door een 100% aandelenbezit wordt ondersteund.

Waar ligt de grens, dat er nog banden van economische aard in de zin der BMW bestaan tussen concernondernemingen, die niet voor 100% met elkaar gelieerd zijn? Hoe is de verhouding tussen twee zustermaatschappijen, wanneer de één een 60% en de ander een 40% dochter is, om van ingewikkelder concernrelaties nog maar niet te spreken?

In het eerste voorontwerp van een Verdrag betreffende het Europese octrooi voor de Gemeenschappelijke Markt ²³⁾ wordt in artikel 99 lid 3 ook het begrip „economisch met elkaar verbonden natuurlijke of rechtspersonen” gebezigd. Daar wordt echter in de wetstekst gespecificeerd, dat:

„In de zin van dit lid worden twee personen geacht economisch met elkaar verbonden te zijn, wanneer de ene op de andere, rechtstreeks of middellijk, wat de exploitatie van een octrooi betreft, een beslissende invloed kan uitoefenen, of wanneer een derde een zodanige invloed op beide kan uitoefenen.”

Van belang is hier te constateren, dat de mogelijkheid om — zelfs indirect — een beslissende invloed uit te oefenen op de wijze waarop de octrooihouder zijn uitsluitend recht exploiteert, voldoende is om tot het bestaan van een economische band te concluderen. Dit geeft aanleiding het vermoeden uit te spreken, dat men ook langs andere wegen dan via het meerderheidsbezit aan aandelen zulk een invloed uit kan oefenen.

Het Benelux Gerechtshof ²⁴⁾, dat tot taak heeft te verzekeren, dat aan de BMW een éénvormige interpretatie zal worden gegeven, zal ongetwijfeld te eniger tijd ook met een prejudiciële vraag over het begrip „banden van economische aard” geconfronteerd worden.

Aangezien het bij de uitleg daarvan niet zal kunnen terugvallen op bestaande nationale jurisprudentie op het gebied der Industriële Eigendom in de Beneluxlanden, bestaat er reden om aan te nemen, dat het Hof aansluiting zal zoeken bij de uitleg, die aan dit begrip in art. 99 lid 3 van het voorontwerp van Verdrag voor een Europees Octrooi is gegeven.

Men zou dan van een zekere reflexwerking van dit ontwerpverdrag op het Beneluxrecht kunnen spreken.

IV. Afsluitende opmerkingen.

Vaak wordt vergeten, dat artikel 33, dat plaats heeft gevonden in de Overgangsbepalingen, alleen in dit kader toepassing kan vinden. Men ontmoet dan een voorstelling van zaken alsof in art. 33 een beginsel is neergelegd, dat bij de toepassing van de gehele BMW in aanmerking moet worden genomen. ²⁵⁾

²³⁾ Zie noot 13.

²⁴⁾ Dit Hof werd ingesteld bij Verdrag van 31 maart 1965 (*Trb.* 1965, No. 71), zie GOTZEN, *op. cit.* Bijlage VII, p. 283–293.

²⁵⁾ VAN BUNNEN, t.a.p., *J.T.* 1970 p. 159, die art. 33 BMW vermeldt in verband met de OMO-zaak (zie noot 16), waar het toch een invoer van concerngoederen uit Duitsland betrof.

Evenzo DE MELLO, t.a.p. *Gazette du Palais* 1969 (1er sem.) *Doctrine*, p. 218.

Zo ziet men het ook vaak in één adem genoemd met art. 13 sub A laatste lid, dat bepaalt, dat het uitsluitend recht op een merk niet het recht omvat zich te verzetten tegen het gebruik van het merk voor waren, die de merkhouders of zijn licentiehouder onder dit merk in het verkeer heeft gebracht. De Memorie van Toelichting op de BMW geeft hierop de uitleg, dat de rechters het gebruik van het merk door opvolgende verkopers van de waren, die door de merkhouders of zijn licentiehouder binnen het Beneluxgebied, of daar buiten, in het verkeer zijn gebracht niet als een inbreuk jegens de merkhouders of diens licentiehouder, die het merk heeft aangebracht, kan aanmerken.

Het zou een misvatting zijn te menen, dat art. 33 ook zou slaan op ondernemingen tussen wie banden van economische aard bestaan, doch waarbij de ene binnen en de andere buiten de Benelux is gevestigd. De plaats van art. 33 in de Overgangsbepalingen der BMW kan een dergelijke uitleg niet waar maken.

Wie dan ook wil bepleiten dat een merkhouders-concernonderneming geen nevenimporten van een merkhouders-concernonderneming, gevestigd buiten de Benelux, met behulp van zijn merkenactie dient te kunnen weren — en schrijver dezes behoort tot hen — zal bepaald niet artikel 33 ter ondersteuning van zijn stelling kunnen aanvoeren.

Ongeacht het gestelde in artikel 33 blijft het toch aan doen als een anomalie dat een licentiehouder, gevestigd binnen de Benelux, die overigens volkomen onafhankelijk staat tegenover de merkhouders, niet bij machte is de nevenimport van merkprodukten van buiten de Benelux te weren, die door de merkhouders zelf of diens buitenlandse licentiehouder buiten het Beneluxgebied in het verkeer zijn gebracht ²⁶⁾, terwijl dit tegenover importen van buiten de Benelux wel vrij zou staan aan een 100% dochteronderneming gevestigd binnen de Benelux, die economisch volledig afhankelijk is van het bedrijfsbeleid der concernonderneming, maar waarbij men de voorzorg heeft getroffen deze dochteronderneming tot merkgerechtigde te promoveren. Door deze juridische kunstgreep worden resultaten verkregen, die de economische realiteit geweld aandoen. Deze situatie wordt onder de vigueur der BMW des te meer storend en vatbaar voor kritiek, doordat krachtens deze wet een vrije merkenoverdracht, dus zonder gelijktijdige overdracht van fabriek of handelsinrichting, (art. 11 sub A), mogelijk is en zodoende de gehele operatie dan een zuivere formaliteit is geworden, ook al dient dan deze overdracht schriftelijk te zijn vastgelegd en moet de overdracht op het gehele Beneluxgebied betrekking hebben.

Voor de goede orde dient alsnog te worden opgemerkt, dat bij de behandeling van deze materie de voorschriften van Art. 85 EEG buiten beschouwing zijn gelaten. Zoals uit de *Remington-affaire* ²⁷⁾ kan blijken, is het niet uitgesloten, dat de invloed van art. 85 bepaalde casusposities van dien aard is, dat hierdoor het merkenrecht niet meer kan worden ingezet tegen nevenimporten vanuit de Lid-Staten der EEG van goederen, die aldaar door voor 100% gelieerde concern-ondernemingen rechtmatig in het verkeer zijn gebracht.

²⁶⁾ Zie de Procter & Gamble-zaak, vermeld in noot 20.

²⁷⁾ *Bulletin der Europese Gemeenschappen* van augustus 1969, p. 44/5, *Derde Algemeen Verslag van de activiteiten der Gemeenschappen* (1969), No. 37.

JURISPRUDENTIE

Nr 7. Arrondissements-Rechtbank te 's-Gravenhage, Eerste Kamer B, 23 april 1970.

President: Mr N. W. de Grooth;
Rechtters: Mrs S. F. Kootte en E. S. Kalker.

Art. 10, lid 1, aanhef en onder a Merkenwet (oud).

De woordmerken SKIFFLE en SKIPPER stemmen voor de gelijksoortige waren „combinatie-spelen, schuifpuzzles, speelgoed, drukwerken” resp. „speelgoed, spellen en poppen” in hoofdzaak overeen.

Mattel Inc., te Hawthorne, Californië, Verenigde Staten van Amerika, verzoekster, gemachtigde Mr R. Laret,
tegen

H. J. van Reenen te 's-Gravenhage, verweerster, in persoon verschenen.

Nr 8. Gerechtshof te 's-Gravenhage, Derde Kamer, 7 mei 1969.

(Nipredon/Bredon)

President: Mr A. J. M. van Moorsel;
Raden: Mrs P. Hazendonk en R. Prins.

Artikel 10, lid 1 Merkenwet (oud).

Rechtbank: De woordmerken Nipredon en Bredon voor soortgelijke waren vertonen zodanige overeenstemming, dat bij het grote publiek dat in het algemeen chemisch farmaceutische produkten en geneesmiddelen koopt, verwarring omtrent de herkomst van de waren zou kunnen ontstaan. Dit geldt echter niet voor de waren „anti-rheumatica, alleen op doktersrecept verkrijgbaar”. Inschrijving Nipredon nietig verklaard behalve voor laatstgenoemde waren.

Hof: Bij de voorgeschreven beperking der waren valt geen verwarring omtrent de herkomst te duchten; associatie tussen beide merken is slechts te duchten indien de onder de merken verhandelde waren als toonbankartikelen zouden worden verkocht.

N.V. Organon te Oss, appellante, gemachtigde Mr R. van der Veen,
tegen

N.V. Nordic Internationaal te Tilburg, geïntimeerde, gemachtigde Dr Mr J. A. M. van Staay.

a) Arrondissements-Rechtbank te 's-Gravenhage, Eerste Kamer, 31 december 1968.

President: Mr W. Th. D. A. van Eck; Rechtters: Mrs J. A. J. M. van Goethem en R. R. Porthéine.

De Rechtbank, enz.

Het verzoek [van Organon Red.] is tijdig ingediend. Het strekt tot nietig verklaring van de inschrijving van het woordmerk NIPREDON in de registers van het Bureau voor de Industriële Eigendom onder nr 159.555 (nationaal) wegens warengelijksoortigheid en overeenstemming in hoofdzaak, althans zodanige overeenstemming dat verwarring omtrent de herkomst van de waren zou kunnen ontstaan, met het ten name van verzoekster onder nr. 97.056 (nationaal) in dezelfde registers ingeschreven woordmerk BREDON. Blijkens de overgelegde uittreksels uit die registers is BREDON ingeschreven in 1949 en NIPREDON in 1966.

Verweerster bestrijdt de juistheid van al deze gronden. Met verzoekster is de rechtbank echter van mening dat tussen beide (woord)merken inderdaad een grote mate van overeenstemming bestaat. Het gehele woord BREDON komt immers voor in NIPREDON met uitzondering van de beginletter, de labiaal B, waarvoor de in klank daaraan nauw verwante labiaal P in de plaats staat. Echter acht de rechtbank het onderscheid, teweegebracht door het voorvoegsel NI- in NIPREDON zodanig dat er geen overeenstemming in hoofdzaak tussen beide merken bestaat. Wel is er — mede in aanmerking genomen dat BREDON onder meer voor soortgelijke waren is ingeschreven als NIPREDON — zodanige overeenstemming tussen de merken dat bij het grote publiek dat in het algemeen chemisch-farmaceutische produkten en geneesmiddelen koopt verwarring omtrent de herkomst van de onder beide merken te verhandelen waren zou kunnen ontstaan.

Op die grond is het verzoek in hoofdzaak voor toewijzing vatbaar, met inachtneming echter van het volgende.

Subsidiair heeft verweerster namelijk nog verzocht de inschrijving van NIPREDON in ieder geval nietig te verklaren voor de volgende waren: „Anti-rheumatica, alleen op doktersrecept verkrijgbaar”. Met dergelijke alleen op recept verkrijgbare geneesmiddelen heeft slechts een beperkt, vakkundig publiek te maken, zoals medici en apothekers. Voor dat publiek acht de rechtbank het bovenbedoelde verwarringsgevaar niet aanwezig.

De gebruikers van geneesmiddelen kunnen in dit geval als publiek buiten beschouwing blijven, omdat aangenomen mag worden dat zij zich niet zullen verdiepen in de herkomst van hetgeen zij op recept voorgeschreven hebben gekregen.

Gezien dus de afwezigheid van het verwarringsgevaar bij bedoelde beperkte warenomschrijving van NIPREDON zal de rechtbank het verzoek ten aanzien van deze waren afwijzen.

EN BESCHIKKENDE:

Verklaart de inschrijving onder nummer 159.555 (nationaal) in de registers van het Bureau voor de Industriële Eigendom ten name van verweerster van het merk NIPREDON nietig, behalve ten aanzien van de waren „Anti-rheumatica, alleen op doktersrecept verkrijgbaar”;
Wijst af het meer verzochte. Enz.

b) Het Hof, enz.

Overwegende dat appellante tegen deze beschikking, voorzover daarbij niet de gehele inschrijving van het merk NIPREDON werd nietig verklaard, heeft aangevoerd, dat de Rechtbank ten onrechte heeft aangenomen dat de merken Bredon (van appellante) en Nipredon (van geïntimeerde) niet in hoofdzaak met elkaar overeenstemmen;

O. echter, dat ook naar 's Hof's oordeel de merken noch visueel noch auditief zodanig op elkaar gelijken, dat van overeenstemming in hoofdzaak als bedoeld in art. 10, lid 1 sub a der Merkenwet kan worden gesproken;

O., dat appellante voorts heeft aangevoerd, dat de verwarring die bij het publiek uit het naast elkaar gebruiken der beide merken — ook volgens de Rechtbank — kan ontstaan op grond van de door de Rechtbank wél aanwezig geachte mate van overeenstemming der beide merken, niet — zoals de Rechtbank heeft geoordeeld — zou ophouden bij gebruik van het merk Nipredon uitsluitend voor de waren „anti-rheumatica, alleen op doktersrecept verkrijgbaar”;

O., dat ook hier het Hof appellante niet kan volgen, omdat ook naar 's Hofs oordeel verwarring omtrent de herkomst der onder de merken Bredon en Nipredon verhandelde waren (in de zin van art. 10, lid 1 sub b der Merkenwet) bij de voorgeschreven beperking der waren waarvoor Nipredon zou mogen worden gebruikt, niet te duchten valt, — ook niet in dien zin, dat iemand die op doktersvoorschrift een anti-rheumatisch middel voorzien van het merk Nipredon heeft gebruikt, zal denken dat dit produkt afkomstig is van dezelfde fabrikant als enig door appellante onder het merk Bredon in de handel gebracht produkt, of omgekeerd, — zoals appellantes gemachtigde bij het verhoor in raadkamer heeft betoogd, — daar associatie tussen de beide merken zich naar 's Hofs oordeel slechts zou kunnen voordoen — en te duchten zou zijn — indien de onder de merken verhandelde waren als toonbank-artikelen zouden worden verkocht;

O. dat mitsdien de beschikking der Rechtbank moet worden bekrachtigd;

BESCHIKKENDE IN HOGER BEROEP:

Bekrachtigt de beschikking der Arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage van 31 december 1968, waarvan beroep; enz.

Nr 9. De Hoge Raad der Nederlanden, 26 juni 1970. (Maastricht Air/Limburg Air)

President: Mr F. J. de Jong;
Raden: Mrs C. W. Dubbink, C. A. de Meijere,
J. Peters en H. Drion.

Art. 5 Handelsnaamwet.

Rechtbank: *De handelsnaam „Maastricht/Air” wijkt in zo geringe mate af van de handelsnaam „Limburg-Air”, dat bij het publiek verwarring tussen die beide ondernemingen te duchten is. (Anders Kantonrechter).*

Hoge Raad: *Het voorgestelde middel van cassatie gebast op de stelling dat van verwarring bij het publiek tussen twee ondernemingen slechts sprake kan zijn als een onderneming door het voeren van een bepaalde handelsnaam concurrentie aan een andere onderneming aandoet.*

Deze stelling vindt noch in de bewoordingen noch in de strekking van art. 5 Handelsnaamwet steun.

De Stichting Maastricht Air te Maastricht, verzoekster in cassatie, advocaat Mr Y. H. M. Nijgh, tegen

Rotterdam Gronddiensten- en Luchtvervoerbedrijf Rotterdam Air N.V. te Rotterdam, verweerster in cassatie, advocaat Mr S. K. Martens.

a) Arrondissements-Rechtbank te Maastricht, Eerste Kamer, 19 maart 1970.

President: Mr H. M. J. I. Steenberghe; Rechters: Mrs S. J. F. M. Jurgens en Mevr. J. Groeneveld-Van Baak.
De Rechtbank, enz.

1. Overwegende met betrekking tot het verzoek in eerste instantie en de daartegen aangevoerde grieven:

Verzoekster, thans appellante, heeft in eerste instantie gesteld, dat de handelsnaam van verweerster slechts in zo geringe mate afwijkt van de handelsnamen, waaronder verzoekster haar onderneming drijft, dat mede in verband met de aard van beide ondernemingen en de plaats, waar zij zijn gevestigd, bij het publiek verwarring tussen beide ondernemingen is te duchten.

Op deze grond verzocht zij in de handelsnaam van verweerster een zodanige wijziging aan te brengen, dat de onrechtmatigheid wordt opgeheven, met bepaling dat

verweerster deze wijziging dient aan te brengen binnen één maand, nadat de griffier een afschrift van de te dezen te geven beschikking naar partijen zal hebben gezonden, met veroordeling van verweerster om aan appellante voor iedere dag dat zij na het verstrijken van die termijn in gebreke blijft aan de te dezen te geven beschikking te voldoen, een dwangsom te betalen van f 500,—.

De kantonrechter heeft dit verzoek van de hand gewezen, na te hebben overwogen — kort weergegeven —:

dat verwarring tussen beide ondernemingen bij het publiek alleen dan mogelijk zou zijn, als zij beide op het vliegveld Zuid-Limburg zelfstandig op hetzelfde of soortgelijk gebied werkzaam zouden zijn, hetgeen in verband met de monopoliepositie die verweerster inneemt niet het geval zal zijn en dat uit het voorgaande volgt, dat verzoekster geen belang heeft bij de gevraagde voorziening, nu er van „publiek” te haren opzichte geen sprake is;

dat de toevoeging van een plaatsnaam aan een benaming als „Air”, die in de luchtvaart gemeengoed is geworden, juist een onderscheidende functie vervult en de omstandigheid, dat Maastricht de hoofdstad van Limburg is daaraan niet afdoet.

Tegen de beschikking van de kantonrechter is appellante tijdig in beroep gekomen, verzoekende deze beschikking te vernietigen en opnieuw beschikkende het bij inleidend verzoekschrift gedane verzoek alsnog toe te wijzen. Tegen de beschikking heeft appellante twee grieven aangevoerd gericht tegen:

a) de overweging, dat ten opzichte van appellante geen sprake van publiek kan zijn;

b) de overweging, dat de naam Maastricht-Air niet in zo geringe mate van de naam Limburg-Air afwijkt, dat er gevaar van verwarring door is te duchten.

2. Overwegende, dat de rechtbank als gesteld en erkend, casu quo niet weersproken, ofwel aan de hand van bescheiden voldoende bewezen, als in rechte vaststaande aanneemt:

Appellante is sedert 1956 onder de handelsnaam Rotterdam-Air werkzaam op het vliegveld Zestienhoven, hetwelk thans luchthaven Rotterdam is genaamd. Sedert 1957 is appellante onder de handelsnaam Amsterdam-Air werkzaam op het vliegveld Schiphol, hetwelk in het internationaal vliegverkeer veelal wordt genoemd Amsterdam-airport.

Sedert 1959 is appellante tot 1 januari 1969 onder de handelsnaam Limburg-Air werkzaam geweest op de luchthaven Zuid-Limburg, welke in het internationaal vliegverkeer veelal Maastricht-airport wordt genoemd. Enkel op deze drie vliegvelden vindt hier te lande geregeld burgerluchtverkeer plaats.

De werkzaamheden van appellante bestaan op de luchthaven Rotterdam — en bestonden op de luchthaven Zuid-Limburg — in de eerste plaats in het verrichten van gronddiensten, ook wel het afhandelen van vliegtuigen genoemd. Dit houdt in het verlenen van alle hulp, welke een gezagvoerder nodig heeft tijdens een oponthoud op een vliegveld. Deze diensten worden verleend aan de onderscheidene luchtvaartmaatschappijen en aan deze in rekening gebracht.

Daarnaast is appellante op de vliegvelden Schiphol en Rotterdam werkzaam als luchtvaartmakelaar en boekings-agent, welke werkzaamheden zij ook verrichtte op de luchthaven Zuid-Limburg en waartoe zij aldaar thans ook nog gerechtigd is.

Sedert 1 januari 1969 bezit appellante geen vergunning meer tot het verrichten van gronddiensten op de luchthaven Zuid-Limburg. Zij heeft daar momenteel nog wel een kantoor, doch verricht er thans geen werkzaamheden.

Op 27 januari 1969 is door de Commissaris der Koningin in de provincie Limburg en een ambtenaar van diens kabinet in hun hoedanigheid van onderscheidenlijk voorzitter en secretaris van de raad van bestuur van de N.V. Luchthaven Zuid-Limburg in het leven geroepen een stichting, genaamd „Maastricht/Air” (verweerster), welke ten doel heeft de bevordering van het luchtverkeer op het luchthaventerrein van de N.V. Luchthaven Zuid-Limburg, welk doel de stichting onder meer tracht te bereiken door het verlenen van diensten betrekking hebbende op de „afhandeling” en door deze hetzij zelf, hetzij door tussenkomst van anderen ter hand te nemen. De middelen van de stichting bestaan onder meer uit de inkomsten van vorenbedoelde afhandeling en haar bestuur is hetzelfde als dat van de oprichtende vennootschap.

Verweerster verricht thans dezelfde zogenoemde grondendiensten op de luchthaven Zuid-Limburg, als appellante tot 1 januari 1969 aldaar verrichtte.

3. Overwegende met betrekking tot de eerste grief, gericht tegen de overweging dat appellante geen belang heeft bij de gevraagde voorziening, nu er van publiek te haren opzichte geen sprake is:

Appellante heeft hiertegen betoogd, dat de bescherming, welke artikel 5 van de Handelsnaamwet geeft, niet eindigt bij het ophouden van de activiteiten, waarvoor de handelsnaam werd gebruikt; dat vele buitenlandse luchtvaartmaatschappijen Rotterdam-Air kennen en weten, dat de vestigingen op de andere luchthavens in Nederland onder de namen Amsterdam-Air en Limburg-Air behoren tot eenzelfde onderneming; dat de handelsnaam Limburg-Air niet alleen werd gebruikt voor de afhandeling, maar ook bij activiteiten als luchtvaartmakelaar en boekingsagent; dat zij haar kantoor op de luchthaven Zuid-Limburg doelbewust heeft aangehouden voor deze activiteiten; dat zij op hetzelfde gebied thans werkzaam is en in de toekomst werkzaam zal zijn in Rotterdam en in Amsterdam.

Verweerster stelt te dien aanzien, dat deze grief feitelijke grondslag mist, omdat hier geen sprake is van een niet meer gebruikte handelsnaam, doch van het ontbreken van publiek in de zin van artikel 5 van de Handelsnaamwet, eenvoudig en alleen doordat de concessie is ingetrokken.

Nu vaststaat, dat appellante werkzaam is en blijft op de luchthaven Rotterdam met betrekking tot de grondendiensten en op de luchthavens Rotterdam en Schiphol met betrekking tot luchtvaartmakelaardij en boekingsbemiddelingen, waarbij zij met vele in hoofdzaak in het buitenland gevestigde luchtvaartmaatschappijen, reisbureaux en dergelijke contacten onderhoudt en zal onderhouden, oordeelt de rechtbank, dat er ten opzichte van appellantes onderneming gesproken dient te worden van een publiek, dat mogelijk in verwarring kan worden gebracht door het optreden van een andere onderneming, welke op een van de vestigingsplaatsen van appellante voor een deel dezelfde werkzaamheden gaat verrichten.

De omstandigheid, dat wat betreft de grondendiensten appellantes vergunning op de luchthaven Zuid-Limburg niet is verlengd en dat te dezen verweerster aldaar een monopoliepositie bekleedt, doet aan dit oordeel geen afbreuk, nu appellante op de beide grote luchthavens van het betrekkelijk kleine Nederland haar activiteiten blijft voortzetten en het zelfs niet uitgesloten is, dat zij onder de naam Limburg-Air op de luchthaven Zuid-Limburg werkzaam blijft.

Ten overvloede zij hier aan toegevoegd, dat dit oordeel niet anders zou zijn, indien zou zijn gebleken, dat appellante geen werkzaamheden meer zal verrichten op de luchthaven Zuid-Limburg of onder de naam Limburg-Air; dat uit de parlementaire behandeling van het ont-

werp, hetwelk heeft geleid tot de huidige Handelsnaamwet, blijkt, dat de wetgever naar aanleiding van een publikatie duidelijk heeft willen doen uitkomen, dat ook een niet meer gevoerde handelsnaam bescherming verkrijgt (Handelingen 2e kamer 1917-18, no. 354, memorie van antwoord blz. 4).

De rechtbank acht derhalve deze grief gegrond, waarbij zij niet van belang acht en daarom niet zal beoordelen, hetgeen is gesteld omtrent de omstandigheden waaronder en de gronden waarop de vergunning van appellante niet is verlengd, alsook omtrent de mogelijkheid dat zij te eniger tijd wederom een vergunning zou kunnen verkrijgen.

4. Overwegende met betrekking tot de tweede grief, gericht tegen de overweging inzake de vraag of de naam „Maastricht/Air” in zo geringe mate afwijkt van „Limburg-Air”, dat er gevaar van verwarring door te duchten is:

Appellante heeft betoogd, dat het onjuist is deze vraag op zichzelf te beoordelen, daar dit dient te geschieden in verband met de aard van beide ondernemingen (die dezelfde is), de plaats waar zij zijn gevestigd (beide op vliegvelden en zelfs hetzelfde vliegveld), terwijl het publiek, waarbij verwarring is te duchten, van groot belang is; dat de luchthaven Zuid-Limburg vrijwel uitsluitend wordt gebruikt voor zogenoemde chartervluchten; dat er vele honderden chartermaatschappijen bestaan, van welke er door Limburg-Air omstreeks zeventig verschillende werden afgehandeld; dat dit publiek voor het overgrote deel bestaat uit buitenlandse maatschappijen uit velerlei landen, voor wie het onderscheidend vermogen van de namen Limburg-Air en Maastricht/Air gering is, temeer daar zij de luchthaven Zuid-Limburg veelal Maastricht-Airport noemen; dat zelfs bij de Kamer van Koophandel voor Maastricht en omstreken deze verwarring is gebleken, daar deze op een verzoek om een uittreksel uit het handelsregister met betrekking tot Maastricht/Air en Limburg-Airport een uittreksel met betrekking tot de inschrijving van appellante afgaf.

Verweerster stelt te dien aanzien, dat appellantes stelling een te beperkte opvatting van de werking van artikel 5 Handelsnaamwet geeft; dat de grief als ongenoegzaam gemotiveerd en door reële feiten gestaafd moet worden verworpen; dat een wezenlijk verschil bestaat tussen de onderwerpelijke handelsnamen, omdat het accent ligt op „Maastricht” tegenover „Limburg”, aangezien het woord „Air” in de luchtvaart een herhaaldelijk terugkerend woord is, hetwelk vele in de lucht of luchtvaart opererende maatschappijen gebruiken; dat slechts acht maatschappijen op Maastricht-Airport komen en daar worden afgehandeld, welke maatschappijen door Maastricht/Air van haar optreden is kennis gegeven; dat door haar monopoliepositie aan appellante geen concurrentie kan worden aangedaan; dat bij vakmensen of een ander gespecialiseerd publiek door grote nauwlettendheid en deskundigheid verwarring minder spoedig zal voorkomen.

Nu de rechtbank — zoals reeds werd overwogen met betrekking tot de eerste grief — de kring van het publiek ten aanzien van hetwelk het gevaar voor verwarring dient te worden beoordeeld ruimer ziet dan uitsluitend beperkt tot die maatschappijen, welke in het verleden of thans de luchthaven Zuid-Limburg aandoen, kan zij in het midden laten of dit er zeventig ofwel acht zijn, zoals is gesteld. Onbestreden is gesteld, dat de ondernemingen met welke appellante onder de benamingen Rotterdam-Air, Amsterdam-Air en Limburg-Air op de verschillende vliegvelden contacten heeft, er vele zijn en dat deze merendeels in het buitenland zijn gevestigd.

Beide partijen hebben gesteld, dat de luchthaven Zuid-Limburg in de internationale vliegwereld wordt aange-
duid als Maastricht-Airport.

Aan verweerster kan worden toegegeven, dat — zoals zij met verscheidene voorbeelden aangeeft — vele luchtvaartmaatschappijen in haar naam mede het woord „air” hebben opgenomen. In die gevallen moet het onderscheidende deel tussen de verschillende benamingen zijn gelegen in de overige woorden en zal het woord „air” het karakter van deze maatschappijen als vliegbedrijven aanduiden.

In het onderhavige geval betreft het echter geen luchtvaartbedrijven, doch gronddienstenbedrijven en wat appellante betreft ook nog andere bedrijvigheden. De toevoeging „air” in de benaming duidt in deze gevallen niet de aard van de ondernemingen aan, doch wordt blijkbaar door bij de luchtvaart betrokken ondernemingen aantrekkelijk geacht.

In aanmerking nemende de verschillende werkzaamheden van appellante in het verleden op de drie voor de burgerluchtvaart geregeld gebruikte vliegvelden hier te lande en thans nog op de twee grote vliegvelden, zomede de mogelijkheid van een voortzetting van bepaalde activiteiten op de luchthaven Zuid-Limburg, de verschillende benamingen waaronder zij telkens optreedt — de officiële of gebruikelijke plaats- of streeknaam met de toevoeging air — en de omstandigheid, dat het publiek in hoofdzaak bestaat uit in het buitenland gevestigde ondernemingen, zomede de plaats van vestiging en de aard van de werkzaamheden van verweerster, alsook het gebruik om de luchthaven Zuid-Limburg aan te duiden als Maastricht-Airport, is de rechtbank van oordeel, dat de naam van verweerster „Maastricht/Air” slechts in zo geringe mate afwijkt van de handelsnaam van appellante „Limburg-Air”, dat bij het publiek verwarring tussen die beide ondernemingen is te duchten.

De rechtbank ziet in het publiek een heterogene groep van wijd en zijd verspreide ondernemingen van uiteenlopende allure, bepaaldelijk niet als een min of meer gesloten groep, welke door grotere oplettenheid eerder het verschil in de beide benamingen opvalt dan in het algemeen en met name ter plaatse het geval is.

De rechtbank acht derhalve ook deze grief gegrond en zij behoeft niet meer te treden in de beoordeling van de kwestie hoe het kon gebeuren, dat de Kamer van Koophandel te Maastricht aan een aanvrager een verkeerd uittreksel toezond en dat een werknemer van verweerster in mei 1969 papier voorzien van het briefhoofd van appellante bezigde voor het opmaken van een betalingsbewijs.

Evenmin behoeft de rechtbank te onderzoeken, welke de beweegredenen zijn geweest voor verweerster om de bewuste naam aan te nemen, nu de wet van ieder die een naam gaat gebruiken in het economisch verkeer een zorgvuldigheid eist, waarin verweerster — zoals hier boven is overwogen — tekort is geschoten.

Appellantes verzoek is voor toewijzing vatbaar.

Nu het niet mogelijk is door schrapping van een gedeelte in de naam van verweerster een duidelijke benaming te verkrijgen, er geen bezwaar is tegen het woord Maastricht in de benaming van een op „Maastricht-Airport” gevestigde en werkzame onderneming, daarentegen de toevoeging air in de naam in casu (weliswaar in samenhang met de plaatsnaam) als het verwarringwekkende element kan worden beschouwd, zal de rechtbank verweerster veroordelen tot wijziging van haar handelsnaam in „Maastricht-Gronddienstenbedrijf”.

BESCHIKKENDE:

Vernietigt de bestreden beschikking.

Veroordeelt verweerster om in haar handelsnaam het woord „air” te wijzigen in „gronddienstenbedrijf”, met bepaling, dat verweerster deze wijziging dient aan te brengen binnen een maand, nadat de griffier een af-

schrift van deze beschikking aan partijen naar partijen zal hebben gezonden.

Veroordeelt verweerster om voor iedere dag dat zij na het verstrijken van deze termijn in gebreke zal zijn aan deze beschikking te voldoen aan appellante te betalen een dwangsom van f 500,—.

b) Verzoekschrift in cassatie dd. 17 april 1970.

Geeft eerbiedig te kennen:

De Stichting Maastricht Air, gevestigd te Maastricht, te dezer zake domicilie kiezende te 's-Gravenhage, aan de Nassaulaan nr. 4 ten kantore van de advocaat Mr. Y. H. M. Nijgh, die door haar tot advocaat wordt gesteld, en die voor haar dit verzoekschrift ondertekent;

dat de naamloze vennootschap Rotterdam Gronddiensten- en Luchtvervoerbedrijf Rotterdam Air N.V., gevestigd te Rotterdam en aldaar kantoor houdende op de Luchthaven aan de Vliegveldweg nr. 30 (Zestienhoven), gerekwestreerde, hierna te noemen verweerster, zich bij verzoekschrift, gedateerd 12 september 1969, tot de Kantonrechter te Maastricht heeft gewend met het verzoek om in de door de verzoekster gebezigde handelsnaam „Maastricht Air” een zodanige wijziging aan te brengen, dat de door Rotterdam Air gestelde onrechtmatigheid van de handelsnaam van de verzoekster zal worden opgeheven;

dat bij beschikking van 10 december de Kantonrechter te Maastricht het verzoek van de verweerster heeft afgewezen;

dat de verweerster bij verzoekschrift van 8 januari 1970 bij de Rechtbank te Maastricht hoger beroep tegen de voormelde beschikking van de Kantonrechter heeft ingesteld;

dat bij beschikking van 19 maart 1970 de Rechtbank te Maastricht de beschikking van de Kantonrechter heeft vernietigd en de verzoekster heeft veroordeeld om in de door haar gebezigde handelsnaam het woord „air” te vervangen door „gronddienstenbedrijf”, zulks met bepaling, dat de verzoekster deze wijziging binnen één maand, nadat de Griffier een afschrift van de beschikking naar partijen zal hebben verzonden, dient aan te brengen en met veroordeling van de verzoekster om voor iedere dag, dat zij na het verstrijken van deze termijn in gebreke zal blijven om aan de beschikking te voldoen, een dwangsom van f 500,— aan de verweerster te betalen;

dat de expeditie van deze beschikking hierbij wordt overgelegd;

dat de verzoekster hierbij de navolgende stukken overlegt:

a. afschrift van het verzoekschrift van Rotterdam Air d.d. 12 september 1969;

b. afschrift van het verzoekschrift van Maastricht Air d.d. 9 oktober 1969;

c. de expeditie van de voormelde beschikking van de Kantonrechter van 10 december 1969;

d. afschrift van het verzoekschrift van Rotterdam Air d.d. 8 januari 1970 aan de Rechtbank te Maastricht;

dat de verzoekster zich door de beschikking van de Rechtbank gegriefd voelt en daartegen de navolgende middelen van cassatie wenst aan te voeren:

Schending van het Nederlandse recht, in het bijzonder van de artikelen 5 en 6 van de Handelsnaamwet en/of verzuim van vormen, welker niet-naleving met nietigheid is bedreigd, door te overwegen als in de overwegingen 2, 3 en 4 is vermeld, waarnaar ten deze moge worden verwezen, en op grond daarvan gegrond te oordelen de grieven, welke de verweerster tegen de beschikking van de Kantonrechter te Maastricht van 10 december 1969

had aangevoerd en die beschikking, waarbij het oorspronkelijke verzoek van de verweerster werd gewezen van de hand, [te vernietigen? Red.] en de verzoekster alsnog te veroordelen in haar handelsnaam het woord „air” te wijzigen in „gronddienstenbedrijf”, enz. zulks ten onrechte en wel om de volgende redenen:

A. De Rechtbank overweegt in de tweede overweging, dat vaststaat, dat verweerster sedert 1956 onder de handelsnaam Rotterdam-Air werkzaam is op het vliegveld Zestienhoven, hetwelk thans luchthaven Rotterdam is genaamd en sedert 1957 onder de handelsnaam Amsterdam-Air op het vliegveld Schiphol, hetwelk in het internationaal vliegverkeer veelal wordt genoemd Amsterdam-Airport en sedert 1959 werkzaam is geweest tot 1 januari 1969 onder de handelsnaam Limburg-Air op de luchthaven Zuid-Limburg, welke in het internationaal vliegverkeer veelal Maastricht-Airport wordt genoemd.

De Rechtbank overweegt in diezelfde overweging, dat vaststaat, dat de werkzaamheden van de verweerster op de luchthaven Rotterdam bestaan in de eerste plaats in het verrichten van gronddiensten, ook wel het afhandelen van vliegtuigen genoemd, inhoudende het verlenen van alle hulp, welke een gezagvoerder nodig heeft tijdens een oponthoud op een vliegveld, en dat zij daarnaast op deze luchthaven werkzaam is als luchtvaartmakelaar en boekingsagent.

De Rechtbank overweegt in deze overweging, dat de verzoekster op de luchthaven Zuid-Limburg gronddiensten verrichtte, doch dat zij daartoe sedert 1 januari 1969 geen vergunning meer bezit, nog wel een kantoor op deze luchthaven heeft, doch daar thans geen werkzaamheden meer verricht.

De Rechtbank overweegt voorts in de tweede overweging, dat de verzoekster op het vliegveld Schiphol werkzaam is als luchtvaartmakelaar en boekingsagent, tot welke werkzaamheden zij ook nog op de luchthaven Zuid-Limburg gerechtigd is.

De Rechtbank overweegt in deze overweging verder, dat de verzoekster is een stichting, op 27 januari 1969 in het leven geroepen door de Commissaris van de Koningin en een ambtenaar van diens kabinet, onderscheidenlijk als voorzitter en secretaris van de raad van bestuur van de N.V. Luchthaven Zuid-Limburg, welke stichting ten doel heeft de bevordering van het luchtverkeer op het luchthaventerrein van de N.V. Luchthaven Zuid-Limburg, welk doel de stichting onder meer tracht te bereiken door het verlenen van diensten betrekking hebbende op de „afhandeling” en door deze hetzij zelf, hetzij door tussenkomst van anderen ter hand te nemen.

De Rechtbank overweegt dan dat de verzoekster, wier bestuur hetzelfde is als dat (bedoeld zal wel zijn de raad van bestuur) van de N.V. Luchthaven Zuid-Limburg, thans dezelfde zogenaamde gronddiensten verricht op deze luchthaven als de verweerster aldaar tot 1 januari 1969 verrichtte.

Nu de Rechtbank niet overweegt, dat een der partijen gronddiensten verricht op Schiphol, mag als vaststaand worden aangenomen, dat deze diensten aldaar door een derde worden verricht.

Het beeld is dus het volgende:

De verweerster verricht gronddiensten op de luchthaven Rotterdam.

De verzoekster verricht daar geen gronddiensten en kan dit krachtens haar doelstelling ook niet doen.

De partijen doen elkaar op deze luchthaven derhalve in dit opzicht geen concurrentie aan.

De gronddiensten worden op Schiphol door een derde verricht. De partijen verrichten geen van beide aldaar gronddiensten en kunnen elkaar dus daar in dit opzicht geen concurrentie aandoen.

De gronddiensten worden op de luchthaven Zuid-Limburg bij uitsluiting verricht door de verzoekster krachtens een haar verleende concessie, waarvan ook de intrekking in de toekomst, gezien de identiteit van de raad van bestuur van de luchthaven met het bestuur van de verzoekster, onwaarschijnlijk is.

De verweerster is op de luchthaven Rotterdam en op Schiphol werkzaam als luchtvaartmakelaar en boekingsagent.

Zij zal mogelijk in de toekomst — doch de Rechtbank achtte dit niet van belang (overweging 3, eerste alinea) — eveneens op de luchthaven Zuid-Limburg als zodanig werkzaam zijn.

De verzoekster is als zodanig noch op de luchthaven noch elders werkzaam.

Ook in dit opzicht is dus concurrentie tussen de partijen uitgesloten.

Aangenomen mag dus worden, dat de Rechtbank er eveneens van is uitgegaan, dat van concurrentie tussen de partijen geen sprake is.

Indien dan de Rechtbank toch tot de conclusie komt, dat de verwarring bij het publiek als bedoeld in artikel 5 van de Handelsnaamwet, is te duchten van de namen der beide partijen, dan moet de Rechtbank zijn uitgegaan van een onjuiste opvatting van het begrip verwarring bij het publiek als bedoeld in artikel 5 der Handelsnaamwet, aangezien van dat begrip eerst sprake kan zijn, wanneer door het voeren van een handelsnaam door een onderneming, al dan niet bedoeld en bewust, deze onderneming in staat wordt gesteld concurrentie aan te doen aan een onderneming, die eerder een handelsnaam voerde, waarvan de jongere slechts in geringe mate, als door artikel 5 van de Handelsnaamwet bedoeld, afwijkt.

Daarom zegt ook artikel 5 der Handelsnaamwet, dat in verband met de aard der beide ondernemingen en de plaats waar zij gevestigd zijn, verwarring bij het publiek moet zijn te duchten. Voorzover ondernemingen van zo verschillende aard of zover van elkaar gevestigd, dat van concurrentie geen sprake kan zijn, geldt dan ook volgens constante jurisprudentie en de doctrine niet, dat haar in geringe mate van elkaar afwijkende handelsnamen tot verwarring bij het publiek kunnen leiden.

Hetzelfde moet gelden, wanneer, gelijk in casu en zoals uit hetgeen de Rechtbank als vaststaand heeft aangenomen volgen moet, althans waarvan de Rechtbank moet zijn uitgegaan, om andere redenen concurrentie tussen de beide ondernemingen is uitgesloten.

B. De verzoekster heeft een beroep op het ontbreken van concurrentiemogelijkheden over haar bedrijf met betrekking tot dat van de verweerster gedaan.

Subsidiair en voor het geval de stelling waarop het onder A. geformuleerde middel is gebaseerd onjuist mocht worden geoordeeld, wenst de verzoekster de volgende motiveringsklacht voor te dragen:

Inzover de Rechtbank heeft bedoeld het beroep op het ontbreken van concurrentiemogelijkheden te verwerpen, heeft zij haar beschikking niet, althans niet begrijpelijk en dus niet naar de eis der wet met redenen omkleed.

Weshalve de verzoekster zich wendt tot Uw Raad met het eerbiedig verzoek om de beschikking van de Rechtbank te Maastricht van 19 maart 1970 tussen partijen gewezen te vernietigen met zodanige verdere beschikking als Uw Raad zal vermenen te behoren.

c) Verweerschrift in cassatie dd. 6 mei 1970.

Geeft eerbiedig te kennen,

de naamloze vennootschap *Rotterdams Gronddiensten- en Luchtvervoerbedrijf Rotterdam Air N.V.*, gevestigd te Rotterdam, te dezer zake domicilie kiezende te 's-Gravenhage, aldaar aan de Koninginnegracht no. 27, ten

kantore van de advocaat bij de Hoge Raad Mr. S. K. Martens, die dit verweerschrift als zodanig voor haar ondertekent,

dat verweerster kennis heeft genomen van het verzoekschrift d.d. 17 april 1970, waarbij de *Stichting Maastricht Air*, gevestigd te Maastricht, tijdig beroep in cassatie heeft ingesteld tegen de daarin nader aangeduide beschikking van de arrondissementsrechtbank te Maastricht d.d. 19 maart 1970, een afschrift van welke beschikking op 20 maart 1970 aan partijen is verzonden;

dat verweerster tegen de in evengoemd verzoekschrift aangevoerde cassatiemiddelen het navolgende wenst op te werpen:

1. De rechtbank komt tot haar beslissing in twee etappes.

In rov. 3 oordeelt zij vooreerst, dat er, nu vaststaat, dat thans verweerster in cassatie werkzaam is en blijft op de luchthaven Rotterdam m.b.t. de grondendiensten en op de luchthavens Rotterdam en Schiphol m.b.t. luchtvaartmakelaardij en boekingsbemiddelingen, waarbij zij met vele, in hoofdzaak in het buitenland gevestigde luchtvaartmaatschappijen, reisbureaux e.d. contacten onderhoudt en zal onderhouden, t.a.v. de onderneming van thans verweerster in cassatie gesproken dient te worden van een publiek — waarbij de rechtbank dan kennelijk denkt aan de „vele, in hoofdzaak in het buitenland gevestigde luchtvaartmaatschappijen, reisbureaux en dergelijke” —, dat mogelijk in verwarring kan worden gebracht door het optreden van een andere onderneming, welke op één van de vestigingsplaatsen van thans verweerster in cassatie voor een deel dezelfde werkzaamheden gaat verrichten.

Deze beslissing wordt in cassatie niet bestreden; en terecht niet, want de betekenis, welke de rechtbank hecht aan het begrip „publiek”, is in overeenstemming met de strekking van de Handelsnaamwet (vgl. HR. 23 nov. 1951, *N.J.* 1952, 757, D.J.V.).

In rov. 4 oordeelt de rechtbank dan vervolgens, dat, mede in aanmerking genomen de door haar t.a.p. opgesomde omstandigheden van het concrete geval, dat de naam *MAASTRICHT AIR* slechts in zo geringe mate afwijkt van *LIMBURG AIR*, dat bij het publiek verwarring tussen beide ondernemingen is te duchten.

Laatstebedoeld oordeel is, als van feitelijke aard, op zich zelf in cassatie niet aantastbaar. Gelijk Meijers reeds bijna 40 jaar geleden constateerde, doet men echter toch telkens weer pogingen om een dergelijk oordeel in cassatie te doen toetsen, waartoe men dan veelal aanvoert, dat de rechter, die over de feiten oordeelde, van een onjuiste rechtsopvatting is uitgegaan.

2. Zo ook thans het (primaire) middel onder A.

Uit een aantal feitelijke vaststellingen van de rechtbank leidt dat middel af, dat „aangenomen mag worden, dat de Rechtbank er eveneens van is uitgegaan, dat van concurrentie tussen partijen geen sprake is”. En daaruit concludeert het dan, dat de rechtbank van een onjuiste opvatting van het begrip „verwarring bij het publiek” als bedoeld in art. 5 der Handelsnaamwet moet zijn uitgegaan. Immers, aldus het middel, van „verwarring bij het publiek” kan eerst sprake zijn,

„wanneer door het voeren van een handelsnaam door een onderneming, al dan niet bedoeld en bewust, deze onderneming in staat wordt gesteld concurrentie aan te doen aan een onderneming, die eerder een handelsnaam voerde, waarvan de jongere slechts in geringe mate, als door artikel 5 van de Handelsnaamwet bedoeld, afwijkt.”

3. Verweerster merkt daartegen vooreerst op, dat het middel, sprekende van „concurrentie tussen de partijen”, klaarblijkelijk een uiterst beperkt begrip concurrentie

hanteert. Kennelijk verstaat het middel daaronder immers slechts directe of rechtstreekse concurrentie, d.w.z. mededinging tussen hen, die een zelfde of soortgelijke prestatie aan dezelfde (potentiële) afnemers aanbieden. In die, uiterst beperkte betekenis van het woord is ten deze, ondanks de gelijksoortigheid van beide bedrijven, van „concurrentie tussen partijen” inderdaad geen sprake.

In het mededingingsrecht — waarvan het handelsnaamrecht deel uitmaakt — behoort men echter van een ruimere betekenis van het begrip concurrentie uit te gaan, en met name te aanvaarden, dat de regels van het mededingingsrecht óók diegenen binden, die hoewel niet elkanders directe of rechtstreekse concurrenten, zich in en ten behoeve van het door hen uitgeoefende beroep of bedrijf tot hetzelfde publiek richten (vgl. Drion cs., *Onrechtmatige Daad VI* (Martens), no. 3 en t.a.p. geciteerden).

In deze, ruimere zin bestaat er ten deze wel degelijk „concurrentie tussen partijen”, zij richten zich immers, naar de rechtbank in haar derde overweging feitelijk, en mitsdien in cassatie onaantastbaar heeft vastgesteld, tot hetzelfde publiek, nl. vele, in hoofdzaak in het buitenland gevestigde luchtvaartmaatschappijen, reisbureaux en dergelijke.

4. Het is ook niet juist, dat eerst van „verwarring bij het publiek” in de zin van art. 5 Handelsnaamwet sprake zou kunnen zijn, indien de beide ondernemingen elkan- der direct of rechtstreeks concurrentie aandoen. De oudere handelsnaam wordt, gelijk mede uit de geschiedenis van de totstandkoming van de Handelsnaamwet blijkt, mede beschermd tegen verwarring bij dat deel van het publiek, dat niet behoort tot de afnemers van de onderneming, die die oudere handelsnaam voert.

Zie M.v.T. ad art. 5 HNW. (W. 10230):

„Indien bijv. de firma Klaassen & Pietersen een algemeen bekenden wijnhandel drijft, dan zal het zeer wel mogelijk zijn dat een andere firma Klaassen & Pietersen, een flesschen- of een etikettenfabriek drijvende onder diezelfde firma, bij het publiek de gedachte doet ontstaan dat die beroemde wijnfirma ook flesschen of etiketten gaat fabriceren, zijnde dit aanverwante vakken van den wijnhandel. Gaat een firma Klaassen & Pietersen echter een boek- of een sigarenhandel drijven, dan zal het gevaar voor verwarring veel geringer zijn.”

waaruit duidelijk blijkt, dat wel degelijk óók van verwarring bij het publiek in de zin van art. 5 HNW. sprake kan zijn, indien de beide ondernemingen niet elkanders directe of rechtstreekse concurrenten zijn (onder omstandigheden achtte de regering immers zelfs verwarring in de zin van dit artikel mogelijk tussen een algemeen bekende wijnhandel en een boek- of sigarenhandel).

Vgl. ook: H.R. 23 nov. 1951, *N.J.* 1952, 757, D.J.V. en H.R. 6 jan. 1967, *N.J.* 1969, 186 H.B.; *B.I.E.* 1967, blz. 124 (no. 43) S.B.

De rechter, die moet beoordelen of bij het publiek verwarring tussen de twee ondernemingen te duchten is, mag en moet zoveel mogelijk rekening houden met alle concrete omstandigheden van het gegeven geval (vgl. H.R. 28 mrt. 1963, *N.J.* 1963, 262). De door het middel voorgestane opvatting, dat de rechter, indien directe of rechtstreekse concurrentie tussen de twee ondernemingen uitgesloten zou zijn, zou moeten oordelen, dat van verwarring bij het publiek geen sprake kan zijn, is daarmee in strijd.

Het (primaire) middel onder A. gaat derhalve uit van een onjuiste opvatting van het begrip „verwarring bij het publiek” in de zin van art. 5 HNW. en moet reeds daarom falen.

5. Het middel moet bovendien falen, omdat niet blijkt, dat de rechtbank ten deze van een rechte onjuiste opvatting van het begrip „verwarring bij het publiek” in de zin van art. 5 HNW. is uitgegaan.

Integendeel, de rechtbank heeft dat begrip met juistheid gehanteerd. Uit rov. 3 en 4 tezamen genomen is immers duidelijk, dat de rechtbank, op grond van alle ten deze door haar vastgestelde omstandigheden, (feitelijk) heeft geoordeeld, dat zich ten deze het gevaar voordeed, dat (een deel van) het publiek (dat in hoofdzaak bestaat uit in het buitenland gevestigde ondernemingen) zou menen, dat de onderneming van thans eiseres tot cassatie deel uitmaakt van, resp. in enig andere bijzondere relatie staat tot het bedrijf van thans verweerster tot cassatie, dat op de beide andere luchthavens van het betrekkelijk kleine Nederland dezelfde, althans nauw verwante werkzaamheden verricht onder benamingen, welke telkens bestaan in de officiële of gebruikelijke plaats- of streeknaam met toevoeging van „AIR” (vgl. H.R. 6 jan. 1967, hiervóór geciteerd).

6. Het tweede (subsidiäre) middel onder B. moet eveneens falen, zowel omdat het, nu het niet motiveert waarom der rechtbank beschikking onbegrijpelijk is, niet aan de wettelijke vereisten voor een cassatiemiddel voldoet, als omdat het in zoverre feitelijke grondslag ontbeert, dat thans verzoekster tot cassatie in de feitelijke instanties niet, althans niet zonder meer een beroep gedaan heeft op het ontbreken van concurrentiemogelijkheden van haar bedrijf met betrekking tot dat van thans verweerster in cassatie: zij heeft slechts betoogd, dat thans verweerster in cassatie, bij gebreke van „publiek” te haren opzichte, geen belang bij haar verzoek ex art. 6 HNW. zou hebben en dát verweer heeft de rechtbank (voldoende) gemotiveerd weerlegd.

Weshalve

verweerster zich wendt tot de Hoge Raad met het eerbiedig verzoek het cassatie-beroep van MAASTRICHT-AIR tegen voormelde beschikking van de Arrondissementsrechtbank te Maastricht d.d. 17 maart 1970 te verwerpen, met haar veroordeling in de kosten op het cassatieberoep gevallen.

d) Conclusie van de Procureur-generaal Mr G. E. Langemeijer.

Overwegende dat het cassatiemiddel, waarnaar hier moge worden verwezen, bestaat in de klacht dat de Rechtbank, door bij de vastgestelde feiten gevaar voor verwarring als bedoeld in artikel 5 der Handelsnaamwet aanwezig te achten, het recht en met name genoemd artikel en artikel 6 heeft geschonden, subsidiair het verwerpen van requestants beroep op het ontbreken van concurrentiemogelijkheden tussen partijen niet behoorlijk heeft gemotiveerd;

O. dat beide klachten ongegrond zijn, nu toch de Rechtbank enerzijds heeft vastgesteld dat voor de oorspronkelijke verzoekster thans gerequesteerde de mogelijkheid is blijven bestaan om bepaalde diensten (met name luchtvaartmakelaardij en boekingsbemiddelingen) op het vliegveld Zuid Limburg te verrichten, anderzijds het feitelijk oordeel deugdelijk heeft beredeneerd, dat het publiek beide partijen zou kunnen verwarren;

O. dat hierbij nog valt op te merken, dat het in de aard der zaak ligt dat de oorspronkelijk gerequesteerde, wanneer zij ingevolge van zulke verwarring het verzoek ontvangt diensten van de bedoelde soort te verrichten, geen reden heeft het verlenen van die diensten van de hand te wijzen, terwijl trouwens, zelfs als dit wél zou geschieden, een op dit gebied hoogst storende vertraging kan ontstaan die aan de naam van de oorspronkelijke verzoekster afbreuk kan doen;

O. dat deze en dergelijke mogelijkheden zeker vallen onder de verwarring die de wetgever met het voorschrift van artikel 5 heeft willen tegengaan (zie de M.v.A., Ed. Schuurman en Jordens, 10e dr., blz. 225, alsmede Uw arrest van 23 november 1951, N.J. 1952, no. 757, het door gerequesteerde mede aangehaalde van 6 januari 1967, N.J. 1969, no. 186 is m.i. minder analoog);

O. dat hieruit mede volgt dat met de hier bedoelde overwegingen van de Rechtbank het beroep op het ontbreken van concurrentiemogelijkheid, voorzover dit ontbreken tenminste van belang zou kunnen zijn, feitelijk is weerlegd;

Concludeert tot verwerping van het beroep.

e) De Hoge Raad, enz.

Overwegende omtrent het voorgestelde middel van cassatie:

dat dit middel in zijn beide onderdelen berust op de stelling, dat in de zin van artikel 5 van de Handelsnaamwet van verwarring bij het publiek tussen twee ondernemingen slechts sprake kan zijn, als een onderneming door het voeren van een bepaalde handelsnaam in staat wordt gesteld concurrentie aan te doen aan de andere onderneming;

dat deze stelling noch in de bewoordingen noch in de strekking van artikel 5 steun vindt en het middel mitsdien niet tot cassatie kan leiden; enz.

Nr 10. Octrooiraad, Afdeling van Beroep, 16 december 1970.

Voorzitter: Ir J. Dekker;

Leden: Mr Ir C. J. de Haan (b.l.) en Ir H. C. C. M. Vorst (b.l.).

Art. 1 Rijksoctrooiwet.

De programmering van de inrichting volgens de aanvraag, de zgn. „software” of programmatuur, berust weliswaar op een verdienstelijke gedachte, doch de realisering daarvan is noch als inrichting noch als werkwijze octrooieerbaar.

Het inbrengen of veranderen van een computerprogramma in een voor programmabesturing geschikte inrichting maakt daarvan niet een nieuw voortbrengsel.

Geheugens, computers en programmabesturingsstelsels voor communicatiestelsels die alleen door hun informatie-inhoud worden gekarakteriseerd, zijn niet octrooieerbaar.

Een werkwijze voor het bedrijven van een telefoonverbindingssysteem of het tot stand brengen van verbindingen tussen communicatiewegen is niet een octrooieerbare werkwijze, aangezien zij niet op het gebied van de stoffelijke produktie ligt en evenmin in de natuur enige verandering brengt.¹⁾

Beslissing nr 9299bis/art. 24A inzake octrooiaanvraag nr 231.869.

a) Tussenbeschikking van 21 november 1969.

De Octrooiraad, Afdeling van Beroep;

Gezien de stukken;

Gehoord aanvraagster-appellante bij monde van de octrooigemachtigde Ir R. Schuurisma, in aanwezigheid van de Heren I. C. Albrecht en P. Visserman;

¹⁾ Vergelijk Mr D. W. F. VERKADE, *Bescherming van computerprogramma's*, in *Bijblad I.E.* 1970, blz. 58-69, in het bijzonder blz. 62/6 (Red.).

Overwegende, dat aanvraagster tijdig door het indienen van een memorie van grieven in beroep is gekomen van de beschikking van de Aanvraagafdeling dd. 2 februari 1967, waarbij tot niet-openbaarmaking van de aanvraag werd besloten; enz.

dat, gelet op hetgeen hiervoor is overwogen, de Aanvraagafdeling tot de slotsom is gekomen dat de maatregelen, voorgesteld in de eerste conclusie, in hun algemeenheid geen aanleiding geven tot het erkennen van een inventieve ontwikkeling, zodat conclusie 1 niet voor openbaarmaking in aanmerking komt; enz.

dat de Afdeling van Beroep tijdens de plaats gehad hebbende zitting aan gemachtigde van aanvraagster te kennen heeft gegeven, dat zij in beginsel in deze aanvraag octrooieerbare materie aanwezig acht;

dat de Afdeling van Beroep er gemachtigde van aanvraagster bij die gelegenheid evenwel op gewezen heeft, dat ten aanzien van de vraag van de octrooieerbaarheid een duidelijk onderscheid moet worden gemaakt tussen de materie van de aanvraag, die typisch betrekking heeft op de programmering van de gevraagde inrichting, de zgn. „software” (programmatuur) en de materie, die betrekking heeft op de inrichting zelf, de zgn. „hardware” (apparatuur);

dat de Afdeling van Beroep met betrekking tot deze „software” tijdens haar zitting heeft doen uitkomen, dat zij daarin weliswaar een verdienstelijke gedachte vermag te waarderen, doch van oordeel is dat de realisering daarvan noch als inrichting, noch als werkwijze octrooieerbaar is;

dat de Afdeling van Beroep aanvraagster mitsdien in de gelegenheid heeft gesteld tot het ten behoeve van de aanvraag opstellen van nieuwe stukken, met dien verstande, dat daarbij de conclusie(s) duidelijk beperkt zou(den) worden tot de „hardware” en aanvraagster voorts heeft aangeraden, dat zo zij toch de „software” beschermd zou willen zien, de daarop betrekking hebbende conclusie(s) te scheiden van die welke op de „hardware” betrekking hebben, aangezien zij anders het risico zou kunnen lopen van algehele afwijzing van de aanvraag;

dat de Afdeling van Beroep overigens wel heeft toegestaan de materie betreffende de „software” ter toelichting in bij de aanvraag behorende beschrijving te laten staan, aangezien dit voor een juist begrip van de werking van de „hardware” noodzakelijk is; enz.

dat aanvraagster, gebruik makend van de haar geboden gelegenheid, bij brieven van 1 juli resp. 5 juli 1968 volledig nieuwe stukken heeft ingediend;

dat aanvraagster daarbij in haar begeleidende brief van 1 juli 1968 heeft opgemerkt, dat in de nieuwe hoofdc conclusie getracht is de essentiële „hardware” aan te geven, terwijl de volgc conclusies 2 t/m 5 meer gericht zijn op fragmenten van de „software”, welke de intelligentie vormt, die de hoofdbesturingsinrichting in staat stelt telkens die bewerkingen uit te voeren, welke nodig zijn om steeds „op tijd” de gevraagde telefoondiensten te kunnen verlenen;

dat de aldus herziene conclusies als volgt zijn komen te luiden:

1. Schakelstelsel dienende om selectief verbindingen tot stand te brengen tussen communicatiewegen (105, 106, 113 114), omvattende: een hoofdbesturingsinrichting (110); een samengesteld schakelnetwerk (101, 103, 104) via hetwelk de geselecteerde verbindingen tussen de betreffende communicatiewegen tot stand kunnen worden gebracht; een voor het schakelnetwerk dienende besturingsschakeling (102, 109) welke in responsie op stuursignalen, afgegeven door de hoofdbesturingsinrichting de door het samengestelde schakelnetwerk uit te voeren schakeloperaties bestuurt; een samengestelde ge-

heugeninrichting (111, 112) voor het opslaan van data bepalend voor (a) de bedrijfsstanden van de communicatiewegen, (b) informatie samenhangende met door het stelsel geaccepteerde oproepen, en (c) permanente informatie, zoals bijv. dienende voor het uitvoeren van translaties en aangevende de soort van dienstverlening; en een aftastinrichting (108) voor het afgeven van signalen representatief voor de toestanden van de communicatiewegen met het kenmerk, dat de hoofdbesturingsinrichting (110) is ingericht om instructiewoorden die, behalve bovenvermelde data en permanente informatie, in de samengestelde geheugeninrichting zijn opgeslagen, telkens op een voor het betreffende instructiewoord eigen wijze te verwerken, welke hoofdbesturingsinrichting is uitgevoerd met besturingsschakelingen voor de samengestelde geheugeninrichting en dienende om signalen op te wekken waardoor het aflezen van instructiewoorden en data vanuit de samengestelde geheugeninrichting, alsook het inschrijven van data daarin, een en ander in geselecteerde adressen naar keuze kan plaatsvinden, welke besturingsschakelingen omvatten adresregisters (1039, 1040) dienende voor het opslaan van adressen van instructiewoorden, waartoe toegang in de geheugeninrichting moet worden verkregen, middelen (1067) dienende om de getalwaarden corresponderende met de in de adresregisters opgeslagen adressen te vermeerderen en middelen (500) dienende om een in de adresregisters opgeslagen adres te vervangen door een geselecteerd nieuw adres; registers (zoals bijv. 1150, 902, 903, 904) dienende voor het registreren van data; instructieregisters (400, 432, 800) dienende voor het opslaan van instructiewoorden, die selectief vanuit de samengestelde geheugeninrichting zijn ingevoerd, door welke instructiewoorden de door de hoofdbesturingsinrichting uit te voeren bewerkingen worden gedictieerd waarbij bepaalde van deze instructiewoorden zijn te kwalificeren als beslissingsinstructiewoorden (zoals bijv. het symbolisch aangeduide instructiewoord RFA) inhoudende: lees de inhoud van een bepaalde registerplaats en beslis in afhankelijkheid van de in de betreffende registerplaats aanwezige informatie en de in het betreffende instructiewoord vervatte code, dat ofwel een signaal waardoor wordt verder geschoven naar het naastvolgende instructiewoord in een reeks, ofwel een signaal waardoor wordt overgesprongen naar een andere instructiewoordreeks, wordt opgewekt, terwijl andere van de instructiewoorden zijn te kwalificeren als geen-beslissingsinstructiewoorden, zoals bijv. het symbolisch aangeduide instructiewoord (G) inhoudende: „draag de inhoud van een bepaalde registerplaats over naar een andere bepaalde registerplaats”, waarbij de adressen van oorsprong en bestemming zijn vervat in de code van het betreffende instructiewoord; decodeerschakelingen (410, 434) die zijn verbonden met de uitgangen van de betreffende instructieregisters en dienende om stuursignalen op te wekken, waardoor overeenkomstig de inhoud van deze instructieregisters (400, 432), verschillende gedeelten van de hoofdbesturingsinrichting selectief worden geactiveerd; een aan de aftastinrichting toegewezen besturingsschakeling (420) dienende voor het opwekken van stuursignalen waardoor de aftastinrichting (108) selectief wordt ingesteld; een bij het samengestelde schakelnetwerk behorende stuurgroep, omvattende middelen (439, 440, 517, 541, 542, 572) dienende om in responsie op door de hoofdbesturingsinrichting afgegeven uitgangssignalen, de voor het samengestelde schakelnetwerk bestemde stuursignalen selectief op te wekken; een aantal poortketens (zoals bijv. 905, 906, 911, 912) dienende om in responsie op door de hoofdbesturingsinrichting afgegeven uitgangssignalen, selectief data te kunnen overdragen tussen registers, die zich binnen het areaal van de hoofdbesturingsinrichting bevinden; temperorganen omvat-

tende klokpulsbronnen (933, 944) dienende om tijdsintervallen voor de hoofdbesturingsinrichting te bepalen; en middelen (930, 931) welke in responsie op binnen het areaal van de hoofdbesturingsinrichting opgewekte besturingssignalen en andere informatie, signalen kunnen opwekken waardoor de aan de samengestelde geheugeninrichting toegewezen besturingsschakelingen selectief worden bestuurd teneinde ofwel de getalwaarde corresponderende met de inhoud van de adresregisters (1039, 1040) te vergroten, ofwel het in deze adresregisters opgeslagen adres te vervangen door een geselecteerd nieuw adres;

2. Schakelstelsel volgens conclusie 1 met het kenmerk dat in de in samengestelde geheugeninrichting (111, 112) opgeslagen instructiewoorden zijn gerangschikt volgens instructiewoordreeksen, die elk zijn gerelateerd aan een bijbehorende systeemfunctie, met dien verstande, dat door de instructiewoorden van een reeks telkens de achtereenvolgens door de hoofdbesturingsinrichting uit te voeren bewerkingen (zoals bijv. lees de inhoud van een bepaald adres in de samengestelde geheugeninrichting en regeneer de inhoud daarvan) worden gediceerd, zodat de betreffende systeemfunctie het resultaat van zulk een opeenvolging van bewerkingen is; waarbij de hoofdbesturingsinrichting (110) werkzaam is om de aftastinrichting (108) het samengestelde schakelnetwerk (101, 103, 104), alsook de samengestelde geheugeninrichting (111, 112) op een variabele basis van tijdverdeling, te besturen en wel door het selectief en telkens gedurende bepaalde tijdparten afwerken van instructiewoordreeksen binnen een tijdschema, zoals bepaald door een tempeerregister (946), dat telkens wordt ingesteld door uitgangssignalen van de klokpulsbron (944); enz.

dat de Afdeling van Beroep voorop wil stellen, dat zij in het schakelstelsel als weergegeven in de hoofdconclusie van de aanvraag, gezien de daarmede bereikte vereenvoudiging, als nader uiteengezet in de inleiding tot de beschrijving, een octrooieerbare uitvinding vermag te waarderen en dat zij mitsdien de hoofdconclusie, alsmede de inleiding tot de beschrijving, behoudens een aantal ondergeschikte verbeteringen, voor openbaarmaking geschikt acht;

dat de Afdeling van Beroep evenwel van oordeel is, dat de conclusies 2 t/m 5 van de aanvraag, welke de programmering (de „software”) omvatten, niet voor octrooiering en mitsdien ook niet voor openbaarmaking in aanmerking komen;

dat de Afdeling van Beroep er in dit verband op wil wijzen, dat een (computer)programma te definiëren is als een reeks (door een computer) uit te voeren instructies, die is voorgesteld door middel van informatiesignalen of registraties daarvan, in een of andere taal of code (bijv. natuurlijke taal, programmeertaal, machine-taal);

dat de Afdeling van Beroep zich nu op het standpunt stelt, dat het inbrengen of veranderen van een dergelijk programma in een voor programmabesturing geschikte inrichting, zoals weergegeven in de conclusies 2 t/m 5 van de onderhavige aanvraag, daarvan niet een nieuw voortbrengsel in de zin van art. 1 van de Rijsoctrooiwet maakt;

dat de inrichtingen volgens de conclusies 2 t/m 5 van de aanvraag immers uitsluitend worden gekenmerkt door het daarin geregistreerde programma, zodat deze inrichtingen niet anders kunnen worden beschouwd dan als dragers van het programma, die slechts door hun informatieinhoud gekarakteriseerd worden;

dat het vaste jurisprudentie van de Octrooiraad is, dat voortbrengselen als boeken, formulieren, ponskaarten, grammofoonplaten etc. etc. alleen naar hun informatieinhoud niet octrooieerbaar zijn;

dat naar analogie hiermede, ook geheugens, computers en zoals i.c. programmabesturingssstelsels voor communicatiestelsels die alleen door hun informatieinhoud gekarakteriseerd worden, naar het oordeel van de Afdeling van Beroep, niet octrooieerbaar zijn;

dat aanvraagster in haar brief van 1 juli 1968 weliswaar nog heeft betoogd, dat de „programma's”, gelet op hun wijze van uitvoering in het stelsel van de onderhavige aanvraag, namelijk als fotografische platen met patronen geheugenelementen, grote overeenkomst vertonen met de recent ontwikkelde geïntegreerde schakelingen (micro-elektronica) en dat op grond van deze overeenkomst en ervan uitgaande, dat dergelijke geïntegreerde schakelingen wel als een „inrichting” zijn te beschouwen, de door de Afdeling van Beroep ontwikkelde zienswijze op de onderhavige aanvraag niet van toepassing is;

dat dit betoog echter moet falen, aangezien maatgevend is of het programma in de inrichting is gebracht in de vorm van een reeks instructies, uitgedrukt in een of andere taal of code en waar dit hier het geval is, het geen verschil maakt of het gaat om een permanente registratie, zoals i.c. in het F.S.S.-geheugen (lichte en donkere plaatsen) of bijv. een uitwisbare registratie zoals een magnetische;

dat tenslotte de vergelijking met de geïntegreerde schakelingen niet terzake doende is, aangezien immers, wanneer het programma door een vaste bedrading zou zijn gerealiseerd, dus als „hardware” (n.b. de term „programma” is in dit verband dan ook minder juist, maar wordt daarvoor wel gebruikt), dit als „inrichting” wel octrooieerbaar zou kunnen zijn, ongeacht of het als geïntegreerde of als conventionele schakeling is uitgevoerd;

dat de Afdeling van Beroep echter nog de vraag onder ogen wil zien of in het onderhavige geval een octrooiering in de vorm van één of meer werkwijze(n) wellicht mogelijk zou zijn;

dat de Afdeling van Beroep deze vraag evenwel in ontkennende zin moet beantwoorden;

dat immers het bedrijven van een telefoonverbindingssstelsel of het tot stand brengen van verbindingen tussen communicatiewegen niet is te beschouwen als een octrooieerbare werkwijze in de zin van art. 1 van de Rijsoctrooiwet, aangezien deze werkwijze niet ligt op het gebied van de stoffelijke productie — zie de oorspronkelijke Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp van de Octrooiwet van 1910 — en evenmin is een werkwijze, waardoor in de natuur enige verandering wordt gebracht (H.R. 20.1.'50, B.I.E. 1950, blz. 36);

dat, gezien het voorgaande, de conclusies 2 t/m 5 uit de aanvraag geschrapt zullen moeten worden; enz.

b) Eindbeschikking.

Overwegende, dat de Afdeling van Beroep bij even genoemde tussenbeschikking als haar oordeel te kennen heeft gegeven, dat de conclusies 2 t/m 5 van de aanvraag, welke de programmering (de „software”) omvatten, niet voor octrooiering in aanmerking kunnen komen en mitsdien uit de aanvraag dienen te worden geschrapt;

dat aanvraagster voorts bij deze tussenbeschikking in de gelegenheid is gesteld:

a) zich over de reeds door de Afdeling van Beroep in de met de tussenbeschikking meegezonden exemplaren van de beschrijving met conclusie(s) aangegeven wijzigingen uit te spreken en bij akkoordbevinding één van deze exemplaren geparafeerd terug te zenden;

b) de door de Afdeling van Beroep verzochte aanvulling en nieuwe bladzijden voor de beschrijving in drievoud in te dienen, vergezeld van de nieuwe gewijzigde calques;

dat aanvraagster hierop bij brief van 4 juni 1970 heeft geantwoord, welk antwoord zij vergezeld heeft doen gaan van een aantal bijlagen, waaronder een voorstel voor nieuwe conclusies 2 t/m 5 voor de aanvraag;

dat de inhoud van deze conclusies als hier ingelast dient te worden beschouwd;

2. Schakelstelsel volgens conclusie 1 *met het kenmerk*, dat de hoofdbesturingsinrichting (110) verder is uitgevoerd met een tempeerketen (946) die is ingericht om in responsie op klokpulsen afkomstig van genoemde klokpulsbron (944) en op stuursignalen afkomstig van de genoemde decodeerschakelingen (410, 434), informatiesignalen van een eerste soort en informatiesignalen van een tweede soort te doen ontstaan op voor tempeersignalering dienende uitgangseleiders (de „0“- en „1“-uitgangseleiders van de keten 946) die zijn gekoppeld met de genoemde middelen (930, 931) ter besturing van de aan de samengestelde geheugeninrichting toegewezen besturingsschakeling, waarbij een en ander zodanig is georganiseerd dat de hoofdbesturingsinrichting (110) werkzaam is om de aftastinrichting (108), het samengestelde schakelnetwerk (101, 103, 104), alsook de samengestelde geheugeninrichting (111, 112) verschillende systeemfuncties cyclisch te laten uitvoeren met een herhalings tempo, dat correspondeert met het herhalings tempo van de door de genoemde klokpulsbron (944) afgegeven klokpulsen, en wel doordat instructiewoorden, die in met de betreffende systeemfuncties corresponderende reeksen zijn gerangschikt ten uitvoer worden gebracht.

3.

4.

5. Werkwijze voor het tot stand brengen van spreekverbindingen onder gebruikmaking van een schakelstelsel volgens een of meer van de voorafgaande conclusies, waarbij elke lijn met een eerste herhalings tempo wordt afgetast om aldus met de op dat moment geldende toestand corresponderende statussignalen te produceren; een geheugeninrichting wordt afgelezen om signalen te produceren die corresponderen met een eerder geldende toestand van elk van de afgetaste lijnen; en de voor de laatstgeldende toestandrepresentatieve statussignalen en de voor een eerdere toestand representatieve statussignalen met elkaar te vergelijken om aldus dienstaanvraagsignalen te produceren, *met het kenmerk*, dat aan elk dienstaanvraag signaal een vrij register wordt toegevoegd; in het toegewezen register het statussignaal corresponderende met de laatstgeldende bewakingstoestand, alsook gecodeerde signalen die de dienstaanvragende lijn identificeren, worden geregistreerd; de lijnen zoals geïdentificeerd door de in het register opgeslagen gecodeerde signalen worden afgetast met een tweede herhalings tempo dat hoger is dan het genoemde eerste herhalings tempo, teneinde aldus voor die lijnen, voor de geldende bewakingstoestand representatieve signalen te produceren; de bewakingstoestandsignalen zoals geproduceerd door het met het genoemde tweede herhalings tempo aftasten worden vergeleken met de bewakingstoestandsignalen zoals opgeslagen in het register en wel teneinde pulsaftelsignalen te produceren; in elk register de pulsaftelsignalen zoals geproduceerd voor de corresponderende lijn worden opgeslagen; en verbindingen tussen de lijnen tot stand worden gebracht overeenkomstig de in de registers opgeslagen informatie;

dat aanvraagster in evengenoemde brief aan de hand van een uitvoerige uiteenzetting de octrooierbaarheid van de inhoud van de nieuwe conclusies 2 t/m 5 heeft verdedigd;

dat aanvraagster daarbij in het bijzonder vier punten naar voren heeft gebracht, t.w.:

1. Op de ter beoordeling voorgelegde conclusies is niet van toepassing het bezwaar, dat de daarin gevraagde rechten uitsluitend worden gekenmerkt door een geregistreerd programma;

2. de stelling inhoudende, dat het vaste jurisprudentie van de Octrooiraad is, dat voortbrengselen als boeken, formulieren, ponskaarten, grammofoonplaten enz. alleen naar hun informatie-inhoud niet octrooieerbaar zijn, is aanvechtbaar;

3. een programmabestuurde machine omvattende een besturingseenheid, die een fysische combinatie vormt met een geheugeninrichting met een daarin geïncorporeerd programma, is redelijkerwijs niet analoog aan een boek, een formulier, een ponskaart of soortgelijk voortbrengsel;

4. uitvindingen betrekking hebbende op het gebied van de nijverheid en die ten dele hun belichaming vinden in programmabestuurde processors, dienen te worden beoordeeld op grond van dezelfde maatstaven, die worden gehanteerd bij de beoordeling van uitvindingen, die een belichaming vinden in conventionele fysische middelen, zoals elektrische schakelingen, geïntegreerde ketens, mechanische inrichtingen, hydraulische inrichtingen en dergelijke;

ad 1. De nieuwe volgconclusies:

dat aanvraagster van de volgconclusies heeft gesteld, dat deze niet meer uitsluitend worden gekarakteriseerd door het programma en dat in de conclusies 2 t/m 4 (als voortbrengsel) nu meer de structurele aspecten worden benadrukt, terwijl conclusie 5 als werkwijze is geformuleerd;

dat de Afdeling van Beroep, wat de nieuwe conclusie 2 betreft, opmerkt dat deze op de regels 1-9 inderdaad een gedeelte van de hardware beschrijft, terwijl de regels 10-18 betrekking hebben op de werking, die door de software gerealiseerd wordt (n.b. het woord „georganiseerd“ op regel 10 zou door „geprogrammeerd“ kunnen worden vervangen) en waarbij de regels 16-18 expliciet aangeven, dat het daar om software gaat;

dat beide delen van deze conclusie gaan over de tempering, maar overigens weinig verband met elkaar houden, daar de zin van de met de beschreven hardware verkregen twee soorten signalen (nl. normaal voortgaan of springen) niet is aangegeven, en het verband hiervan met de tweede helft van de conclusie niet is gelegd;

dat de Afdeling van Beroep dan ook deze conclusie, behalve om de principiële bezwaren tegen de softwarekenmerken, ook reeds vanwege de evengenoemde tekortkomingen ontoelaatbaar acht;

dat de nieuwe conclusie 3 allereerst de aanwezigheid vermeldt van een uit „meerdere trappen samengesteld hoofdprogramma register“ en wel op een wijze, die de indruk maakt, dat dit een speciaal hardware-onderdeel is, terwijl hiervoor in feite een deel van het BGS-geheugen gebruikt wordt door passende programmering;

dat deze conclusie voorts de aanwezigheid vermeldt van niet gekwalificeerde *middelen*, waarvoor als voorbeelden worden genoemd enige ten dele ook reeds in conclusie 1 genoemde hardware-onderdelen, terwijl conclusie 3 tenslotte werkingskenmerken beschrijft, die door software gerealiseerd worden, zoals expliciet op de laatste twee regels van deze conclusie is vermeld;

dat conclusie 3 voor wat de hardware betreft dan ook nauwelijks iets meer geeft dan conclusie 1 en derhalve nog steeds overwegend een software-conclusie is, die op principiële gronden dient te worden afgewezen;

dat conclusie 4 begint met de vermelding van de oorsprongregisters en de indruk wekt, dat dit hardware-onderdelen zijn, terwijl dit in feite wederom als zodanig geprogrammeerde delen van het BGS-geheugen zijn;

dat in deze conclusie als hardware slechts de reeds in conclusie 2 genoemde middelen worden aangegeven en de beschreven werking, blijkens beschrijving en tekening, door de software wordt verkregen, al wordt dit in conclusie 4 niet expliciet vermeld;

dat derhalve ook deze conclusie op principiële gronden dient te worden afgewezen;

dat conclusie 5 is gesteld als „werkwijze voor het tot stand brengen van spreekverbindingen”, waarbij de kenmerken functioneel zijn en blijkens de beschrijving en tekening overwegend door de software worden gerealiseerd, hoewel dit niet in deze conclusie wordt vermeld;

dat aanvraagster in dit verband in haar meergenoemde brief (blz. 6, regels 5–8) heeft betoogd, dat een dergelijke werkwijze, evenals een „werkwijze voor het maken van een fysieke verbinding, zoals bijvoorbeeld een lasverbinding” tot het gebied van de nijverheid behoort, waarvoor zij heeft verwezen naar de in het Nederlandse octrooi 103.156 gebruikte formulering „werkwijze voor voorzover deze werkwijze strekt tot verkrijging van enige uitkomst op het gebied van de nijverheid”;

dat de Afdeling van Beroep aanvraagster er echter op wijst, dat dit betoog hier niet ter zake doet, aangezien zij in haar tussenbeschikking tegen de werkwijzeconclusies niet artikel 3 van de Rijksoctrooiwet, doch artikel 1 van de Rijksoctrooiwet heeft aangevoerd;

dat conclusie 5 dienovereenkomstig dient te worden afgewezen, aangezien deze betrekking heeft op een werkwijze die niet ligt op het gebied van de stoffelijke voortbrenging, zoals hierna onder *ad 4* nog nader wordt gemotiveerd;

ad 2:

dat aanvraagster, ingaande op de door de Afdeling van Beroep in haar tussenbeschikking gehanteerde stelling, dat voortbrengselen, die zich alleen door hun informatie-inhoud van het bekende onderscheiden, *niet* als *nieuw voortbrengsel* in de zin van artikel 1 van de Rijksoctrooiwet kunnen worden aangemerkt, daarbij een drietal beslissingen van de Afdeling van Beroep heeft aangehaald, t.w.: Afdeling van Beroep van 2 december 1948, *B.I.E.* 1949, blz. 26; Afdeling van Beroep van 21 juni 1965, *B.I.E.* 1965, blz. 200 en Afdeling van Beroep van 1 februari 1966, *B.I.E.* 1966, blz. 137;

dat de Afdeling van Beroep echter opmerkt, dat van deze beslissingen de eerstgenoemde, van 2 december 1948, de door haar gehanteerde stelling bevestigt, terwijl de beide andere beslissingen deze stelling geenszins afwijzen, daar zij alleen op andere afwijzingsgronden berusten;

dat aanvraagster daarnaast weliswaar nog een drietal Nederlandse octrooiën heeft genoemd, t.w. de nummers 44.647, 58.706 en 58.707, waaruit zou blijken, dat althans toentertijd octrooiëring mogelijk werd geacht voor voortbrengselen, die in hoofdzaak door hun informatie-inhoud werden gekenmerkt, doch dat de Afdeling van Beroep deze zienswijze niet vermag te delen, aangezien het in deze gevallen veel meer dan om de eigenlijke informatie-inhoud gaat om de wijze van presentatie van de informatie, waarvan trouwens meer voorbeelden zijn te vinden (b.v. formulierindelingen, waarvoor ook wel octrooi is verleend);

dat de Afdeling van Beroep dan ook van oordeel is, dat de door haar te dezen gehanteerde stelling niet door de verlening van evengenoemde octrooiën is weerlegd;

ad 3:

dat aanvraagster verder de *analogie* heeft bestreden tussen *programmabestuurde stelsels*, zoals die waarop de onderhavige aanvraag betrekking heeft, en *zuivere informatiedragers*, zoals boeken, grammofoonplaten enz.;

dat aanvraagster blijkens haar brief van 4 juni 1970 (blz. 8, regels 7–10) wel bereid is deze analogie te aanvaarden voor programma's opgeslagen op een stuk papier, op ponskaarten, in een magneetband of in een geheugen, maar niet als het programma is opgenomen in het geheugen van een computer en deze dan op bepaalde manier doet werken, waarbij aanvraagster stelt, dat in dat geval wel een ander voortbrengsel kan ontstaan;

dat zo b.v. het „hoofdprogrammaregister” van conclusie 3 (regel 20) van de aanvraag en de „oorsprongregisters” van conclusie 4 (regels 19–20) niet fysiek als zodanig speciaal voor dit doel aangebrachte en bedrade hardware aanwezig zijn, maar door passende programmering (software) bepaalde delen van het BGS-geheugen als zodanig dienst doen;

dat de kernvraag nu is of door deze programmering een nieuw voortbrengsel in octrooirechtelijke zin is verkregen of wat ruimer gesteld, wanneer men in een computer een ander programma inbrengt, of deze dan een ander (nieuw) voortbrengsel wordt, of zelfs, wanneer men in een computer met een ledig geheugen, een eerste programma inbrengt, of deze een ander (nieuw) voortbrengsel wordt;

dat aanvraagster in het geval van een grammofoon of pianola deze vraag zelf negatief beantwoordt, terwijl men ook in een duidelijk geval als b.v. een wasmachine ongetwijfeld ontkennen zal, dat deze een nieuw voortbrengsel wordt door een ander wasprogramma in te stellen, terwijl de vraag of de wasmachine dan met dit programma tot een ander species wordt (b.v. „wollen goederen wasmachine” i.p.v. „katoenen goederen wasmachine”) i.c. irrelevant is;

dat hetzelfde geldt voor de computer, d.w.z. dat de programmering deze kan maken tot b.v. een „derdemachtswortel rekenmachine”, een „salarisberekenmachine”, een „telefooncentrale-besturingsmachine”, enz., waarbij echter het voortbrengsel in octrooirechtelijke zin nog steeds dezelfde computer is;

dat hierdoor weliswaar telkens een andere functioneel gedefinieerde machine *gesimuleerd* wordt, maar daarmee nog niet een ander voortbrengsel is ontstaan, doch hoogstens een ander gebruik (vergelijk Aanvraagafdeling 28 december 1950, *B.I.E.* 1951, blz. 161);

dat de neiging bij een computer anders te oordelen dan bij andere programmeerbare apparaten veroorzaakt wordt door de enorme variaties en onvoorzienbaarheid van de door een computer uitvoerbare programma's, doch dit slechts een kwestie van schaal en niet van principe is;

dat een consequentie van dit standpunt is, dat een hardware-uitvoering van een bepaald programma (b.v. de hardware-oorsprongregisters van conclusie 4 van de onderhavige aanvraag) wél en de software-uitvoering niet (als voortbrengsel) octrooieerbaar is;

dat de Afdeling van Beroep niet wil ontkennen, dat hierin iets onbillijks kan worden gevoeld, omdat deze twee uitvoeringen technisch vrij dicht bij elkaar liggen, doch er op wijst, dat het onvermijdelijk is, dat aan weerszijden van de grens van wat net wél en net niet octrooieerbaar is, nu eenmaal altijd dichtbij komende, wél respectievelijk niet octrooieerbare zaken zullen liggen, waar men die grens ook trekt;

dat de Afdeling van Beroep in dit verband overigens wil opmerken, dat de praktijk leert, dat de hardware- en de software-uitvoering van een probleem veelal toch iets meer verschillen, doordat nu eenmaal het ene algoritme zich beter voor hardware-, en het andere zich beter voor software-realisatie leent;

ad 4:

dat aanvraagster verder heeft gesteld, dat uitvindingen, belichaamd in programmabestuurde processors en betrekking hebbende op het gebied van de nijverheid, naar de-

zelfde maatstaven moeten worden beoordeeld als uitvindingen, belichaamd in conventionele fysische middelen, waarbij zij zich in het bijzonder verzet heeft tegen de wijze waarop de Afdeling van Beroep in haar tussenbeschikking het begrip „stoffelijke voortbrenging” heeft gehanteerd;

dat aanvraagster daarbij niet heeft bestreden (brief van aanvraagster blz. 12, regels 16–19) dat vatbaar voor octrooi ingevolge art. 1 van de Rijksoctrooiwet slechts zijn voortbrengselen en werkwijzen gelegen op het gebied der stoffelijke voortbrenging (welke uitdrukking in de Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp van de Octrooiwet van 1910 wordt gebruikt op blz. 9 en 10 in het inleidende algemene gedeelte, terwijl bij de artikels-gewijze toelichting bij de artikelen 1 en 3 volstaan wordt met verwijzing naar deze beide bladzijden) doch zich heeft afgevraagd wat in dit opzicht de betekenis is, die aan de begrippen „voortbrengsel” en „stoffelijke voortbrenging” moet worden toegekend (brief van aanvraagster blz. 12, regels 31–35);

dat, naar het oordeel van de Afdeling van Beroep, deze vraag het beste beantwoord kan worden door na te gaan, welke beperking uit het begrip „stoffelijke voortbrenging” voortvloeit ten aanzien van de octrooieerbaarheid van de voortbrengselen en werkwijzen van artikel 1 van de Rijksoctrooiwet;

dat wat de *voortbrengselen* betreft uit de Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp van de Octrooiwet van 1910, en de daarop aansluitende jurisprudentie, volgt dat de octrooieerbaarheid beperkt is tot *voortbrengselen*, die van „stoffelijke” aard zijn, zoals vervaardigde voorwerpen, toestellen, machines en samenstellen daarvan, zij het dan dat, blijkens artikel 4 van de Rijksoctrooiwet, „stoffen op zich zelf” uitdrukkelijk daarvan zijn uitgesloten, maar dat geestesprodukten, zoals wetenschappelijke theorieën, berekeningsmethoden en ontwerpmethoden (n.b. computerprogramma's liggen dicht bij deze categorieën) redelijkerwijs niet als stoffelijke voortbrengselen kunnen worden gekwalificeerd;

dat de jurisprudentie van de Octrooiraad verder leert, dat wel octrooi kan worden verleend voor volgens even genoemde methoden vervaardigde produkten, voor zover zij zich „stoffelijk” onderscheiden van bekende produkten (b.v. elektrische filters) doch niet voor voorwerpen, die zich slechts door informatie-inhoud onderscheiden, waarbij het onverschillig is of de informatie permanent, vluchtig of tijdelijk in stoffelijke zin (b.v. door opgedrukte letters, door ponsgangen) of door energie (b.v. magnetische ladingen) is weergegeven;

dat de Afdeling van Beroep niet ontkent, dat een computer of een samenstel van een computer met een daardoor bestuurd inrichting, zoals b.v. een telefooncentrale of een werktuigmachine, een stoffelijk voortbrengsel zou zijn, doch alleen ontkent, dat een zodanige computer of samenstel dat zich *slechts* door het erin opgenomen programma onderscheidt van een andere computer of samenstel, als *nieuw* voortbrengsel in de zin van artikel 1 van de Rijksoctrooiwet is aan te merken;

dat wat de *werkwijzen* betreft in aanmerking is te nemen dat blijkens de meergenoemde Memorie van Toelichting en de Hoge Raad (28 juni 1957, *B.I.E.* 1957, blz. 129) de begrippen nijverheid en stoffelijke voortbrenging in ruime zin dienen te worden gezien, en in het bijzonder niet dienen te worden opgevat als beperkt tot de „voortbrenging van goederen in strikte zin”;

dat daarnaast de Hoge Raad in zijn arrest van 20 januari 1950 (*B.I.E.* 1950, blz. 36) heeft aangegeven dat als werkwijze in de zin van art. 1 der Octrooiwet moet worden verstaan „een wijze van menselijk handelen waardoor in de natuur enige verandering wordt gebracht”;

dat in dit licht bezien, en in aansluiting op hetgeen hiervoor ten aanzien van het begrip stoffelijke voort-

brenging in verband met *voortbrengselen* is opgemerkt, alleen octrooieerbaar zijn werkwijzen waarvan het onderwerp (d.w.z. datgene, wat aan de werkwijze wordt onderworpen) van „stoffelijke” aard is in de zin van materie (in tegenstelling tot energie of informatie);

dat dienovereenkomstig octrooieerbaar zijn technologische werkwijzen, die ten doel hebben chemische, fysische of werktuigkundige veranderingen in materie teweeg te brengen (— en naar analogie ook werkwijzen, die zulke veranderingen juist verhinderen —), zoals werkwijzen voor het maken van een chemische verbinding, voor het frezen van turbineschoepen, of voor het maken van lasverbindingen;

dat aanvraagster heeft betoogd (zie meergenoemde brief, blz. 6, regels 2–8) dat naar analogie van „werkwijzen voor het maken van lasverbindingen” ook „werkwijzen voor het tot stand brengen van spreekverbindingen” voor octrooi vatbaar behoren te zijn;

dat de Afdeling van Beroep deze opvatting niet kan delen, aangezien een werkwijze voor het maken van lasverbindingen een principieel ander karakter heeft dan een werkwijze voor het tot stand brengen van telefoonverbindingen, daar eerstgenoemde werkwijze duidelijk een „stoffelijke” werkwijze is, welke een verandering teweegbrengt in (geen deel van de toegepaste inrichting uitmakende) stoffelijke voorwerpen, terwijl bij de tweede werkwijze, althans in de zin zoals hier bedoeld (zie brief van aanvraagster blz. 19, regel 34 – blz. 20, regel 18) de nodige „veranderingen in de natuur” reeds tevoren zijn aangebracht, namelijk bij het installeren van de telefooncentrale, de kabels en de abonneetoestellen, en de werkwijze zelf niet anders is dan het doen innemen van verschillende werkingstoestanden van de inrichting ter uitvoering van de werkzaamheden waarvoor de inrichting bestemd is;

dat een dergelijke werkwijze niet geacht kan worden de stoffelijke voortbrenging in bovenaangegeven zin te betreffen, doch slechts de werking van de betreffende inrichting beschrijft;

dat voor zover eventueel aan een dergelijke werkwijze een octrooieerbare uitvinding ten grondslag ligt, uitsluitende rechten slechts voor het betreffende voortbrengsel (als functioneel omschreven inrichting) en niet voor de werkwijze verkregen kunnen worden (vergelijk Afdeling van Beroep, 13 september 1947, *B.I.E.* 1947, blz. 170);

dat de Afdeling van Beroep niet wil ontkennen, dat, zoals aanvraagster in haar meergenoemde brief stelt (zie blz. 14, regels 4–7) „een in een geheugeninrichting opgeslagen programma bestaanbaar is als een fysisch element, dat kan worden geïncorporeerd in een machine ter verkrijging van een oplossing voor een op het gebied van de nijverheid liggend probleem”, doch te dien aanzien opmerkt, dat welke ingewikkelde formulering men ook verzint, de feitelijke situatie te dezen onveranderd blijft;

dat de Afdeling van Beroep er verder op wil wijzen, dat een beperking van de belasting op de Octrooiraad (zie brief van aanvraagster blz. 14, regel 11 en blz. 19, regels 5–23) door haar in dezen niet als argument is gehanteerd, hoewel zij uiteraard niet blind is voor de grote problemen, die het uitvoeren van nieuwheidsonderzoeken voor computerprogramma's zou opleveren;

dat toegegeven wordt, dat zich gevallen kunnen voordoen, waarin software-oplossingen voor een probleem anticiperend of bezwarend kunnen zijn voor hardware-oplossingen en dat het mitsdien voor een volledig onderzoek van hardware-uitvindingen nodig zou zijn ook bepaalde software in het nieuwheidsonderzoek te betrekken, doch, zoals hierboven reeds is aangegeven, men de overdraagbaarheid van software- en hardware-oplossingen ook niet moet overschatten, zodat het in de praktijk toch een groot verschil in „belasting” voor de Octrooiraad betekent of men computerprogramma's oc-

trooieerbaar acht en dus ter wille van het nieuweheids-onderzoek daarover een zoekdocumentatie moet opbouwen, of dat men incidenteel die computerprogramma's die als stand der techniek voor hardware-uitvindingen van belang geacht worden, in de primair op de hardware gerichte documentatie opneemt;

dat aanvraagster in haar brief van 4 juni 1970 (blz. 13, regels 34-35) voorts nog heeft aangevoerd, dat door octrooibeschermt te onthouden aan voortbrengselen en werkwijzen, die niet liggen op het gebied van de stoffelijke voortbrenging, deze bescherming wordt onthouden aan een veelheid van potentiële en waardevolle uitvindingen;

dat de Afdeling van Beroep dit niet wil ontkennen, doch opmerkt, dat deze beperking van de materie, waarvoor octrooibeschermt kan worden ingeroepen, niet nieuw is, maar reeds gesteld is door de wetgever bij het wederinvoeren van het octrooirecht in Nederland, waardoor steeds allerlei zaken van groot technisch en industrieel belang, zoals wetenschappelijke theorieën, berekenings- en ontwerpmethoden voor technische voortbrengselen en ook de daarmee verwante, thans ontstane computerprogramma's van octrooibeschermt zijn uitgesloten;

dat aanvraagster in haar brief (blz. 14, regels 30/31) nog de vraag heeft opgeworpen van de beschermingsomvang in geval van inbreuk, gezien in het licht van de opvattingen van de Afdeling van Beroep, zoals neergelegd in haar eerdergenoemde tussenbeschikking;

dat de bepaling van de beschermingsomvang van een verleend octrooi ingeval van inbreuk bij de wet is voorbehouden aan de rechter;

dat echter de Octrooiraad bij de verlening van octrooi de grenzen vaststelt van de daaruit voortvloeiende rechten (Hoge Raad 14 januari 1938, *B.I.E.* 1938, blz. 120);

dat de Afdeling van Beroep te dien aanzien wil opmerken, dat overeenkomstig haar hiervoren weergegeven opvattingen, de uitsluitende rechten omschreven in een conclusie gericht op een *voortbrengsel* zich niet tevens kunnen uitstrekken over een equivalente software-oplossing (zelfs al zouden de bewoordingen van de conclusie dit wel omvatten), aangezien die namelijk niet octrooieerbaar zal zijn als voortbrengsel;

dat voorts, aangezien werkwijzen nieuw kunnen zijn door toepassing van een nieuwe inrichting zowel als door een nieuw gebruik van een bekende inrichting, de uitsluitende rechten omschreven in een conclusie gericht op een *werkwijze* (die dan wel op het gebied der stoffelijke voortbrenging moet liggen en voorts niet alleen de werking van de toegepaste inrichting zal moeten omschrijven)

zowel kunnen omvatten werkwijzen gekenmerkt door toepassing van nieuwe hardware als werkwijzen gekenmerkt door het toepassen van nieuwe software;

dat dientengevolge in de gevallen waarin een uitvinding zowel een realisering door middel van hardware als door middel van software omvat, via voortbrengselconclusies alleen voor de realisering door hardware octrooirechten verkregen kunnen worden, terwijl voor de realisering door software slechts octrooirechten via werkwijzeconclusies verkregen kunnen worden (mits bovendien de betreffende werkwijze aan de hiervoor genoemde voorwaarden voldoet);

dat de Afdeling van Beroep er echter op wil wijzen, dat deze gevallen zich in de praktijk niet veel zullen voordoen, doordat de uitvinder zich veelal hetzij met het een, hetzij met het ander bezighoudt, terwijl zoals eerder reeds is betoogd, ook de praktische equivalentie van de beide uitvoeringen niet zo groot is als men wel geneigd is te denken;

dat tenslotte het betoog, dat aanvraagster in haar brief (blz. 16-18) wijdt aan de situatie betreffende de bescherming van computerprogramma's in het buitenland geenszins volledig is en overigens de internationale tendens te dezen nog niet duidelijk is, zodat hierin weinig steun kan worden gevonden voor de beantwoording van de betreffende rechtsvraag in Nederland;

dat de door de Afdeling van Beroep in haar tussenbeschikking gevolgde gedachtengang steun vindt zowel in de Rijsoctrooiwet als in de jurisprudentie en daarvan een logische voortzetting vormt en de Afdeling van Beroep zich op het standpunt stelt, dat voor het geval de door haar ontwikkelde opvatting economisch en maatschappelijk onbillijk en onjuist wordt geacht, de weg tot wetswijziging meer aangewezen is dan die tot herinterpretatie van een gevestigde jurisprudentie;

dat aanvraagsters betoog in haar brief van 4 juni 1970 de Afdeling van Beroep dan ook geen aanleiding geeft de door haar in de tussenbeschikking ontwikkelde gedachtengang te herzien, terwijl er bij de Afdeling van Beroep evenmin behoefte bestaat aan een verdere mondelinge toelichting van de kant van aanvraagster, zoals aangeboden in het slot van haar evengenoemde brief;

dat, gezien het voorgaande, de materie van de conclusies 2 t/m 5 van de aanvraag dan ook niet voor openbaarmaking in aanmerking kan komen;

dat echter de materie van conclusie 1 met bijbehorende beschrijving en tekeningen, zoals in de tussenbeschikking reeds is overwogen, wél voor openbaarmaking in aanmerking kan komen; enz.

MEDEDELING

Gehouden vergadering van de Commissie inzake de internationale bescherming van de industriële eigendom, van de Internationale Kamer van Koophandel (Parijs, 13 november 1970).

1. De vergadering werd geleid door de voorzitter, H. R. MATHYS, bijgestaan door de secretaris, F. EISEMANN, en ondergetekende als algemeen rapporteur.

2. Het belangrijkste agendapunt betrof het rapport met voorstellen van de Werkgroep Europees Octrooi met betrekking tot de eerste Europese Octrooi-(verlenings)-conventie, Doc. 450/333 ¹⁾. Alle voorstellen werden unaniem aanvaard en zullen door de Secretaris-Generaal aan de Secretaris-Generaal van de Intergouvernementele Conferentie worden aangeboden.

Eind vorig jaar werd reeds een eerste rapport aangeboden.

De voorstellen hadden betrekking op de toegankelijkheid der Conventie, de beschermingsomvang, collisie tussen aanvragen, aanvullingsoctrooiën, aanpassing van de procedure aan het in mei dit jaar tot stand gekomen Octrooisamenwerkingsverdrag (PCT), de inpassing van het PCT-dokumentatierapport, oppositie- en nietigheidsgronden, de mogelijkheden van conversie in nationale aanvragen en de prejudiciële bevoegdheden van de hoogste instantie.

3. Voorts werd besloten, op grond van Doc. 450/330 ¹⁾, dat de IKK adhesie zal betuigen aan het plan de Europese Octrooi classificatieconventie om te zetten in een

¹⁾ Hierna opgenomen (*Red.*).

mondiale conventie, en er op aan te dringen dat, gelijk in PCT, de Directeur-Generaal van het Internationaal Bureau te Genève het recht heeft vertegenwoordigers van belanghebbende kringen uit te nodigen tot de commissievergaderingen waarin het eigenlijke werk geschiedt en dit niet over te laten aan de commissies zelf die onder vigueur van het Parijse Verdrag duidelijk hebben doen blijken hiervoor niet te voelen.

4. Ook werd besproken een voorstel, Doc. 450/335, uitgewerkt door de Werkgroep Internationale Handelsmerken Registratie, dat beoogt een compromis te vinden tussen de voorstanders van de afhankelijkheid van het nationale oorsprongsmerk (meeste lid-staten) en de voorstanders van volstrekte onafhankelijkheid (USA, BRD). Een definitieve positie kon en behoefde nog niet te worden ingenomen omdat het Internationaal Bureau eerst een serie z.g. „consultative meetings” zal organiseren. De gedachtenwisseling diende ter instructie van de IKK-delegatie.

5. Voorts werd kennis genomen van de stand der werkzaamheden inzake de industriële spionage in het kader van de Raad van Europa die in dezen de hulp van de IKK heeft ingeroepen. De in dit verband verzamelde dokumentatie zal aan de Nationale Organisaties ter beschikking worden gesteld.

6. Ten slotte werd besloten het symposium over industriële eigendom, te houden tijdens het komende congres, te organiseren in de vorm van een panel met als doelstelling te onderzoeken waarheen de wensen dienen te gaan indien de thans op stapel staande Conventies tot stand gekomen zullen zijn.

's-Gravenhage, 23 november 1970. Dr D. A. WAS.

Document No. 450/333
21.IX.1970 – is
(Original)

COMMISSION ON INTERNATIONAL PROTECTION OF
INDUSTRIAL PROPERTY
Meeting of 13th November, 1970

EUROPEAN PATENT Report

submitted by the Working Party on European Patents 2)

I. Introduction.

The Working Party on European Patents met at ICC Headquarters in Paris on 21st and 22nd September in order to continue its study of the issues relative to the draft First Convention relating to a European system for the grant of patents. The present report is based inter alia on ICC Document No. 450/328 dated 11th September, 1970, already submitted for information to the National Committees.

At the outset, the Working Party wishes to state that several articles of the Preliminary Draft for the First European Patent Convention will require adjustment to the maximum approach on which the revised Draft will, in accordance with ICC wishes, most probably be based (cf. Doc. 450/328, II, 1). This is above all true in respect to Articles 2 and 18. Equally, the Draft will have to take account of the final version of PCT as adopted at Washington.

For the time being it is not necessary to extend the analysis to the Second Convention for the EEC Patent as

²⁾ MESSR. GANSSER (Chairman), LEWIS, MESSEROTTI-BENVENUTI, MOSER VON FILSECK, ROUYRE and VANDERBORGH. Dr WAS (Rapporteur of the Commission) attended ex officio.

it is known that the official Experts Committee of the EEC will not resume its deliberations on the existing Draft until the Inter-Governmental Conference has accepted the revised version of the First Convention.

II. Issues.

1. Accessibility (Article 5).

From the beginning ICC has advocated free accessibility to the European Convention. The issue, however, was not finally resolved at the Luxembourg hearing. It is now felt that Article 45 of PCT as adopted at Washington necessitates the acceptance of such free accessibility (Article 45 of PCT Rules provides that where free accessibility is available to, for example, the European Convention, any member State of the latter may decide that its designation in a PCT application will be considered as a declaration by the applicant of his desire to obtain a European Patent).

2. Extent of protection conferred by a European Patent (Article 20(1)).

Article 20(1) dealing with the scope of protection conferred by a European Patent follows Article 8(3) of the Strasbourg Unification Convention. It is agreed that the two official texts of Strasbourg (French and English) are not identical, the English wording being more restricted than the French. Obviously, it is unacceptable to adopt the two different texts simultaneously. The Working Party, preferring the more liberal text, suggests that an exact translation of the French version should be adopted, irrespective of the English text of Strasbourg. If, however, such an unequivocal translation does not appear to be feasible, it is suggested that the words "la teneur des revendications" be replaced by "les revendications".

The foregoing proposal is aimed at ensuring a uniform and less restricted interpretation of the patentee's rights in all member States.

3. Conflict between compending patent applications (Articles 11 and 13).

This matter is regulated by the interplay of Articles 11 and 13 dealing with novelty and inventive step respectively.

The Working Party has considered the consequences of Article 11(4) which deals with the special case that where such similar patent applications have been filed each designating a list of countries which lists only partially overlap. The question then arises as to whether the later applicant should be forced to restrict his application in all the countries that he designated or only in those also designated in the earlier application. The Working Party is of the opinion that in such a case the later applicant should not be forced to restrict his rights any more than necessary to avoid double patenting in those countries designated in common. This opinion follows from the consideration that the Convention aims at the common grant procedure for the obtaining of individual patents in the countries designated by the applicant. There is no need whatsoever under this scheme that the later applicant should be forced to restrict his rights for a country not designated by the earlier applicant.

4. Patents of Addition (Article 21).

At the Luxembourg hearing the second variant of Article 13 was rejected. This means that a later European application need not involve an inventive step over an earlier European application unpublished at the time of filing of that later application. Consequently, the necessity of filing a patent of addition before the publication

date of the main application disappears. Therefore, the Working Party proposes the removal of this limitation.

Also, the special provision of Article 21(5) stipulating that a patent of addition need not involve an inventive step with regard to the main application, is no longer necessary. Consequently, the Working Party proposes deletion of Article 21(5).

5. *Procedure prior to the introduction of the request for examination (Articles 77, 78 and 79).*

These Articles presume a pre-search examination of the European application as to its receivability and obvious non-patentability. The PCT follows a completely different and simpler system under which only the receivability is checked by the receiving office; thereafter it is immediately subjected to a novelty search. The Working Party sees no reason whatsoever to introduce a more complicated system into the European Convention. The only effects of such complications would result in deferment of the search phase which may lead to publication before the search report is ready, and in the possibility of premature, appealable, rejection of the application coupled with increased costs.

Consequently, the Working Party takes the view that Articles 77, 78 and 79 should be redrafted in conformity with the PCT. This approach also obviates the necessity of paying a separate search fee; such fee should consequently be included in the filing fee.

6. *Opposition (Article 101).*

The Working Party started from the consideration that the object of post-grant opposition is not to improve upon all aspects of the examination by the European Patent Office but to protect the public against unjustified European Patent monopolies. Consequently, the Working Party feels that the grounds for opposition should be limited to the material requirements for patentability, as expressed in Articles 9 to 14. Other grounds involving deficiencies which would have been correctable during examination do not come into this category of grounds for revocation.

Equally, the Opposition Board should not be allowed to revoke an opposed patent for grounds different from those contained in Articles 9 to 14. This limitation should obviously also be applicable to appeals from the Opposition Board (Article 113).

Since the Luxembourg hearing opinion has gradually been favouring a reduction of the 12-month period for opposition to 6 months in the interest of legal security. The Working Party suggests that ICC supports such shortening of the opposition period.

7. *Grounds for nullification.*

The arguments developed in para. 6 above with regard to the grounds for revocation admissible in the opposition procedure before the European Patent Office are valid as well with respect to those on which a national action may be based. The acceptance of the so-called maximum solution has as one of its consequences that such national revocation must exclusively apply Convention law as distinct from the requirements of the relevant national law. Within the ambit of the maximum solution it is, in the opinion of the Working Party, highly desirable that the principle proposed in para. 6 should be applicable as well in the national courts and that a clause to this effect be inserted in the Convention.

Obviously, such clause must provide as well for the eventuality that the European patent would conflict with a national patent application or patent of earlier date.

The precise solution in that eventuality will depend on the national rules for the prevention of double patenting and can therefore be left to the national legislation.

The proposed clause would also be applicable to the Community Patent.

8. *Decision or opinion of the Enlarged Board of Appeal on certain points of law (Article 116).*

Section (1)(b) of this Article inter alia provides that at any time the President of the European Patent Office may bring a point of law to the Enlarged Board of Appeal for its opinion. The Working Party is of the view that such provision would unduly enlarge the administrative powers of the President so as to provoke and prejudice the development of legal doctrine prematurely, without consulting the views of the interested parties. Consequently, the Working Party suggests that this possibility should be deleted from Article 116.

9. *Effect of the PCT Search Report (Article 122 in relation to Article 79(1)).*

The Working Party feels that the PCT Search Report cannot automatically replace the IIB Search Report normally required for the European patent application. It is of the opinion that only the IIB and not the European Patent Office will technically be capable of judging the quality of the PCT Search Report; consequently, the task of considering the sufficiency of such a Search Report should be delegated to the IIB. Such a solution corresponds to the essential separation between the search and the examination functions in the European Convention.

10. *Conversion of a European Patent Application into National Applications (Articles 124 to 128).*

The Working Party feels that in the interest of legal security which already has led to the rejection of the deferred examination, the conversion of a European application into one or more national applications is in itself objectionable. However, particularly in the case of the imposition of secrecy orders and in case of partial collision (vide II, 3 above) a conversion within a time limit could be accepted. As to the time limit, the Working Party proposes that it should coincide with the maximum time limit for requesting the examination. However, in no case should conversion be allowed after a request for examination has been made.

III. *Further procedure.*

The issues treated under II above will be discussed at the meeting of the Commission on 13th November next. On the basis thereof, the ICC will be able to submit its opinion and suggestions to the Secretary General of the Inter-Governmental Conference. In order to prepare for the discussion in the Commission's meeting, National Committees are invited to notify Headquarters by 1st November 1970 at the latest as to whether and to what extent they agree with the views of the Working Party set out in this document.

Document No. 450/330

11.IX.1970 - is

(Original)

COMMISSION ON INTERNATIONAL PROTECTION OF
INDUSTRIAL PROPERTY

International Classification of Patents

Note

submitted by Dr D. A. WAS

Rapporteur of the Commission

I. *Note.*

1. An International Classification of Patents for Inventions was drawn up pursuant to the European Con-

vention of 19th December, 1954 ³⁾ under the aegis of the Council of Europe. It is at present used by many countries, including a steadily increasing number of States which are not members of the Council of Europe.

2. Such wider adoption of the Classification facilitates access to the patent literature of the States which have adopted it and is in the interest both of Patent Administrations and of the public.

3. The Classification itself and its gradual extension and improvement is the responsibility of a Committee of Experts of the Council of Europe. However, only experts from Member States of that Council can be members of the Committee, other states being permitted to send observers only. In view of the wider application of the Classification this situation was felt not to be entirely satisfactory, and on the initiative of the Committee negotiations were started between the Secretariat General of the Council of Europe and BIRPI with a view to replacing the Convention of 1954 by a Special Agreement under the Paris Union for the Protection of Industrial Property.

4. These negotiations have led to the preparation of a draft of such a Special Agreement ⁴⁾ to be submitted to a Diplomatic Conference to be held in Strasbourg (15th to 24th March, 1971) under the auspices of the Council of Europe and of the World Intellectual Property Organization (WIPO). The ICC has been invited to be represented at this Conference by observers.

5. The Draft adopts the classification as now in force, institutes a Committee of Experts to develop the Special Agreement, creates an Assembly to administer it and defines the task of the International Bureau of WIPO. All Member States of the Paris Union may adhere to the Special Agreement.

6. A special clause ensures that it will only enter into force subject to two conditions: it must firstly be ratified by two-thirds of the States which have adhered to the Convention of 1954 ⁵⁾ and, secondly, by three other States, one of which must have more than 40,000 ap-

³⁾ *European Treaty Series* No. 17.

⁴⁾ IPC/DC/2, WIPO - Geneva, Council of Europe - Strasbourg, 25th June, 1970.

⁵⁾ Including those which have acceded under Art. 5(1) of the Convention.

plications filed annually for patents or inventors' certificates. States ⁵⁾ party to the Convention of 1954 will also be able to be represented in the new Special Agreement for limited periods without having yet ratified it in order to ensure continuity.

7. As to the specific clauses of the Agreement, the issues defined under points 8 and 9 below seem to merit consideration by the ICC.

8. Contacts with international non-governmental organizations. The following has been provided:

a) The Assembly may decide that such organizations shall be admitted as observers to its meetings and those of its subcommittees and working groups.

b) The International Bureau may consult with such organizations for the preparation of revisions.

c) The Committee of Experts may extend invitations as mentioned under a).

9. As stated under paragraph 6 above, the entry into force of the new Special Agreement is subject inter alia to the adhesion of only one of the three countries, i.e. Japan, U.S.A. and U.S.S.R., which would receive more than 40,000 applications per annum. It may be felt that a greater number of important countries (as exporters and importers of patents) should be required, as in the PCT.

10. National Committees are asked to answer the questionnaire and to send any further comments they wish to make before 15th October, 1970.

II. Questionnaire

Answer

1. Should the ICC support the signature of a Special Agreement to replace the present Strasbourg [lees: Paris *Red.*] Convention?

2. Should the Director General be given a mandate to invite observers to the Committee of Experts?
(cf. paragraph 8)

3. Should at least two major countries which are not parties to the Strasbourg Convention ratify the Special Agreement before it enters into force?
(cf. paragraph 9)

4. Do you have further comments on the Draft?

WETGEVING

Toepassingsreglement bij de eenvormige Beneluxwet op de warenmerken.

De Raad van bestuur van het Benelux-Merkenbureau;

Gelet op de artikelen 2, eerste lid, en 4, tweede lid, van het op 19 maart 1962 te Brussel gesloten Benelux-Verdrag inzake de warenmerken; ¹⁾

Stelt vast het navolgende Toepassingsreglement bij de eenvormige Beneluxwet op de warenmerken:

Artikel 1

1. Het model van de formulieren (in formaat A 4), bedoeld in artikel 1, tweede lid, artikel 11, tweede lid en

¹⁾ *Tractatenblad* 1962, nr 58 = *Bijblad I.E.* 1969, blz. 242.

Vergelijk ook de officiële mededeling in *Bijblad I.E.* 1969, blz. 218 en *Tractatenblad* 1969, nr 116.

Het Uitvoeringsreglement van de eenvormige Benelux-wet op de warenmerken is geplaatst in *Tractatenblad* 1970, nr 149 = *bijlage bij Bijblad I.E.* 15 oktober 1970. (Red.)

artikel 32 van het Uitvoeringsreglement, betreffende het depot, de vernieuwing van de inschrijving van een depot en het depot met beroep op het bestaan van verkregen rechten, wordt vastgesteld, zoals in bijlagen van dit reglement is aangegeven. ²⁾

2. De indiening van deze formulieren dient in vijfvoud plaats te vinden.

Artikel 2

1. Woordmerken moeten in hoofdletters op de in artikel 1 bedoelde formulieren worden vermeld.

2. Merken, die in speciale typografische lettertekens of in een bijzondere schrijfwijze zijn uitgevoerd, alsook beeldmerken, merken in kleur, en merken die geheel of ten dele uit de vorm van de waar of van de verpakking bestaan, moeten, in zwart afgedrukt op wit papier, in vijftenvoud worden ingediend, waarvan vijf op de formulieren moeten worden geplakt.

²⁾ Hier niet overgenomen. De formulieren zijn kosteloos verkrijgbaar bij het Benelux-Merkenbureau, Bankastraat 149-151, 's-Gravenhage, telefoon (070) 18 53 40. (Red.)

3. De in het tweede lid bedoelde afdrucken dienen geschikt te zijn voor reproductie door middel van het offset-procédé.

4. Indien een kleur of kleuren als onderscheidend kenmerk van het merk worden verlangd, moeten bovendien bij het depot twintig afbeeldingen van het merk in kleur worden bijgevoegd.

5. De hoogte en breedte van de in het tweede lid bedoelde afbeeldingen dienen minimaal vijftien millimeters en maximaal tien centimeters te bedragen. Indien het merk uit verscheidene gescheiden delen bestaat, moeten deze delen afzonderlijk voldoen aan bovenomschreven afmetingen. Zij dienen tezamen op een blad papier formaat A 4 te worden geplakt.

6. De afmetingen van de in het vierde lid bedoelde afbeeldingen mogen hoogte en breedte van het formaat A 4 niet te boven gaan.

Artikel 3

1. Het model van de formulieren (in formaat A 4), bedoeld in artikel 16, tweede lid, van het Uitvoeringsreglement, betreffende de internationale inschrijving, de vernieuwing van een internationale inschrijving en de uitbreiding van de bescherming tot andere landen, wordt vastgesteld, zoals in bijlagen van dit reglement is aangegeven.

Indien bij een aanvraag om internationale inschrijving de opgave van de waren in het Nederlands is gesteld, dient een vertaling in het Frans van deze opgave bijgevoegd te worden.

2. De indiening van deze formulieren en van de vertaling dient in viervoud plaats te vinden.

Artikel 4

Voorzover niet anders in dit reglement is bepaald, moet elk verzoek, mededeling of begeleidende brief, gericht aan het Benelux-Bureau of de nationale diensten, in tweevoud worden ingediend.

Artikel 5

De bevestiging van ontvangst van elk stuk, bestemd voor inschrijving in het Benelux-register of in het register van de internationale inschrijvingen, gehouden bij het Internationaal Bureau voor de bescherming van de industriële eigendom, geschiedt door terugzending van een exemplaar ervan of van een exemplaar van de begeleidende brief, voorzien van het in artikel 22 van het Uitvoeringsreglement bedoelde stempel.

Artikel 6

Indien gebruik gemaakt wordt van een algemene volmacht, dient een afschrift ervan overgelegd te worden bij iedere handeling.

Artikel 7

1. Het Benelux-Bureau en de nationale diensten zijn, ten aanzien van de handelingen welke de dagtekening van het Benelux-depot bepalen, voor het publiek geopend van maandag tot en met vrijdag van tien uur tot twaalf uur en van veertien uur tot zestien uur, behalve op de hierna aangegeven dagen:

1 januari, Goede Vrijdag, Paasmaandag, 30 april, 1 mei, Hemelvaartsdag, Pinkstermaandag, 23 juni, 21 juli, 15 augustus, 1, 2, 11 en 15 november, 25 en 26 december.

2. Indien het Benelux-Bureau en de nationale diensten tevens op andere dan de hiervoor aangegeven tijden worden gesloten, wordt hiervan mededeling gedaan in het Benelux-Merkenblad.

Artikel 8

1. Betaling van rechten of vergoedingen, vastgesteld in artikel 28 van het Uitvoeringsreglement, voor bij het Benelux-Bureau of bij de nationale diensten verrichte handelingen, kan op één van de hierna volgende manieren plaatsvinden:

a. door overschrijving of storting op de postgirorekening of de bankrekening van het Benelux-Bureau in het land waar deze handelingen worden verricht;

b. door middel van een schriftelijk verzoek — in tweevoud — tot afschrijving van een door belanghebbende of zijn gemachtigde bij het Benelux-Bureau geopende lopende rekening. In dit geval ontvangt de rekeninghouder ten minste ieder kwartaal een samenvattende lijst van de betalingen en een mededeling betreffende het saldo van zijn rekening.

2. Betaling van losse afleveringen van het Benelux-Merkenblad en van jaarabonnementen geschiedt volgens de bepalingen van het eerste lid.

3. Bij elke betaling dient duidelijk en volledig te worden aangegeven waarvoor deze plaatsvindt met aanduiding, in voorkomend geval, van elke handeling.

4. Onverminderd het bepaalde in de artikelen 3 en 12 van het Uitvoeringsreglement moeten de betalingen, bedoeld in het eerste lid, elke handeling voorafgaan. Het bewijs der betaling dient bij elke handeling verricht bij het Benelux-Bureau of bij een nationale dienst, overgelegd te worden. Als bewijs van betaling wordt beschouwd:

a. het dokument, uitgaande van een postdienst, de girodienst of van de bank, of een afschrift daarvan, waaruit blijkt dat de overschrijving of storting effectief heeft plaats gehad;

b. het schriftelijk verzoek tot afschrijving van het bedrag van de lopende rekening bij het Benelux-Bureau, indien de handeling rechtstreeks bij het Benelux-Bureau wordt verricht en het tegoed van die rekening voldoende is;

c. het bewijs van afschrijving van het bedrag van de lopende rekening bij het Benelux-Bureau, of een afschrift daarvan, indien de handeling wordt verricht bij één van de nationale diensten.

Artikel 9

Dit reglement treedt in werking op het tijdstip, waarop de Eenvormige Wet in werking treedt.³⁾

's-Gravenhage, 27 november 1970.

De Raad van Bestuur:

(w.g.) J. P. HOFFMANN
voorzitter — president
J. P. Hoffmann

(w.g.) A. SCHURMANS
bestuurder — administrateur
A. Schurmans

(w.g.) J. B. VAN BENTHEM
bestuurder — administrateur
J. B. van Benthem

In overeenstemming met artikel 5, tweede zin, van de Rijkswet van 22 juni 1961 (*Stb.* 207), houdende regeling inzake de bekendmaking van internationale overeenkomsten en van besluiten van volkenrechtelijke organisaties, heeft de Minister van Buitenlandse Zaken bepaald dat de bekendmakingstermijn van dertig dagen voor wat betreft het hierbovenstaande toepassingsreglement bij de eenvormige Beneluxwet op de warenmerken, met bijlagen, wordt gewijzigd: de tekst van het toepassingsreglement, met bijlagen, zal in Nederland zijn bekend gemaakt op de derde dag na die der uitgifte van dit *Tractatenblad*.

Uitgegeven de tweeëntwintigste december 1970.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
J. LUNS.

Tractatenblad 1970, nr 205.

³⁾ D.w.z. met ingang van 1 januari 1971; vergelijk voor Nederland: Koninklijk Besluit van 25 nov. 1970, *Staatsblad* 1970, nr 554 = *Bijblad I.E.* 1970, blz. 366. (Red.).

BESLUIT van 28 december 1970, Staatsblad nr 625, houdende wijziging van het Octrooi-reglement (Stb. 1921, 1083).

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Economische Zaken van 18 november 1970, no. 670/543 Dir. W.J.A.;

Overwegende, dat het in verband met de toename van het aantal jaarlijks ingediende octrooiaanvragen en een daarmee samenhangende reorganisatie van de werkzaamheden bij de Octrooi-raad noodzakelijk is het in artikel 2 van het Octrooi-reglement (Stb. 1921, 1083) vastgestelde maximale totaal van het aantal leden en plaatsvervangende leden van de Octrooi-raad te verhogen en een wijziging aan te brengen in de regeling van de samenstelling van de afdelingen van beroep van die raad;

Gelet op artikel 15, tweede lid, onder a en b, van de Rijks-octrooiwet (Stb. 1968, 586);

De Raad van State gehoord (advies van 9 december 1970, no. 8);

Gezien het nader rapport van voornoemde Staatssecretaris van 23 december 1970, no. 670/587 Dir. W.J.A.;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel I

Het Octrooi-reglement (Stb. 1921, 1083)¹⁾ wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 2, eerste lid, wordt gelezen:

„1. De Octrooi-raad bestaat uit:

a. ten hoogste negentig gewone leden en plaatsvervangende leden, te onderscheiden in rechtsgeleerde en technische leden;

¹⁾ Laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 26 februari 1970 (Stb. 117).

het aantal gewone leden bedraagt ten hoogste veertig, daar-onder begrepen de Voorzitter en ten hoogste vier ondervoor-zitters;

b. ten minste twaalf buitengewone leden.”.

B

Artikel 6, eerste lid, wordt gelezen:

„1. De centrale afdeling stelt met inachtneming van artikel 7 voor de behandeling van iedere octrooiaanvraag een aan-vraagafdeling samen uit de gewone, buitengewone en plaats-vervangende leden van de Octrooi-raad. Zij stelt met inacht-neming van artikel 8 voor de behandeling van ieder beroep een afdeling van beroep samen uit de gewone en buitengewone leden van die raad.”.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 januari 1971.

Onze Minister van Economische Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State en aan de Algemene Rekenkamer.

Soestdijk, 28 december 1970.

JULIANA.

De Staatssecretaris van Economische Zaken,

L. J. M. VAN SON.

Uitgegeven de dertigste december 1970.

De Minister van Justitie a.i.,

H. K. J. BEERNINK.

BOEKAANKONDIGING

Dr rer. pol. KLAUS PRAHL, *Patentschutz und Wettbewerb. Wirtschaftspolitische Studien aus dem Institut für Europäische Wirtschaftspolitik der Universität Ham-burg*, Heft 17.

Bondsrepubliek Duitsland, Göttingen, Van-denhoeck & Ruprecht, 1969, 209 blz. Prijs DM 36,—.

(Bibliotheek Octrooi-raad nr A 2822.)

Dit van een grondige literatuurstudie getuigende boek is een nieuwe bewerking van het proefschrift van de schrijver, in 1968 aan de Hamburgse universiteit ver-dedigd. De opzet is de invloed in economisch opzicht van octrooien op de vrije mededinging te analyseren. Hij gaat daarbij uit van een dynamische conceptie van de mede-dinging, voortbouwende o.a. op J. M. CLARK, *Compe-tition as a Dynamic Process*, Washington 1961.

Aan dit onderwerp is het eerste van de drie delen gewijd, waarin de studie is verdeeld. Het tweede deel, getiteld „Patentschutz als Determinante im Wettbewerbs-prozess”, behandelt de invloed van octrooi-bescherming op het ondernemingsbeleid, op de economische structuur en op de situatie op de wereldmarkt. Geciteerd kan wor-den een tabel op blz. 85, waaruit blijkt, dat de kosten aan speur- en ontwikkelingswerk van 1956–1963 meer dan

verdrievoudigd zijn. Een andere tabel op blz. 80 illus-treert de verandering in de figuur van de „uitvinder”: in 1910 werd van de octrooien in Duitsland 61% aan privé-personen en 39% aan industriële ondernemingen ver-leend, maar in 1961 waren deze cijfers resp. 17% en 83%. Van Amerikaanse zijde is dan ook geconstateerd: „the great researchlaboratories are patent-factories”.

Het derde deel van de studie is gericht op de „Patent-gesetzgebung als Wettbewerbspolitik”. De voorafgaande economische beschouwingen leiden de schr. niet tot revolutionaire conclusies. Aan speur- en ontwikkelings-werk kent hij grote betekenis toe en op grond daarvan komt hij tot een positieve beoordeling van octrooi-bescher-ming in ons huidige economische stelsel. Vervanging van het octrooi-stelsel door een stelsel van „algemene licentie-dwang” (d.i. plicht tot licentieverlening op aanvraag) wijst hij af. Verandering van de octrooiduur van 18 jaar of wijziging van de jaartaksen (in Duitsland voor 18 jaren in totaal 10.230 mark) acht hij niet nodig of nuttig: als compromisregeling zijn beide aanvaardbaar.

Onder de voortschrijdende veranderingen in het oc-trooi-recht acht hij in het bijzonder van belang 1e de wet op de werknemersuitvindingen (25 juli 1957), 2e het ter inzage leggen van alle octrooiaanvragen na 18 maanden en 3e het completeren van de werkwijze bescherming in

de chemie met de produkt-(stof-)bescherming (wet in werking getreden op 2 januari 1968).

Wensenswaard acht de schr. een soepelere toepassing van de regeling voor gedwongen licenties in het belang van het algemeen of bij niet-exploitatie (van 1949–1962 leidde op 11 aanvragen voor deze licentie geen enkele tot inwilliging) en uitbreiding van het territorium tot een Europees, althans een E.E.G.-octrooi.

Als voornaamste gevaren signaleert de schr. — wat hij noemt — substitutieve of complementaire octrooien: na een grotere of kleinere pioniersuitvinding volgen reeksen octrooien voor ietwat andere oplossingen en ietwat afwijkende varianten. Hij bepleit een verbod voor dergelijke, in technische zin afhankelijke („interdependente”) octrooien, zo dit bij wetgeving mogelijk ware. Zo niet, dan ware aan te bevelen bij de octrooiverlening veel strengere

eisen te stellen, met als uitwijkmogelijkheid de (6-jarige) Gebrauchsmusterbescherming.

Bij een defensieve politiek leiden deze reeksen aanhaak-octrooien in veel gevallen tot octrooi-concentraties en daarmee tot een ongewenste monopolistische markt-beheersing. Dit ware door anti kartel maatregelen strenger dan tot dusver te bestrijden.

Een reeks tabellen, een literatuurlijst en een register zowel van namen als van onderwerpen (36 blz.) vergemakkelijken de toegang tot deze breed opgezette en grondig doorwerkte studie.¹⁾

's-Gravenhage, november 1970. Dr H. P. TEUNISSEN.

¹⁾ Besproken door Dr iur. D. LEMHOEFER in *Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht* mei 1970 (5) blz. 261/2 (Red.).

TIJDSCHRIFTBESPREKING

La Propriété industrielle 1969 en 1970.

1. Inleiding.

Tengevolge van persoonlijke omstandigheden moest Uw referent vorig jaar tot zijn spijt verstek laten gaan. Vandaar, dat hij ditmaal de jaargangen 1969 en 1970 tezamen bespreekt. Achter de vindplaats is de desbetreffende jaargang daarom telkens met het jaartal aangeduid. Opzet en indeling van deze bespreking zijn overigens onveranderd gebleven (vgl. *B.I.E.* 1967, blz. 41; *B.I.E.* 1968, blz. 45; *B.I.E.* 1969, blz. 105).

2. Unions Internationales.

De rubriek die bovengenoemde titel draagt, opent elk jaar met een beredeneerd overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen uit het afgelopen kalenderjaar: zie resp. blz. 2 (1969) en blz. 2 (1970). Men krijgt daaruit een indrukwekkend beeld van de geweldige en veelomvattende activiteit, die de B.I.R.P.I. onder leiding van BODENHAUSEN — die met ingang van 22 sept. 1970 tevens is benoemd tot Directeur-Generaal van de O.M.P.I. — ten toon spreiden.

Ik stip, als gebruikelijk, slechts enkele punten aan.

Belangrijk is vooreerst, dat per 1 januari 1969 het reglement van de nieuwe ICIREPAT, thans een comité van de Unie van Parijs voor de internationale samenwerking m.b.t. methoden van documentair onderzoek tussen de octrooiraden, in werking is getreden. Op die datum waren er 20 leden, waaronder Nederland (vgl. blz. 5 (1970)).

Vermeld zij voorts, dat op 19 juni 1970 te Washington het Verdrag tot samenwerking inzake octrooien is ondertekend, waarmede het zgn. PTC-plan, waaraan de B.I.R.P.I. de laatste jaren zo energiek hebben gewerkt, officieel gestalte heeft gekregen.¹⁾ Men vindt de teksten van het Verdrag en van het bijbehorende reglement op blz. 267 e.v. (1970).

Tenslotte: naast de rubriek „Unions Internationales” is een nieuwe rubriek verschenen: „Organisation Mondiale de la Propriété Intellectuelle” (O.M.P.I.). Het Verdrag, waarbij deze nieuwe organisatie, die bestemd is B.I.R.P.I. te vervangen, in het leven is geroepen, is op 26 april 1970 in werking getreden (vgl. blz. 75 (1970) en zie voorts blzz. 142 en 366 e.v. (1970)).

¹⁾ Vgl. over dit onderwerp ook: Was, blz. 54 e.v. (1969).

3. Algemene problemen.

A. Octrooirecht.

In de rubriek „Etudes Générales” treft men op blz. 47 e.v. (1969) een geserreerde, doch heldere beschouwing aan over het arrest-PARKE DAVIS (arrest van het Europese Hof d.d. 29 febr. 1968, *B.I.E.* 1968, nr 30, blz. 110 e.v.) van de hand van de Franse grootmeester R. PLAISANT. Na een korte weergave van de feiten, van het arrest, van de standpunten, welke Frankrijk, Nederland en de Bondsrepubliek hebben verdedigd en van de conclusie van de A. G. ROEMER, geeft PLAISANT een beknopt, maar zeer lezenswaard commentaar op deze belangrijke beslissing. Hij behandelt daarin, onder verwijzing naar doctrine en rechtspraak, o.m. het territorialiteitsprincipe (waarbij hij ingaat op de verschillen, die wat dat betreft bestaan tussen het octrooirecht en het merkenrecht, vgl. H.R. 25 juni 1943, *B.I.E.* 1943, nr 108, blz. 151 (met noot), *N.J.* 1943, nr 519 en H.R. 14 dec. 1956, *B.I.E.* 1957, nr 13, blz. 46 (met noot), *N.J.* 1962, nr 242 H.B. met als Duitse parallel B.G.H. 29 febr. 1968, *G.R.U.R. Ausl.* 1968, blz. 129 en B.G.H. 22 jan. 1964, *G.R.U.R. Ausl.* 1964, blz. 202, *B.I.E.* 1964, nr 54, blz. 169 (met noot van BEIER) en de „uitputting” (zoals men weet één van de constructies, waarmede de tegenstanders van het doorbreken van de ene markt d.m.v. de verscheidenheid der octrooirechten opereren, vergelijk het beroemde artikel van KOCH en FROSCHMAIER in *G.R.U.R. Ausl.* 1965, blz. 121 e.v.).

Mede komen aan de orde 's Hof's beslissing m.b.t. art. 85 E.E.G.-Verdrag, die, volgens schrijver, niet afwijkt van die in de Grundig-zaak, en die m.b.t. art. 86 E.E.G.-Verdrag, de eerste, die het Hof daarover geeft, maar die, naar schrijvers oordeel, nog veel vragen openlaat. Een slotparagraaf geeft hem gelegenheid enkele nog hangende problemen kort te behandelen en op te merken, dat het arrest één ding duidelijk maakt, nl. het ontbreken van eenheid in het octrooirecht binnen de E.E.G.: „Ce fait est regrettable. La situation en résultant est contraire aux buts du traité. Il appartient aux Etats membres d'y remédier et il serait souhaitable qu'ils le fassent”. En dat uit een Franse pen!

De problematiek van het territorialiteitsprincipe i.v.m. de zgn. parallel-importen vormt ook het onderwerp van het belangrijke opstel van WOLTERBEEK (blz. 143 e.v. (1969)), dat, nu het ook in *R.M. Themis* is verschenen (1969, blz. 234 e.v.), hier geen nadere bespreking behoeft, maar wel ter lezing zij aanbevolen aan allen, die dat nog niet deden.

HENRIQUEZ geeft op blz. 194 e.v. (1970) een rechtsvergelijkend getintte beschouwing over de nieuwe Franse octrooiwet, waarbij hij haar in hoofdzaak plaatst tegenover de Duitse en de Nederlandse.

Op blz. 70 e.v. (1969) beschrijft Y. E. MAKSAREV het Russische systeem, volgens hetwelk degene, die een wetenschappelijke ontdekking heeft gedaan, d.w.z. een te voren niet bekende fysieke wet, eigenschap of fenomeen heeft vastgesteld, recht heeft — na onderzoek van staatswege — als auteur van die ontdekking te worden geregistreerd. Hij pleit voor het tot standbrengen van een internationale regeling van deze materie, zulks in het kader van de O.M.P.I.

Dezelfde auteur beschrijft op blz. 300 e.v. (1969) het in 1962 in de U.S.S.R. ingevoerde regiem m.b.t. uitvindingen in dienstverband.

B. Merkenrecht.

In de rubriek „Etudes Générales” (blz. 132 (1970)) bespreekt S. MARINESCU het Roemeense recht op het stuk van overdracht en licentie van merken, zoals dat voortvloeit uit art. 21 van de Roemeense merkenwet van 29 dec. 1967 (vgl. blz. 278 e.v. (1968)). Opname van deze bespreking in genoemde rubriek is op haar plaats, omdat zij zich niet beperkt tot een beschrijving van het Roemeense recht, maar deze plaatst in een rechtsvergelijkend kader, en steunt op algemene beschouwingen, om m.b.t. de functie van een merk, dat, volgens schrijver, van herkomstaanduiding tot kwaliteitsgarantie is geworden.

C. Kwekersrecht.

B. LACLAVERIE beschrijft in een korte bijdrage (blz. 162 (1969)) de eerste schreden, die de jonge „Union internationale pour la protection des obtentions végétales” (wij noemen haar: „UPOV”) — in het leven geroepen bij het gelijknamige Verdrag van Parijs d.d. 2 dec. 1961, dat op 10 augustus 1968 in werking is getreden ²⁾ — heeft gezet op de moeilijke weg van verdrag tot organisatie.

Zie ook: blz. 8 (1970), waaruit o.m. blijkt, dat een personele unie tot stand is gebracht tussen de functies van directeur van de BIRPI en secretaris-generaal van de UPOV.

4. Nationale Wetgevingen.

A. Octrooirecht.

Op blz. 196 e.v. (1969) staat de tekst van het uitvoeringsbesluit, behorend bij de *Algerijnse* Octrooiwet van 1966 (voor de tekst waarvan zie: 1966, blz. 245).

Van de voornaamste *Argentijnse* wetten op het gebied van het octrooirecht, het merkenrecht en het modellenrecht kan men kennisnemen door op te slaan (voor het octrooirecht) blz. 352 e.v. (1969), resp. (voor merken en modellen) blz. 20 e.v. en blz. 39 e.v. (1970).

Wat het *Australische* octrooirecht betreft zij verwezen naar de tekst van de wet van 14 juni 1969, waarbij in de wet van 1952 talrijke wijzigingen zijn aangebracht (blz. 83 (1970)), alsmede naar de artikelen over deze wet van K. B. PETERSSON (blz. 60 e.v. (1970)), resp. J. BARTON HACK (blz. 63 e.v. (1970)).

Op blz. 169 e.v. (1970) vindt men de tekst van de *Canadese* Octrooiwet van 1969.

Het uitvoeringsbesluit behorend bij de 1968-versie van de *Duitse* Octrooiwet (voor de tekst waarvan, zie 1968, blz. 130 e.v.), vindt men op blz. 218 e.v. (1969).

Een vijftal uitvoeringsbesluiten, behorend bij de nieuwe *Franse* Octrooiwet (voor de tekst waarvan, zie: 1968, blz. 71 e.v.), is gepubliceerd op blz. 123 e.v. (1969).

Direct daarna, op blz. 141 e.v. (1969), volgt een kort commentaar op de belangrijkste van deze besluiten van de hand van R. GAJAC (vgl. ook blz. 125 e.v. (1970)). ³⁾

De tekst van de *Hongaarse* Octrooiwet van 1969 (in werking per 1.1.70) is afgedrukt op blz. 115 e.v. (1970); zie voor uitvoeringsbesluiten blz. 320 e.v. (1970). Het gebruikelijke toelichtende artikel gaat ditmaal vóór: zie blz. 265 (1969), waar Dr G. PÁLOS een interessante beschouwing aan deze wet wijdt. Hij wijst er o.m. op dat deze wet óók betrekking heeft op het creëren van nieuwe plant- én dierkundige rassen.

De *Israëlische* Octrooiwet van 1967 vindt men op blz. 83 e.v. (1969). Een commentaar van de hand van Z. SHER op deze wet sluit daarbij aan (blz. 102 e.v. (1969)).

Een Franse vertaling van de *Nederlandse* wet d.d. 26 sept. 1968, S. 585, waarbij onze Octrooiwet werd gewijzigd, is gepubliceerd op blz. 317 e.v. (1969).

Het, evenals de desbetreffende wetgeving (voor de tekst waarvan zie 1968, blz. 168 e.v.) in vergaande mate geharmoniseerde uitvoeringsbesluit, behorende bij de *Scandinavische* octrooiwetten, vindt men op blz. 49 e.v. (1970). Een analytisch artikel over deze octrooiwetgeving, die op 1.1.1968 in werking is getreden, schreef Prof. B. GODENHJELM (blz. 295 (1969)).

Een drietal wetten, waarbij de *Zuidafrikaanse* Octrooiwet van 1952 werd gewijzigd, zijn gepubliceerd op blz. 358 e.v. (1970).

B. Merkenrecht.

Op blz. 200 e.v. (1969) treft men het uitvoeringsbesluit, behorend bij de *Algerijnse* Merkenwet van 1966 (voor de tekst waarvan, zie 1966, blz. 252).

Zie voor de *Argentijnse* wetgeving op dit gebied, supra, sub A.

Het *Benelux*-Merkenverdrag en de *Eenvormige Benelux*-Merkenwet zijn afgedrukt op blz. 321 e.v. (1969); het protocol d.d. 31 juli jl. met bijbehorend uitvoeringsreglement op blz. 377 (1970). ⁴⁾

De *Bulgaarse* wet op de fabrieks- en handelsmerken, alsmede op modellen d.d. 5 dec. 1967 is gepubliceerd op blz. 38 e.v. (1969).

Op blz. 24 e.v. (1969) vindt men de *Duitse* Merkenwet in de tekst van 2 jan. 1968.

De *Finse* merkenwet van 1964 is gepubliceerd op blz. 287 e.v. (1969).

De tekst van de *Hongaarse* Merkenwet van 1969 vindt men op blz. 185 e.v. (1970), terwijl men op blz. 191 e.v. (1970) een interessant commentaar op deze wet aantreft van MÁRTA BOGNÁR.

De tekst van de *Soudanese* Merkenwet van 1969 (met die van het bijbehorende reglement) is gepubliceerd op blz. 396 (1970).

C. Kwekersrecht.

De *Duitse* tegenhanger van onze Zaaizaad- en Plantgoedwet, het Sortenschutzgesetz d.d. 20 mei 1968, vindt men op blz. 247 e.v. (1969), gevolgd door die van een uitvoeringsbesluit (blz. 260 (1969)).

D. Tekeningen en Modellen.

Zie voor de *Argentijnse* wetgeving op dit gebied, supra, sub A.

Zie voor de *Bulgaarse* wet d.d. 5 dec. 1967 hiervoor sub B.

Op blz. 20 (1969) vindt men de tekst van de *Duitse* Modellenwet in de versie d.d. 2 jan. 1968; het bijbehorend uitvoeringsbesluit op blz. 221 e.v. (1969).

³⁾ Vgl. ook blz. 125 e.v. (1970).

⁴⁾ *Bijblad I.E.* 1969, blz. 242 en *Bijblad I.E.* okt. 1970, bijlage (Red.).

²⁾ Leden zijn thans: Engeland, Bondsrepubliek Duitsland, Denemarken en Nederland.

E. Herkomstaanduidingen.

Op blz. 394 e.v. (1970) vindt men de tekst van een in het kader van de O.A.M.P.I. tussen een dertiental Afrikaanse staten gesloten conventie met betrekking tot herkomstaanduidingen, gevolgd door de bijbehorende „Loi Uniforme”.⁵⁾

F. Algemeen.

De Braziliaanse „Code de la propriété industrielle” van 1967 is in 1969 herzien; men vindt de tekst op blz. 226 e.v. (1970).

5. Nationaal recht.

E. D. ARACAMA-ZORRAQUIN, die over het Argentijnse recht bericht, is blijkbaar een ijverig correspondent: zowel op blz. 361 e.v. (1969), als op blz. 334 e.v. (1970) vindt men van zijn hand tamelijk uitvoerige overzichten van de recente Argentijnse jurisprudentie, zodat men, wat dat land betreft, nu tot en met de eerste helft van 1969 „bij” kan zijn.

In zijn „Lettre de la République arabe unie” (blz. 405 e.v. (1970)) geeft HOSNI ABBAS een helder overzicht van (de hoofdzaken van) het Egyptische recht m.b.t. octrooien, merken, modellen en handelsnaam; hij resumeert niet alleen de voornaamste wettelijke bepalingen (waarbij hij vindplaatsen in *La Prop. ind.* vermeldt), maar geeft, waar nodig, ook belangrijke jurisprudentie weer (die ten dele niet gepubliceerd is).

In zijn „Lettre du Royaume-Uni” (blz. 360 e.v. (1970)) geeft G. GRANT een overzicht van recente ontwikkelingen in Engeland op het gebied van het octrooirecht. Hij bespreekt o.m. uitvoerig het recente rapport over voorgestelde wijzigingen, die de Engelse Octrooiraad in staat moeten stellen het hoofd te bieden aan de óók daar tot moeilijkheden aanleiding gevende stijging van het aantal aanvragen.

PAUL MATHÉLY geeft, op de hem eigen heldere en bondige wijze, een zeer lezenswaardig overzicht van de Franse jurisprudentie op het gebied van het octrooirecht, het merkenrecht en het recht op de handelsnaam (blz. 180 e.v., resp. 205 e.v. (1969)). Voor het octrooirecht geldt sinds 1 januari 1969 de nieuwe wet van 2 januari 1968, maar, aldus MATHÉLY, op vele punten zal de oude jurisprudentie haar waarde behouden; in zijn aantekeningen op die jurisprudentie verwijst hij telkens naar die wet. Voor het merkenrecht ligt de situatie anders: de nieuwe merkenwet, die op 1 augustus 1965 in werking trad, is werkelijk nieuw; MATHÉLY geeft een fraai overzicht van de jurisprudentie op die wet, dat zich laat lezen als een kort begrip van het merkenrecht.

In zijn „Lettre de Grèce” (blz. 73 e.v. (1969)) geeft M. MOUMOURIS een overzicht van de Griekse jurisprudentie op het gebied van de industriële eigendom uit de jaren 1963–1966: achtereenvolgens bespreekt hij beslissingen op het gebied van het merkenrecht, ongeoorloofde concurrentie en octrooirecht, beslissingen, die, volgens hem, gekenmerkt worden „par leur largeur d'esprit et leur tendance à protéger la bonne foi dans les transactions commerciales”. In verband met art. 4, lid 6, sub b. Eenvormige Benelux-Merkenwet is wellicht interessant de uitvoerig verslagen procedure inzake het merk TRICOSA, sinds 1947 in Frankrijk door de Franse gelijknamige vennootschap gebruikt voor gebreide stoffen en in 1957 in Griekenland voor soortgelijke waren ingeschreven door een Griekse firma. In 1959 schreef Tricosa S.A. harerzijds haar merk in Griekenland in en vroeg doorhaling van de eerdere inschrijving van haar Griekse concurrente. Na jarenlang procederen werd haar vordering toegewezen (1965), omdat de inschrijving door de Griekse firma als te kwader trouw werd aangemerkt.

⁵⁾ Vgl. ook hierna, sub 5.

In zijn „Lettre d'Italie” (blz. 94 (1970)) geeft M. G. E. LUZZATI een kort en helder overzicht van de recente Italiaanse jurisprudentie op het gebied van het octrooirecht, het merkenrecht en het mededingingsrecht. Wat dit laatste betreft kan ik, i.v.m. H.R. 12 juni 1970, *B.I.E.* 1970, nr 90, blz. 306, *N.J.* 1970, nr 434, H.B., niet nalaten aan te stippen, dat óók de Italiaanse rechter blijk geeft van een neiging om de bescherming tegen slaafse navolging steeds verder in te perken.

Ofschoon opgenomen in de rubriek „Etudes Générales”, dient hier te worden vermeld de bijdrage van Prof. R. NOBILI over de nieuwe Italiaanse wet m.b.t. de dwanglicentie op octrooien d.d. 26 febr. 1968: na een overzicht van de inhoud van de wet volgt een heldere analyse van de voornaamste vragen, welke zij opwerpt (blz. 229 e.v. (1969)); dezelfde schrijver geeft een overzicht van de eerste jurisprudentie op evengenoemde wet op blz. 388 (1970).

S. B. SHAH geeft in zijn „Lettre d'Inde” (blz. 155 (1970)) een overzicht van het recht van India m.b.t. octrooien, modellen en merken. Het octrooirecht berust nog op een wet uit de Engelse tijd; schrijver geeft een overzicht van de pogingen om tot een eigen moderne wetgeving te komen, die, hoewel reeds in 1947 begonnen, nog steeds niet tot succes hebben geleid. Wat het merkenrecht betreft is dat anders: dat wordt ten dele beheerst door de common law, maar óók door een uit 1957 daterende wet, waarvan SHAH een duidelijke samenvatting geeft.

Op blz. 246 (1970) vindt men, van de hand van R. CAZENAVE, een zeer interessant overzicht van de resultaten, welke 13 zgn. Francophone Afrikaanse staten sedert 1962 met de door hen opgerichte O.A.M.P.I. hebben bereikt (vgl. *B.I.E.* 1967, blz. 42): zij hebben hun (nationale) wetgevingen op het gebied van het octrooi-, merken- en modellenrecht geünificeerd en één gemeenschappelijk bureau opgericht. Schrijver geeft een korte samenvatting van dat geünificeerde recht en beschrijft verder de administratieve kant van deze bewonderenswaardige onderneming, die uiteraard met enorme problemen worstelt. Een kort beschouwing over de huidige situatie en over de vooruitzichten voor de naaste toekomst besluit deze ter lezing aanbevolen bijdrage.

In zijn „Lettre d'Autriche” (blz. 110 e.v. (1969)), die de jaren 1963 t/m 1967 bestrijkt, geeft Dr W. KISS-HORVATH eerst een overzicht van de Oostenrijkse wetgeving in deze periode op het gebied van het merken- en octrooirecht, en vervolgens een overzicht van de voornaamste jurisprudentie t.a.v. octrooien, modellen en merken; voor die m.b.t. de ongeoorloofde mededinging, constateert hij spijtig, was geen plaats meer. Het heeft, dunkt mij, weinig zin om uit dergelijke overzichten enkele gevallen te citeren, maar ik kan toch niet nalaten te melden, dat in hoogste instantie de letters C & A onvoldoende onderscheidend werden geoordeeld.

Interessant is ook, dat ook de Oostenrijkse rechter uitdrukkelijk onderscheidt tussen louter beschrijvende en „toespelende” merken, resp. merkbestanddelen: van een louter beschrijvend merk, resp. bestanddeel is geen sprake, indien het merk of het bestanddeel slechts een toespeling op kwaliteit of eigenschappen maakt, welke enig nadenken of fantasie vereist om aldus begrepen of opgevat te worden.⁶⁾

⁶⁾ Vgl. onder meer noot PETERS, *B.I.E.* 1966, blz. 136; DRUCKER-BODENHAUSEN-WICHERS HOETH, blz. 78; ten onzent is het onderscheid wel bekend, maar is nog geen expliciet criterium ontwikkeld om tussen beide categorieën te onderscheiden; vgl. daarvoor o.m. CALLMANN III (3e dr.), blz. 154 e.v.; REIMER, (4e dr.) blz. 65; BAUMBACH-HEFERMEHL (10e dr.), blz. 152; MIOSGA, *Warenzeichenrecht in neuerer Sicht*, blz. 43.

Hiervóór, onder 4 A, maakte ik al melding van dat deel van de „Lettre de Scandinavie” van Prof. B. GODENHJELM (blz. 295 e.v. (1969)), waarin hij de nieuwe *Scandinavische* octrooiwetgeving bespreekt; in de paragrafen VI, resp. VII van zijn brief vindt men tevens korte beschouwingen over de merkenwetten, aangevuld met een overzicht van enkele belangrijke beslissingen op het stuk van de zgn. parallelimporten, en over de voorbereidingen om tot een moderne wetgeving m.b.t. de (bescherming van de) handelsnamen te komen.

In zijn „Lettre de Suisse” (blz. 328 e.v. (1969)) geeft E. PETITPIERRE een overzicht van de recente rechtspraak van het *Zwitserse* Tribunal Fédéral op het gebied van het octrooi-, het merken-, het handelsnaam- en het mededingingsrecht. Ook hier een uitspraak over toespelende merken (zie onder Marques, no. 4).⁷⁾

De „Lettre des Etats-Unis” van F. C. BROWNE (blz. 186 e.v., resp. 209 e.v. (1969)) is geheel aan het *Amerikaanse* octrooirecht gewijd: het eerste deel geeft een uitvoerige en zeer lezenswaardige analyse van een aantal recente arresten van het Supreme Court m.b.t. enige principiële vragen van octrooirecht; het tweede een beschrijving van de „pratique et procédures récentes de l'Office des Brevets des Etats-Unis”.

⁷⁾ Vgl. ook: TROLLER, *Immaterialgüterrecht* I (2e dr.), blz. 350.

In de rubriek Etudes générales geeft EDWARD F. MCKIE Jr. op blz. 365 (1969) een overzicht en een korte appreciatie van een recentelijk ingediend voorstel tot wijziging van de *Amerikaanse* octrooiwet. Hun, die in het Amerikaanse octrooirecht geïnteresseerd zijn, zij ook gewezen op het interessante artikel van JOHN H. SCHNEIDER, Assistant U.S. Commissioner of Patents, m.b.t. enkele problemen rond het begrip eerste uitvinder in artikel 102 (9) van de Amerikaanse octrooiwet, speciaal met het oog op buitenlandse aanvragers (blz. 146 e.v. (1970)).

E. ARTEMIEV geeft in zijn „Lettre de U.R.S.S.” (blz. 235 e.v. (1969)), na een wat snoeverig begin, een interessant beeld van de wijze, waarop de *Sovjets* de steeds groeiende hoeveelheid informatie, in eigen en buitenlandse octrooien vervat toegankelijk maken, o.m. door middel van op micro-film vastgelegde beschrijvingen, in 597 centra te raadplegen!

Een algemene beschouwing over het *Venezolaanse* recht m.b.t. de industriële eigendom — exacter: m.b.t. enkele fundamentele begrippen waarop dat recht, dat in één wet (van 1955 — zie blz. 220 e.v., resp. 243 e.v. (1956)) is samengevat, berust — geeft M. UZCÁTEQUI URDANETA op blz. 329 e.v. (1970). Hij legt er sterk de nadruk op, dat zowel merkinschrijving als octrooi slechts declaratieve, geen constitutieve betekenis hebben.

's-Gravenhage, januari 1971.

S. K. MARTENS.

LITTERATUUR

Boeken.

BLAUROCK, U., Die Schutzrechtsverwarnung.

Freiburg im Breisgau, juridisch proefschrift, 1970, 119 blz.

BROWN, A. E., en H. A. JEFFCOTT, Jr., Absolutely mad inventions. Compiled from the records of the United States Patent Office.

New York, Dover Publications, Inc., 1970. Prijs \$ 1,50.

[Herdruk van dezelfde, Beware of imitations, 1932.]

BODENHAUSEN, Prof. Mr G. H. C., Guide to the application of the Paris Convention for the Protection of Industrial Property as revised at Stockholm in 1967. Genève, BIRPI, 1968, 255 blz.

(Bibliotheek Octrooiraad nr AA 2755.)

[Besproken door Prof. Dr E. ULMER in *Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, Internationaler Teil* nov. 1970 (11) blz. 360.]

[Ook besproken door Mr J. W. VAN DER ZANDEN in *Bijblad I.E.* juli 1969 (7) blz. 213/4.]

Bureaux Internationaux Réunis pour la protection de la Propriété Intellectuelle, Enseignement du droit de la propriété industrielle et du droit d'auteur dans les universités et autres institutions.

Genève, BIRPI, 1970, 39 blz.

COUPET, J.-P., Les lois du 31 décembre 1964, 23 juin 1965 et la jurisprudence relative à la marque de fabrique en pharmacie.

Frankrijk, Lavour, Société de l'Imprimerie Artistique, 1970, 221 blz.

DEMAREST, M., en M. DRUEL, La Créativité. Psychopédagogie de l'invention.

Parijs, Editions Clé, 1970, 220 blz.

[Aangekondigd in *Propriété industrielle*, bulletin documentaire (Parijs) 1 nov. 1970 (47) blz. II 636/8.]

DUNNER, D. D., J. B. GAMBRELL en I. KAYTON, Patent law perspectives, current service. (Verzameling van rechtspraak.)

New York, Matthew Bender, 1970. Prijs \$ 150,— per jaar.

[Aangekondigd door P. D. ROSENBERG in *Journal of the Patent Office Society* (Washington, D.C.) (52) okt. 1970 (10) blz. 678/9.]

E.I.R.M.A., Conférence Inter-Industries sur la coopération internationale en matière de brevets, Parijs, 15-16 okt. 1968.

Parijs, E.I.R.M.A., 1969, 137 blz.

EYER, E., Warenzeichenrecht. Eine rechtssystematische Darstellung.

München, WILA Verlag für Wirtschaftswerbung Wilhelm Lampl, 1970, 441 blz. Prijs DM 56,—.

FERNANDEZ-NOVOA, Dr C., La protección internacional de los denominaciones geograficas de los productos. Madrid, Editorial Tecnos, 1970, 248 blz.

(Besproken door G. RONGA in *Revue de droit intellectuel, L'Ingénieur - Conseil* (60) april - juni 1970 (4-6) blz. 81/6.)

FERNAY, G., La protection des œuvres étrangères en France en l'absence de conventions internationales.

Proefschrift, Université de Paris, Faculté de Droit et des Sciences économiques.

FRANCESCHELLI, R., Sui marchi d'impresa.

Milaan, Dott. A. Giuffrè Editore, 1969, tweede druk, 211 blz.

FRANÇON, Prof. A., La Propriété littéraire et artistique. Collection Que sais-je?

Parijs, Presses Universitaires de France, 1970, 126 blz.

GRECO, P., en P. VERCELLONE, Le invenzioni e i modelli industriali.

Turijn, Unione Tipografica - Editrice Torinese, 1968, 424 blz. Prijs L 6500.
(Bibliotheek Octrooiraad A 2777.)

[Besproken door Dr F. BENUSSI in *Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, Internationaler Teil* 1970, blz. 326/8.]

JUNGBÄCK, M., Die vergleichende Werbung als Problem der Wettbewerbsordnung.

Bad Homburg v.d.H., Gehlen, 1970, 101 blz. Prijs DM 18,—.

KATZENBERGER, Dr Jur. P., Das Folgerecht im deutschen und ausländischen Urheberrecht. Urheberrechtliche Abhandlungen des Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Patent-, Urheber- und Wettbewerbsrecht, Heft 10.

München, Beck, 1970, 153 blz.

KAUFMANN, A., M. FUSTIÉR en A. DREVET, L'inventique, nouvelles méthodes de créativité.

Parijs, Entreprise Moderne d'Édition, 1970, 279 blz.

(Aangekondigd in *Propriété industrielle*, bulletin documentaire (Parijs) 1 nov. 1970 (47) blz. II 635/6.)

KOCH, F. F., Die Rechtsprechung zum Patentgesetz, insbesondere der Jahre 1951-1969.

Wenen, Manz, 1970, 136 blz. Prijs DM 16,90.

KOHLIK, G., Jur. Dr, Patents and Trademarks.

New York, Oceana Publications, Inc., 1968-1971. Prijs \$ 60,—.

KOMEN, Mr A., en Mr D. W. F. VERKADE, Het nieuwe Merkenrecht. Serie Recht en Praktijk, deel 11.

Deventer, N.V. Uitgeversmaatschappij Æ. E. Kluwer, 1970, 214 blz. Prijs ingenaaid f 24,50.

(Bibliotheek Octrooiraad nr A 2843.)

KRAUSSE, KATLUHN en LINDENMAIER, Das Patentgesetz. Kommentar. Opnieuw bewerkt door Dr U. WEISS, Dr Ing. G. ZEUNERT en Dr jur. H. RÖHL.

Keulen, Carl Heymanns Verlag KG., 1970, vijfde druk, 1411 blz. Prijs DM 138,—.

LIGNAC, A. M., Foreign Patent Applications.

New York, Practising Law Institute, 1969, 101 blz. Prijs \$ 20,—.

(Aangekondigd door P. D. ROSENBERG in *Journal of the Patent Office Society* (Washington, D.C.) (52) sept. 1970 (9) blz. 608/9.)

MOLENAAR, Mr F., Handel in goede naam, enige opmerkingen over het in licentie geven van een systeem (franchising).

Deventer, Kluwer, 1970, 26 blz. Prijs f 3,90.

PLAISANT, R., Le nouveau régime des brevets d'invention.

Parijs, Dalloz, 1969 (overdruk van *Recueil Dalloz*, 1969, 18e cahier, blz. 99-143, 1-14.)

SCHMIDT, J., La protection des inventions françaises en U.R.S.S.

Montpellier, 1969, 139 blz.

(Aangekondigd in *Propriété industrielle*, bulletin documentaire (Parijs) 15 okt. 1970 (46) blz. II 607/9.)

WICHERS HOETH, Mr L., Kort commentaar op de Benelux Merkenwet.

Zwolle, W. E. Tjeenk Willink, 1970, 173 blz. Prijs ing. f 21,50.

(Bibliotheek Octrooiraad nr A 2852.)

AIPPI, Association Internationale pour la Protection de la Propriété Industrielle, Annuaire 1970. (Compte rendu de la réunion extraordinaire du Conseil des Présidents de La Haye (8-10 décembre 1969); Observations de l'AIPPI sur le PCT; Rapport sur la réunion extraordinaire du Conseil des Présidents à Munich (22-26 mars 1970); Comité exécutif de Madrid (18-23 octobre 1970), Rapports des groupes nationaux.

Zürich, AIPPI, 1970, 720 blz.

Federal patent law annotated.

New York, Dobbs-Merrill, 1967, 784 blz.

Progress towards the European patent.

Efta bulletin (Genève) juni 1970 (6) blz. 8-9.

Rapport général et rapports de diverses délégations concernant le premier avant-projet de Convention relative à un système européen de délivrance des brevets.

Propriété industrielle bulletin documentaire 1 mei 1970 (37) blz. I - 49-55.

Software (programmatuur voor rekenautomaten) protection by trade secret, contract, patent law —, Practice and forms.

Washington, D.C., Patent Resources Group 1969, 290 blz.

Union de Paris pour la protection de la propriété industrielle, Comité exécutif, cinquième session, Genève, 22-25 septembre 1969.

La Propriété industrielle (Genève) (85) nov. 1969 (11) blz. 313.

L'utilisation des statistiques de brevets à des fins économiques. Rapport et Bibliographie.

Parijs, Institut de Science Economique Appliquée, 1969, 120 blz.

Tijdschriftartikelen.

NEDERLAND.

KLAVER, Mej. Mr F., De culturele ontwikkelingshulp is ook een auteursrechtelijk probleem.

Auteursrechtbelangen herfst 1970 (74) blz. 7-8.

LEEUVEN, Dr H. B. VAN, Stofmonopolies in Nederland. *Chemisch Weekblad* (66) 16 okt. 1970 (42) blz. 18-21.

OVINK, G. W., De rechtsbescherming van drukletters. Blz. 261-280 in: Plus est en vous. Opstellen over recht en cultuur aangeboden aan Prof. Mr A. PITLO.

Haarlem, A. D. Tjeenk Willink, 1970.

(Bibliotheek Octrooiraad nr A 2846.)

RIBBINK, G. J., Benelux-wet op de warenmerken zal ons merkenrecht ingrijpend wijzigen.

Ariadne (Amsterdam) 1 okt. 1970, congres no. 1, blz. 33/4.

VALK, H. M. H. A. VAN DER, Coördinatie en innovatie.

(Pleidooi voor een nieuw instituut en voor een financieringsmaatschappij voor industriële vernieuwing. De moeilijkheden die er zijn met betrekking tot het coördineren van alle activiteiten op het gebied van ideeën, uitvindingen, research, ontwikkeling, stimulering, marketing en financiering. Oprichting van een bureau of centrum, het CIROF (Centrum voor industriële research, ontwikkeling en financiering). Taak en werkzaamheden van zo'n centrum. Nauwe samenwerking met financieringsmaatschappij.)

Economisch-Statistische Berichten 26 aug. 1970 (2761) blz. 809-811.

ZANDEN, Mr J. W. VAN DER, De verplichting tot inschrijving van merken in de Benelux.

Wereldmarkt (1) 9 dec. 1970 (48) blz. 9-10 = *Octrooi en Merk* (43) juli en augustus 1970 (7 en 8) blz. 173.

STATISTIEK VAN DE INDUSTRIËLE EIGENDOM 1969

Landen	I. Octrooien		II. Tekeningen en modellen van nijverheid		III. Fabrieks- of handelsmerken					
	aan-gevraagd	verleend	inge-zonden	inge-schreven	ingezonden			ingeschreven		
					nationale	buiten-landse	totaal	nationale	buiten-landse	totaal
Algerije	380	—	56		234	928	1 162	137	680	817
Uitvinderscertifi- caten	13	—								
Argentinië	7 330	9 812	*	*	31 504	9 226	40 730	39 696 ¹⁾	9 717 ¹⁾	49 413 ¹⁾
Australië	17 446	7 127	2 296	1 440	—	—	9 246	2 190	2 797	4 987
België	17 614	17 532	1 406	1 406	1 597	1 687	3 284	1 597	1 687	3 284
Boeroendi	12	12			—	145	145	—	145	145
Bolivia	201	193			150	1 450	1 600	100	1 015	1 115
Brazilië*										
Bulgarije	918	179			131	586	717	132	665	797
Uitvinderscertifi- caten	1 386	450 ²⁾								
Canada	31 360 ³⁾	28 981 ³⁾	1 456	939	5 947 ³⁾	4 766 ³⁾	10 713 ³⁾	3 435 ³⁾	3 422 ³⁾	6 857 ³⁾
Ceylon	192	89	7	5	722	783	1 505	190	356	546
Chili	1 131	1 170			4 075	3 909	7 984	3 287	3 156	6 443
Chinese Volks- republiek*										
Columbia	1 269	921	86	65	1 598	1 290	2 888	914	1 034	1 948
Costa Rica	200	33								
Cuba	80	24			21	231	252	6	242	248
Cyprus	45	45			181	654	835	105	391	496
Denemarken	6 932	3 346	732 ⁴⁾	662 ⁴⁾	2 285	3 059	5 344	1 267	2 373	3 640
Kweekprodukten .	37	21								
Dominicaanse Republiek*										
Duitsland										
Bondsrepubliek .	66 626	22 623		60 998	17 258	3 429	20 687	8 989	1 771	10 760
Gebruiksmodellen.	48 698	23 040								
Kweekprodukten .	419	179								
Duitse „Democrati- sche” Republiek .	7 858	5 407	851	822	486	435	921	472	365	837
Ecuador	277	58			363	939	1 302	248	763	1 011
Finland	3 803	1 235			833	2 434	3 267	503	1 700	2 203
Frankrijk	45 393	32 020	11 944		18 051	3 580	21 631	19 183	6 664	25 847
Ghana	69	69			178	596	774	104	648	752
Griekenland	2 834	2 604			3 198	2 230	5 428	2 125	1 862	3 987
Groot-Brittannië en N. Ierland	63 614	38 790	6 692	5 859	10 662	6 477	17 139	6 112	3 893	10 005
Kweekprodukten .	197	99								
Guatemala	217	173			506	1 231	1 737	360	853	1 213
Hongarije	3 440	1 446	534	513	188	269	457	227	280	507
Hongkong	442	474			900	1 856	2 756	474	1 086	1 560
Ierland	1 735	718	130	102	338	1 897	2 235	166	1 049	1 215
India	5 446		1 940	1 956	6 335	1 512	7 847	1 893	928	2 821
Indonesië	270				2 878	1 311	4 189	2 356	1 311	3 667
Irak	129	79			342	346	688	286	215	501
Iran	843	750			1 806	961	2 767	667	886	1 553
Israël	2 291	1 314	143	200	436	1 299	1 735	158	860	1 018
Italië	33 129	21 000	3 967	1 950	9 603	2 747	12 350	—	—	7 250
Gebruiksmodellen	4 316	3 750								
Jamaica*										
Japan	105 586	27 657	42 223	20 927	108 963	6 848	115 811	39 619	2 743	42 362
Gebruiksmodellen	124 170	29 264								
Jordanië	23	18			50	282	332	49	493	542
Kenia	161	161			155	732	887	131	605	736
Kongo (Democrati- sche Republiek). .	147	147	112	112	23	378	401	23	378	401
Korea	1 701	317	4 536	1 688	3 015	6 097	9 112	1 349	—	—
Gebruiksmodellen.	5 573	918								
Laos	28				72	210	282	161	359	520
Libanon	242	242	85	85	418	1 477	1 895	418	1 477	1 895
Libië	145	—			43	601	644	—	—	—
Liechtenstein . . .										
(Vorstendom). . .			3	3	123	81	204	123	81	204
Luxemburg	2 391	2 515			99	761	860	98	757	855
Malawi	81	68	3	2	72	397	469	—	—	—
Maleisië	285	419			808	1 456	2 264	199	569	768
Malta	43	36	2	1	58	384	442	44	418	462
Marokko	379	445	84	84	328	397	725	328	397	725
Mexico	8 227	5 541	516	215	6 099	4 259	10 358	3 398	—	—
Monaco	87	70	7	7	148	134	282	148	134	282
Nederland	19 700	2 152			3 313	2 369	5 682	2 486	2 130	4 616
Kweekprodukten .	251	130								

Landen	I. Octrooien		II. Tekeningen en modellen van nijverheid		III. Fabrieks- of handelsmerken					
	aan-gevraagd	verleend	inge-zonden	inge-schreven	ingezonden			ingeschreven		
					nationale	buiten-landse	totaal	nationale	buiten-landse	totaal
Nederlandse Antillen					*	*	*	*	*	*
Nepal					—	—	—	53	80	133
Nieuw-Zeeland . . .	3 701 ³⁾	2 312 ³⁾	319	358	1 001	2 338	3 339	732	1 652	2 384
Nigerië *										
Noorwegen	5 189	1 054	784	737	871	2 813	3 684	514	1 985	2 499
O.A.M.P.I. ⁵⁾	361	600			60	1 246	1 306	4	428	432
Oeganda	80	80			55	505	560	26	503	529
Oostenrijk	12 150	9 571		6 574	1 822	1 364	3 186	1 431	1 207	2 638
Pakistan	1 218	1 054	172		999	1 214	2 213	662	709	1 371
Philippijnen	1 149	658	140	60	669	1 068	1 737	364	842	1 206
Gebruiksmodellen.	147	66								
Polen	6 946	2 689	224	176	304	591	895	296	616	912
Gebruiksmodellen.	1 389	807								
Portugal ⁶⁾	1 726	1 471	406	304	2 329	1 089	3 432	918	527	1 447
Gebruiksmodellen.	154 ⁶⁾	106 ⁶⁾								
Roeanda *										
Rhodesië	548	495	42	40	389	893	1 282	365	759	1 124
Roemenië	3 342 ⁷⁾	651 ⁷⁾			471	481	952	755	93	848
Saoedi Arabië					33	421	454	16	308	324
Sierra Leone *										
Singapore	251	247			1 020	1 587	2 607	782	1 637	2 419
Soedan	*	*	*	*	263	426	689	73	292	365
Somaliland	6	6			—	152	152	—	152	152
Spanje	13 080	7 993	4 481	4 545	24 958	3 035	27 993	—	—	13 341
Gebruiksmodellen.	10 373	6 854								
Syrië	136	136	295	295	230	731	961	230	731	961
Tanzania *)										
Thailand					1 386	1 967	3 353	437	856	1 293
Trinidad en Tobago .	108	108	10	7	44	517	561	1	1	2
Tsjechoslowakije . .	8 620	4 550	674	622	535	307	842	519	377	896
Tunesië *										
Turkije	646	479			867	1 085	1 952	749	959	1 708
Unie van Soc. Sowjet										
Republieken	4 450	715	1 140	352	2 175	754	2 929	1 218	788	2 006
Uitvinders-										
certificaten	114 548	25 911								
Uruguay	561	636			3 952	2 306	6 258	4 819	3 443	8 262
Venezuela		763	22	1	3 733	2 632	6 365	1 198	643	2 341
Verenigde Arabische										
Republ. (Egypte) . .	697	249	66	79	492	558	1 050	187	441	628
Ver. St. v. Amerika .	101 515 ⁸⁾	67 557	5 561	3 335	29 626	2 808	32 434	18 852	1 761	20 613
Kweekprodukten . .	111	103								
IJsland	82	19			71	324	395	19	185	204
Yoegoslavië	3 305	998	419	133	449	428	877	157	285	442
Zambia	187	98			126	521	648	21	245	266
Zanzibar	50	50			5 ⁹⁾	263	268	4 ⁹⁾	235	239
Zuid-Afrika	9 043				2 894	3 386	6 280	—	—	4 570
Zweden	18 158	10 540	440 ¹⁰⁾	333 ¹⁰⁾	2 346	3 558	5 904	1 312	2 346	3 658
Zwitserland	19 524 ¹¹⁾	16 775 ¹¹⁾	656	640	3 948	1 630	5 578	3 911	1 574	5 485
Totaal octrooi-aan-										
vragen/octrooien . .	679 581 ⁷⁾	370 566 ⁷⁾								
Totaal uitvinders-										
certificaten	115 947 ¹²⁾	26 361 ¹²⁾								
Totaal gebruiks-										
modellen	194 820	64 805								
Totaal kweek-										
produkten	1 015	532								

* Cijfers nog niet beschikbaar.

¹⁾ Hieronder zijn begrepen de vernieuwingen.²⁾ Met inbegrip van 11 inschrijvingen van kweekprodukten.³⁾ Tijdvak: 1 april 1969 tot 31 maart 1970.⁴⁾ In Denemarken kan een aanvraag tot 50 tekeningen of modellen bevatten.⁵⁾ O.A.M.P.I. is de afkorting van „Office Africain et Malgache de la Propriété Industrielle” voor elk van de volgende staten: Boven-Volta, Centraal Afrikaanse Republiek, Democratische Republiek Kongo (Kinshasa), Dahomey, Gabon, Ivoorkust, Kameroen, Republiek Madagascar, Mauretania, Republiek Niger, Senegal, Togo en Tsjaad.⁶⁾ Tijdvak: januari tot oktober 1969.⁷⁾ Hieronder zijn begrepen de aangevraagde, resp. verleende Roemeense uitvinderscertificaten en octrooien.⁸⁾ Inclusief de reissues.⁹⁾ Hieronder is begrepen Tanzania.¹⁰⁾ In Zweden kunnen modellen alleen voor metalen produkten worden aangevraagd.¹¹⁾ Hieronder zijn begrepen de aanvragen en de verleende octrooien voor Liechtenstein.¹²⁾ Hieronder zijn niet begrepen de Roemeense uitvinderscertificaten.Samengesteld met gegevens uit *La Propriété Industrielle* december 1970, bijlage, blz. 1—32.